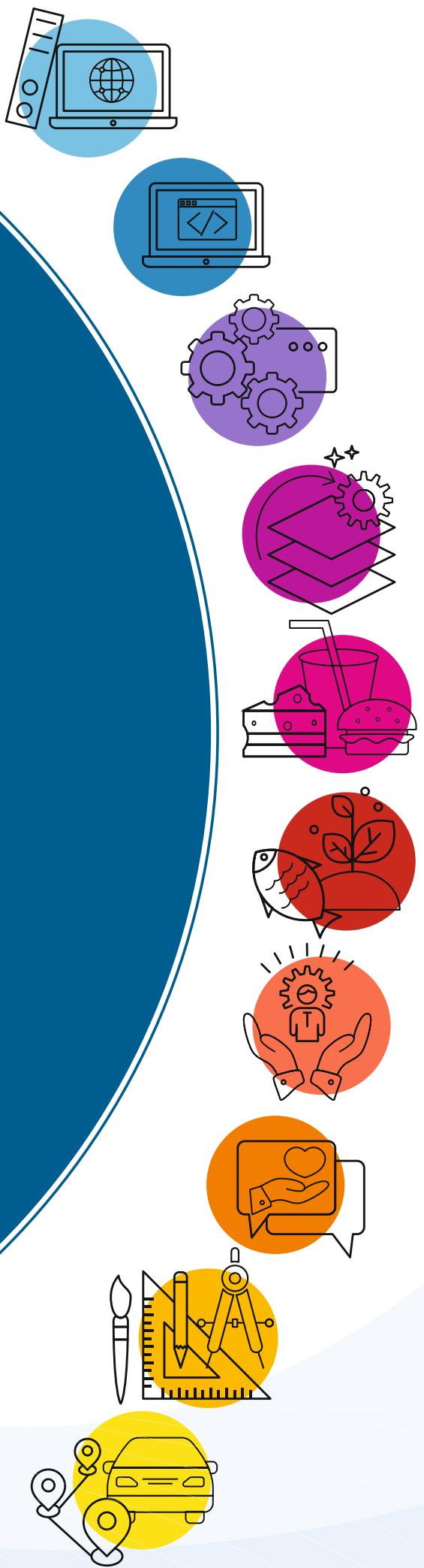

MOJE WUKUBŁANJE

Wobsah

1. Zawodne słowa	4
2. Přehlad šulskich zakónčenjow	5
3. Abitura a/abo wukubłanje?	6
3.1 Fachowa abitura	6
3.2 Abi a wukubłanje w jednym	7
4. Rozdžel mjez šulskim a dualnym wukubłanjom	8
5. Twoje lěpšiny jako wučomnik	9
6. Financielne podpěry za čas twojeho wukubłanja	10
7. Što rěka płaćenje po tarifje?	12
8. Projekt „Praxisbausteine“	12
9. Kak namakaš twoje wukubłanske městno?	13
10. Narěčenje	14
11. Žiwjenjoběh	15
12. Dalekubłanske móžnosće po wukubłanju	16
13. Přehlad powołanjow	18
14. Předstajenje powołanjow	20
15. Přehlad zawodow a institucijow	114

Impresum:

wudawačel: Domowina z.t. – zwjazk Łužiskich Serbow

redakciski kónc: 10.05.2019

redakcija: Marija-Tereza Krawžic
Marija Koklina

lektor: Jan Měškank

fota titul: Marija-Tereza Krawžic

wuhotowanje: Christin Lukašowa, Spreedesign Bautzen GmbH

 – interview

Brošurka nasta z podpěru džěćaceho časopisa „Płomjo“.

Tuta naprawa bu finančowana přez dawkowe srédkи na zakładźe etata,

kiž su zapósłancy Sakskeho krajneho sejma schwalili.

Diese Maßnahme wird mitfinanziert durch Steuermittel auf der Grundlage
des von Abgeordneten des Sächsischen Landtags beschlossenen Haushaltes.

1. Zawodne słowa

Kónc šule je so skónčenie přiblížiť abo či zdaloka hižo kiwa. Tola što nětko? Kak ma dale hić? Wopytam dalšu šulu a polěpu z tym moje šulske zakónčenie a z tym moje šansy na wukubłanske městno abo sym spokojom z mojim wotzamknjenjom a powabju so hnydom za wukubłanje? Tuta knižka budže či při wotmołwje na tute prašenja nazhonjenia. Tu předstaji so či wjèle wšelakich powołanjow. K tomu džela młodostni a další z tobú swoje nazhonjenia.

Na prěnich stronach namakaš zajimawostki dokoławokoło temy wukubłanja. Potom sčehuje předstajenje jednotliwych powołanjow. Někotre samo z pomocu interviewa z wosobu, kotař so runje kubła, hižo někotre lěta w powołanju džela abo kotař zawod wjedże, w kotrymž móžeš twój powołanski són zwoprawdžić. Přez praktikum abo prózdinske dželo maš móžnosć za sebje nazhonjenja hromadžić a so wuspytać. Tute nazhonjenja móža być pomoc při namakanju praweho powołanja za tebje. Dale poda či brošurka informacie, hdže móžeš so tu we Łužicy wukublać dać a kotre zawody bychu so móhli z twojim pozdžísim dželodawarjom stać.

Podate informacie k zaslužbe su wot kraja ke krajej wšelake a móžea so přeco zaso změnić. Wotwisna je zaslužba tež wot twojego wukubłanského zawoda.

W brošurce wužiwa so za lěpsu čitajomnosć po móžnosći přeco jenož pak muska pak žónska forma, na příklad pola powołanskich pomjenowanjow. Wotpowědny druh splah je wězo přeco zapřijaty a njeje ze žanohu powołanja wuzamknjeny.

2. Přehlad šulskech zakónčenjow

- docpěje so přez wopyt spěchowanskeje šule a wuspěšne zakónčenie tuteje
- polěpšenje šansow na wukubłanske městno přez nachwatanje hłownošulskeho zakónčenia
- jeli njeje zawodne wukubłanje na zakładze zbrašenja móžne, eksistuja wukubłanja, kotrež su specielne natwarjene
→ nowy model „Praxisbausteine“, hlej str. 12
- wjac informacijow za móžne wukubłanja w Pančan Klóštrje pod: www.werkstatt-st-michael.de

- docpěje so přez wuspěšne zakónčenie 9. lětnika
- přez powołanske wukubłanje wobsteji móžnosć, wyše wotzamknjenje docpěć
- prawnisce njeje předpisane, kotre zakónčenie je za powabjenje trěbne, tak móžeš so z hłownošulskim zakónčenjem za dualne kaž tež za šulske wukubłanje powabić
- twoje šansy pak so z wyšim wotzamknjenjem polěpša

- docpěje so z wuspěšnym wotpołożenjom pruwowanja po 10. lětniku
- maš móžnosć na powołanske wukubłanje abo na wyše wotzamknjenje
- maš dobre šansy, zo so twoje powabjenje za dualne abo šulske wukubłanje přivza

- docpěje so na gymnaziju, na cyłkownych šulach, na fachowych abo powołanskich wyšich šulach
- maš móžnosć na wukubłanje ale tež na studij
- je rozdžel mjez powšitkownej abituru a fachowej abituru:
→ z powšitkownej abituru směš wšudže studować
→ z fachowej abituru směš jenož wěste studije a wysoke šule wopytać
- nimo dualnego wukubłanja je tež dualny studij, kotrež kombinuje studij z wukubłanjom

→ čim wyše wotzamknjenje, čim lěpsu šansy na wukubłanske městno

3. Abitura a/abo wukubłanje?

3.1 Fachowa abitura

Po zakónčenju wyšeje šule ze srjedžnym kubłanskim za-kónčenjom móžeš so na fachowej wyżej šuli powabić. Tam móžeš w běhu dweju létow fachowu abituru docpěć. Za to wopytaš fachowu wyšu šulu połnočasowje a tebi sposředu-kuje so powšitkowna, teoretiska a praktiska fachowa wěda.

Hdyž maš srjedžne kubłanske zakónčenje a sy powołanske wukubłanje hižo wuspěšnie zakónčiť, móžeš fachowu abituru w běhu jednoho lěta docpěć. W kotrym směrje, to je wotwissne wot twojeho powołanja. Hdyž wopytaš šulu poł-nočasowje maš fachowu abituru po jednym lěče. Jeli pak chceš nimo šule tež džělać, potom wopytaš šulu džělnoča-sowje a docpěješ zakónčenje po dwěmaj lětomaj.

Ze zakónčenjom fachowej wyšeje šule (*Fachoberschule*) docpěješ fachowo-wysokošulsku zrałośc (*Fachabitur*). Wšojedne, hač sy wuknył w směrje agrarna, bio- a wobswě-towa technologija abo wuhotowanje abo strowota, social-ne, technika abo hospodarstwo a zarjadnistwo – fachowy směr njeje zawjazowacy za pozdžiši studijny směr. Fachowa abitura woprawnja k studijej na (fachowych) wy-sokich šulach (*Fach-Hochschulen*) a powołanskich akade-mijach (*Berufsakademien*). Tež powołanske wukubłanje móžeš zahajić.

Twoje powabjenje přijmuje so hač do 31. měrca toho lěta, w kotrymž chceš šulu započinać, direktnje pola fachowej wyšeje šule.

Čehodla sy so za fachowu abituru rozsudžiła?

Sym chcyła pozdžišo raz studować resp. sebi tež tute durje wočinjene džeržeć.

Hdže je twoja šula?

W Drježdananach.

Kak a hdy sy so na tutej šuli powabiła?

Sym so w januarje 2017, potajkim hišće w džesatym lětniku tu powabiła. Sym potom přeprošenje k pruwowanju dostała, při kotrymž chcyhu zwěšćić, hač sym kmana za tutu šulu. Tu pak sej njetrjebaš žane přewulke starosće činić.

Kotre předmjety so tam podawaja a što tam wšitko nawuknješ?

Mam tu cyle normalne předmjety kaž na př. matematiku, němčinu, jendželštinu atd.

Mam pak tež předmjety kaž KÄP (*Künstlerisch-ästhetische Praxis*) a KKG (*Kunst- und Kulturgeschichte*).

W jědnatym lětniku steješe 20-tydženski praktikum na planje. Kóždy šuler dyrbješe sebi jedne praktikumowe městno wobstarać. Ja sym sebi jednu wabjensku agenturu wupytała. Tam sym potom tute 20 tydženjow jako medijo-wa designerka džělała a to přeco w ménje 2 tydženjej šulu a 2 tydženjej praktikum.

Kelko pruwowanjow maš?

Mam jedne ertne pruwowanje w jendželštinje a 4 pisomne pruwowanja (matematika, jendželština, němčina a KÄP).

3.2 Abi a wukubłanje w jednym

Wot 31.07.2017 eksistuje program „BerufsAbitur“. Jeho za-měr je spěchowanje rjemjesla a je mysleny za tych, kotříž chcedža wyše kubłan-ske zakónčenje docpěć ale tež rady w rjemjesle džělać. Wuměnjenje za wobdželenje na tutym programje je srjedžne kubłanske zakónčenje.

W Sakskej rěka tutón model „dualne powołanske wu-kubłanje z abituru“ (DuBAS) a poskići so na šulach w Drjež-džanach, w Lipsku, w Kamjenicy a w Budyšinje. Powabić móžeće so na dwěmaj pućomaj. Jónu pola wukubłanskeho zawoda abo direktnje přez powołansko-šulski centrum a po tym pyta so wukubłanski zawod. Powabjenja su hač do 31. měrca móžne, potajkim poł lěta do započatka wu-kubłanja. Wukubłanje z abituru traje 4 lěta.

Što so či tam lubi a što skerje nic?

Tu su wjèle wšelakich, nowych charakterow, kotříž pak maja wšitcy zhromadny hobby – molowanje/rysowanje. Mi so tu poprawom wšitko lubi.

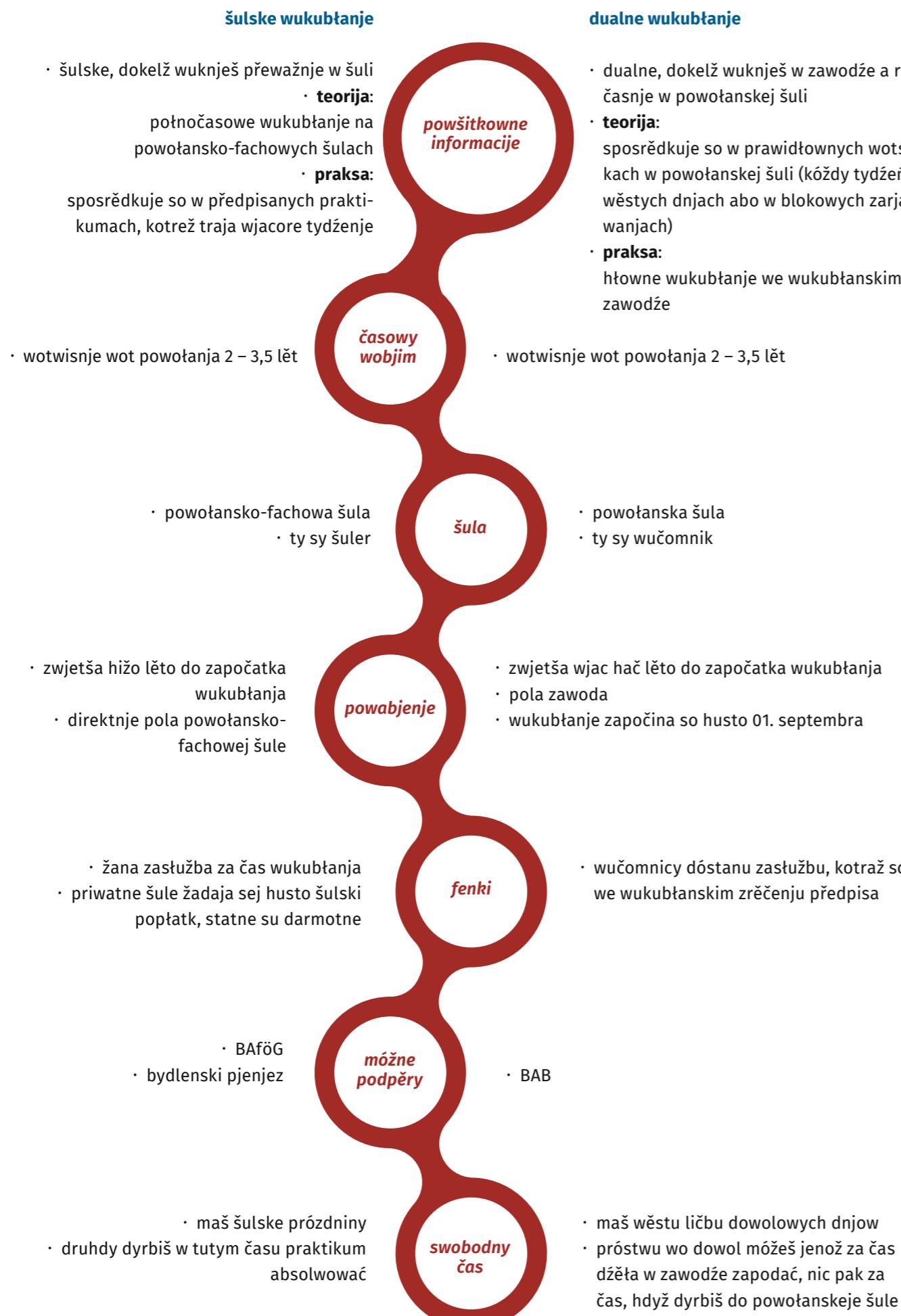
Sy toho měnjenja, zo bě to prawy rozsud?

Na kóždy pad bě to prawy rozsud. To je mje hišće raz w mojim powołanskim puću skručiło a sym wjèle nawuk-nyła, štož potrjechi barby, formy a kak zasadžu to prawje, zo nastanje na př. rjany wobraz.

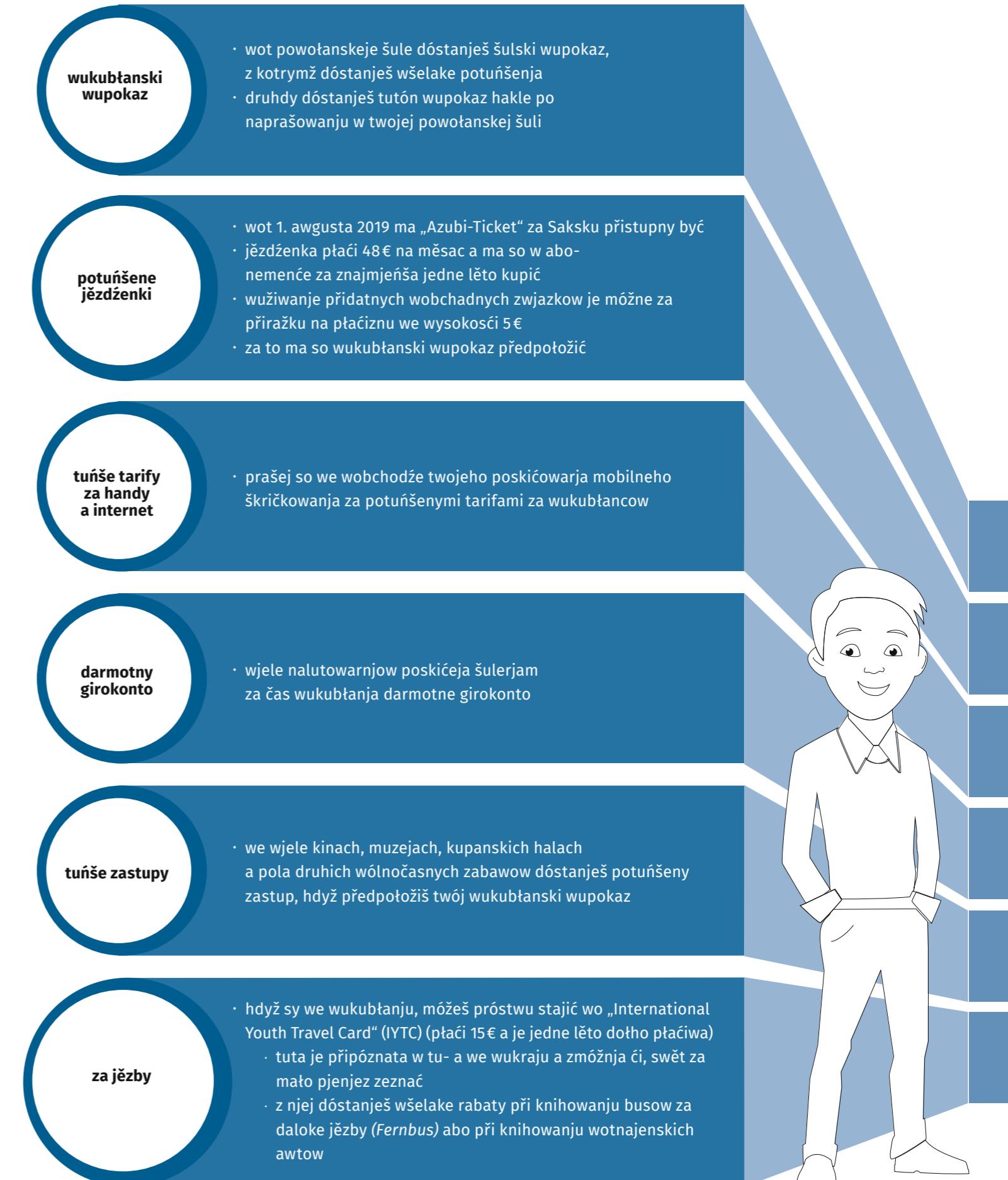
Što je twój zaměr po zakónčenju tuteje šule?

Poprawom chcyh studować, sym pak wot mojeho praktikumoweho zawoda poskitk za wukubłanske městno dostała, kotryž sym přiwała. Započinam potajkim wot 01.08.2019 wukubłanje na medijowu designerku.

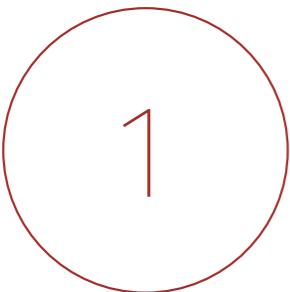
4. Rozdžel mjez šulskim a dualnym wukubłanjom

5. Twoje lěpšiny jako wučomnik

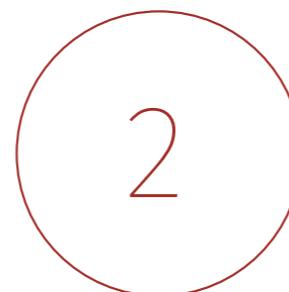

6. Financielne podpěry za čas twojego wukubłanja

Přiražka za powołanske kubłanje (Berufsausbildungsbeihilfe - BAB) (§ 56 SGB III)

- prawo na BAB, jeli mzda njedosaha
- statnje připóznate dualne wukubłanje je wumějenje, abo na powołanie přihotowaca kubłanska naprawa *berufsvorbereitende Bildungsmäßnahme* (BvB)
- w najlěpšim padže 635€ podpěry na měsac, kotař njetrjeba so wróćo płacić
- wysokosć podpěry wobliči so ze zasłužby staršeju abo twojego partnera
- próstwa wo BAB zapoda so w agenturje za dźělo
- tam namakaš tež BAB-(wob)ličak

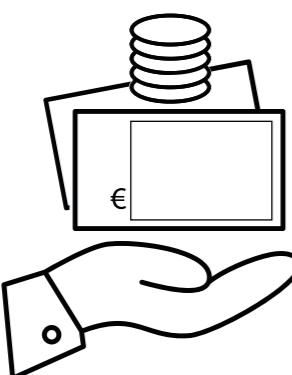
BAföG za čas wukubłanja

- ze šulskim wukubłanjom nimaš prawo na BAB
- maš pak móžnosć próstwu wo BAföG zapodać
- w najlěpšim padže 590€ podpěry na měsac, kotař njetrjeba so wróćo płacić
- kóžda próstwa so indiividuelne pruuwe
- wysokosć podpěry wobliči so ze zasłužby staršeju abo twojego partnera
- próstwa staji so pola zamołwiteho hamta za spěchowanje wukubłanja w měsće twojego wukubłanja

Bydlenski pjenjez za čas wukubłanja

- hdyž nimaš prawo na BAB, maš móžnosć próstwu za bydlenski pjenjez zapodać
- za to dyribiš być połnolětny
- dyribiš měć wotpokazanje BAB-próstwy
- dopokaz, zo njebydliš wjace pola staršeju a za dyribiš twoju podruž sam płacić
- za to zamołwity zarjad namakaš najlóšo přez pytanje w interneće, hdyž zapodaś „Wohngeld“ a twoje město

Dźěćacy pjenjez za čas wukubłanja

- hdyž sy za čas wukubłanja młodši hač 25 lět, dóstanjetaj twojej staršej dźěćacy pjenjez
- z tym ma so tež twoje wukubłanje finançować
- za prěnje a druhe dźěco je to měsačne 204€, na třeće dźěco 210€ a wot štwórteho 235€ (płaćiwe wot 01.07.2019)
- pjenjezy njetrjebaja so wróćo płacić a płaća so jenož tak dołho, kaž sy pod 25 lětami a hišće we wukubłanju
- hdyž njebydliš wjac doma a twojej staršej će finançne njepodpěrataj, móžeš próstwu zapodać, zo so dźěćacy pjenjez direktnje na twoje konto přepokaza

Stipendij we wukubłanju

- hdyž chceš jako wučomnik do wukraja, eksistuja nimo znatnych statnych podpěrow tež priwatne a mjezynarodne spěchowanske programy
- za stipendij dyribiš jara přeswědčacy być, w motivaciskim pismje dyribiš rozklasć, cehodla chceš do wukraja a cehodla dyribi organizacija tebję podpěrać
- hdyž móžeš přeswědčić, kiwa či dobra finançelna a organizatoriska podpěra

Kubłanski kredit za čas wukubłanja

- hdyž sy wšitke móžnosće spěchowanja wuspytał a pjenjezy tohodla njedosahaja
- kredit zwjazkowego knježerstwa spěchuje wukubłancow, kotřiž su 24 měsacow před zakónčenjom wukubłanja
- za to dyribiš znajmjeňa 18 lět być ale nic starši hač 36
- kubłanski kredit je fleksibelny a njewotwisny wot swójskich a wot dochodow twojego staršeju
- próstwu za kredit móžeš přez online-formular zapodać

Pjenježna podpěra po § 27 SGB II

- spěchowanska móžnosć su tež pomocne srědkи po § 27 SGB II
- móžeš próstwu wo požconku za nuzowy pad pod wěstymi wumějenjem stajic
- dyribi so wróćo płacić
- ma być z pomocu na spočatku wukubłanja, hdyž so płaćenje BAföGa jara zapoždi a z tym započatk wukubłanja wohrozy abo hdyž wukubłanje chorosće abo zbrašenja dla dlěje traje, hač je spěchowanje přez BAföG móžne a z tym zakónčenie wukubłanja wohrozené
- we wuwzačnych padach wobsteji prawo na ALG II, jenož jeli njedóstanješ BAB abo BAföG

7. Što rěka płaćenje po tarifje?

Tarifowe zrěčenje je dojednanje mjez šefami wšelakich zawodow (džěłodawarjow) a zastupnikami džěłopřijimarjow, kotrež so w džěłarnistwach (*Ge-werkschaften*) organizuja, potajkim mjez dwěmaj stronomaj. Dojednanja počahuja so na wšelake wuměnjenja při džěle, na příklad kelko dowolowych dnjow dóstanie džěłopřijimar, džěłowe časy a kelko mzdy so płaći. Tajke jednanja wotměwaja so kóžde lěto a z tym so twoja zasłużba zwjetša kóžde lěto trochu zvyši.

Tute dojednanja płaća za jednu wěstu branšu, na příklad za inženjerow. To rěka, zo maja wšitcy, kotřiž w inženjerstwje džěłaja, wěsty ramik džěłowych wuměnjenjow. W tutym ramiku so potom wšo dalše mjez džěłodawarjom a džěłopřijimarjom wujedna.

Płaćenje po tarifje rěka potajkim, zo orientuje so twoja zasłużba na dojednanjach mjez stronomaj džěłodawarjow a džěłopřijimarjow.

8. Projekt „Praxisbausteine“

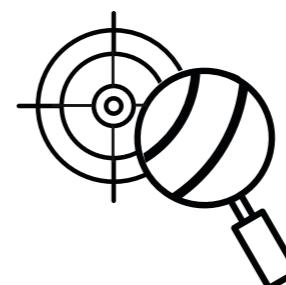
... bu do žiwjenja zwołany wot Diakonije Sakskeje a je jedna metoda powołanského wukublánja, kiž je na zbrašených ludži w džěłarnjach wusměrjena. Kublanski wobsah je standardizowany a bazuje na připóznatych wukublanskich planach BBiG (*Berufsbildungsgesetz*).

Wuwity bu koncept za ludži, kotriž wopytaja džěłarnju za zbrašených, dokelž su tući wot regularneho wukublanského systema wuzamknjeni. W jednotliwych modulach nawuknu a polěpša praktiske kmanosće.

Po wuspěšnym wotpołożenju pruwowanja dóstanu woni wotpovědny, zjawnje připóznaty certifikat. Tak zmôžnja so krok po kroku přistup k připóznatemu wukublanju.

9. Kak namakaš swoje wukublanske městno?

- insiderske pokiwy dóstanješ husto hdys přez wosobinske rozmołyze ze staršimaj, w přečelskim kruhu, ze znatymi abo wučerjemi
- wupisanja wukublanskich městnow w nowinach
- w telefoniskich knihach namakaš zapis firmow z telefoniskim čisłom a adresu
  - móžeš so wosobinsce wo swobodnych městnach za praktikum abo wukublánje naprašovać, tak pokazaš twój zajim a zasadźitosć
- na wukublanskich wikach a dnjach wotewrjenych duri
  - móžeš z džěłodawarjemi wosobinsce rěčeć a so wo móžnosćach wukublánja abo praktikuma informować
  - tak zhoniš, na čo woni při wupytanju wučomnikow džiwaja a kotre krite rije maja tući spjelníć
- tydzeń wotewrjenych zawodow w Sakskej, pod mjenom „Pohladaj nutř!“ (*Schau rein!*)
  - přichodny tajki tydzeń budže **09.03. – 14.03.2020**.
  - maš móžnosć sej džělo w zawodze wobhladać a z džělačerjemi a wučomnikami pobachtać
  - wjace informacijow k tomu namakaš pod bildungsmarkt-sachsen.de
- w interneće namakaš swobodne wukublanske městna mjez druhim tu:
  - jobboerse.arbeitsagentur.de
  - handwerkskammer.de
  - ihk-lehrstellenboerse.de
  - leko-oberlausitz.de
  - tip: insider-goerlitz.de
  - jobs.oberlausitz.de
  - bildungsmarkt-sachsen.de
- na internetowej stronje agentury za džělo namakaš aktualne poskitki resp. přehlad, što so runje pyta
- Wěš, na kotrym powołanskim polu chceš džělać, ale njewěš kotre powołanja tam wšitke eksistuju? Da pohladaj raz tu:
  - berufsfeld-info.de

10. Narěčenje – příklad

Předmjeno Mjeno
dróha čo. 89
01234 Wjeska
tel.: 0123 456789
e-mail: moja@mejlka.de

Mjeno zawoda
Mjeno narěčenskeje partnerki
Dróha zawoda čo. 45
01234 Město

DA.TU.MMMM

Powabjenje wo wukubłanske městno mojich sonow

Česćena knjeni Narěčenska Partnerka,

z wulkim zajimom čitach Waše wupisanje w Serbskich Nowinach. Tuž wobhonich so na Wašeji internetowej stronje wo Wašim zawodze. Tak rośčeše we mni přeswědčenje so pola Was powabić.
(W přením wotrézku mjenuješ přičinu twojego lista a čehodla so runje pola toho zawoda powabiš.)

Za čas mojego dwu-tydženskeho praktikuma w zawodze XY dóstach hruby dohlad do dźěla mojich sonow. Wosebje lubješe so mi ... a dla toho rozsudzích so za tute wukubłanie.
(Tu rozjasniš twój zajim, twoju motiwaciju a čehodla so za powołanie hodžiš.)

Wopytam tučasne šulu *mjeno šule* a wočakuju wuspěšne wotzamknjenje tuteje w měsacu LĚTO.
(Tu podaš kotru šulu wopytaš a kotre wotzamknjenje hdy docpěješ.)

Zo byšeće sebi swójski wobraz wo mni stworić móhli, bych swoje zamóžnosće rady w jednym praktikumje abo podobnym pokazať.
(Pokazaj twój zajim!)

Nadžiam so na přeprošenje na wosobinsku rozmołwu.

Přečelnje strowi

twoje podpisma

11. Žiwenjoběh – příklad

Žiwenjoběh

daty k wosobie

mjeno: předmjeno mjeno
adresa: dróha čo. 89
narodniny a městnosć 01234 Wjeska
naroda: tel.: 0123 456789
staršej: e-mail: moja@mejlka.de

DA.TU.MMMM
w ródnym měsće

praktiske nazhonenja

wot XX.XX.XXXX
XX.XX.XXXX – XX.XX.XXXX
XX.XX.XXXX – XX.XX.XXXX

šulske kubłanie

šulske wotzamknjenje:
XX.XX.XXXX – XX.XX.XXXX
XX.XX.XXXX – XX.XX.XXXX

wosobinske kmanosće a kompetency

kompjuterowe znajomosće:
rěčne znajomosće:
wosobinske sylnosće:

*(najaktualniše so jako prěnje poda)
praktikum w zawodze XY
prózdninske dźělo w zawodze YZ
praktikum w zawodze XZ*

*(rjadowanje po najaktualnišim)
twoje wočakowane wotzamknjenje XX.XXXX
twoja wyša šula/twoj gymnazij
twoja zaktadna šula*

*(tu dže wo twoje kmanosće)
zakładne znajomosće we Word a Excel
maćerščinje serbščina a němčina
dobre znajomosće w jendželščinje
dobre znajomosće w čěščinje/francoščinje
spuščomnosć, dypkownosć, zamóžnosć w teamje dźělać mōc, ...
(dźelodawarjo chcedža rady wjace wo tebi zhonić)*

dalše

wot XX.XXXX
w lěće XXXX

*(hobbyje a sobustawstwo w towarstwie)
sobustaw w Hladaj z woknom z.t.
pomoc pola nabožnego tydženia
rady rejuju, kopańcu hraju, instrument piskam....*

městno, DA.TU.MMMM

twoje podpisma

twoje foto

12. Dalekubłanske móžnosće po wukubłanju

dalekubłanje:	mišterske	technikarske	překupske	studij
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - wobstate rjemjeslniske pruwowanje - mišterske dalekubłanje w samsnym przedmjeće móžeš hnydom po wukubłanju započinać, za mišterske dalekubłanje w hinašim przedmjeće trjebaš 3 do 4 lět powołanskego nazhonjenja 	<ul style="list-style-type: none"> - hłownošlske abo samo srjedźne kubłanske zakónčenje a zakónčene wukubłanie, kotrež je znajmeňša 2 lěće trało a znajmeňša jedne lěto powołanskego nazhonjenja - bjez zakónčeneho wukubłania ale ze srjedźnym kubłanskim zakónčenjom a znajmeňša 7 lětami powołanskego nazhonjenja we wotpowědnym powołanju 	<ul style="list-style-type: none"> - wotzamknjene wukubłanie na wotpowědnym powołanskim polu, kotrež je znajmeňša 3 lěta trało - čim wjac lět powołanskich nazhonjenow, čim lěpje 	<ul style="list-style-type: none"> - na někotrych wysokich šulach dosaha wotzamknjene wukubłanie a powołanske nazhonjenja - husto pak ma so přidatnje hišće wosebite pruwowane wotpołożić, zo by so studijne městno přzwoliło
Što nawuknješ?	<ul style="list-style-type: none"> - 4 pruwowske džěl: <ul style="list-style-type: none"> I) praktiski džěl; II) fachowy teoretiski džěl; III) zawodno-hospodarski a prawniški džěl; IV) powołansko-pedagogiski džěl 	<ul style="list-style-type: none"> - normalne šulske předmjety ale tež zakłady a nałożowanske wobłuki wotpowědnego fachowego wobłuka 	<ul style="list-style-type: none"> - organizaciske, wodženske a zarjadniske kmanosće so dale kubłaja 	<ul style="list-style-type: none"> - je wotwisne wot fachowego směra studija - wěda sposřdkuje so w čitanjach a seminarach, ale dyrbíš sebi tež wjele samostatnje nadžělać
Što to płaći?	<ul style="list-style-type: none"> - tuńše dalekubłanja płaća někak 4000€ (na př. rěznik, frizer) - dróše dalekubłanja płaća někak 9000€ (na př. elektrikarski mišter) - popłatki za pruwowanje su regionalnje wšelako 	<ul style="list-style-type: none"> - na statnych fachowych šulach je dalekubłanje darmotne, ale popłatki za wukubłanie a pruwowanje wučinja někotre sta eurow 	<ul style="list-style-type: none"> - na statnych fachowych šulach je dalekubłanje darmotne - dalekubłanje přez priwatnych poskićowarjow móžeš wjacore tysacy eurow płaćić 	<ul style="list-style-type: none"> - studijny popłatk je wot jedneje wysokeje šule k druhzej hinaši - finansować móžeš to přez BAföG, stipendij abo klasisce přez studentske džělo - je-li studij džělnočasowy, móžeš připödla dale džělać a pjenjezy zasłužić
Kak doňho to traje?	<ul style="list-style-type: none"> - traje mjez lětom do 3,5 lět - poskići so husto jako džělno- abo jako połnočasowe dalekubłanje 	<ul style="list-style-type: none"> - traje mjez 2 do 4 lět - połno- a džělnočasowe dalekubłanje abo w dalokostudiju 	<ul style="list-style-type: none"> - někotre traja 5 tydženjow druhe hač do 2 lětow a dlěje - połno- abo džělnočasowe dalekubłanje abo w daloko-studiju 	<ul style="list-style-type: none"> - wotwisne wot studija
Što z toho maš?	<ul style="list-style-type: none"> - rozšeriš swoju wědu a kwalifikaciju - móžeš so zesamostatnić a wučomnikow wukubłać - maš lěpše šansy na wikach a dóstanješ wjetšu zasłużbu, dokelž steji mišterski list za kwalifikacije dobre džělo - móžeš studować 	<ul style="list-style-type: none"> - rozšeriš swoju fachowu kompetencu a pokazaš, zo sy počežomny a česčelakomy - móžeš so zesamostatnić a wučomnikow wukubłać - wyša zasłużba 	<ul style="list-style-type: none"> - wyša zasłużba - kublaš so fachowje ale tež wosobinsce dale 	<ul style="list-style-type: none"> - dobre šansy na karjerowy postup - kublaš so fachowje ale tež wosobinsce dale

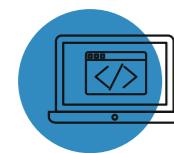
13. Přehlad powołajow

hospodarstwo, zarjad

imobilijowy překupc	21
překupc za běrowy management 	22
prawizniski a notarowy fachowy přistajeny	24

IT, kompjuter, medije

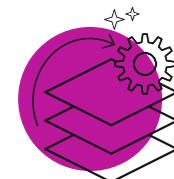
designer – komunikaciski design	25
fachowy informatikar, čežiščo wuviče programow	26
techniski asistent we wobłuku elektroniki a datowejje techniki	27
žurnalista	28

metal, mašinotwar

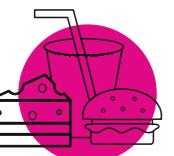
industrijowy mechanikar	29
časnikar 	30
mechatronikar 	32
metalotwarc – fachowy směr konstrukciska technika 	34
techniski planowar systemow, čežiščo zastaranska a wuhotowanska technika.....	36
wodźer mašinow a připrawow	37

produkcia, zhotowjenje

blidár 	38
česla 	40
lakérar wozydłow 	42
ortopedijowy šewc 	44
šwalča/krawc	46
złotnikar	47

zežiwidła, nape

fachowy předawar – žiwidłowe rjemjesło (rézništvo)	48
młokowy technologa	49
kuchar 	50
piwarz a słodar 	52
pjekar 	54
réznik 	56

ratarstwo, příroda, wobswět

fachowc za agrarny serwis 	58
florist 	60
ratar 	62
rybar 	64
konjer	66

stužby

kosmetikar	67
frizer 	68
pinčnik 	70
policajski zastojnik (srjedžna služba) 	72
zastojnik pola wohnjoweje wobory (srjedžna techniska služba)	74
zhotowjer maskow	75

strowota, socialne

baba/hladar při porodze 	76
ergoterapeut	78
farmaceutisko-překupskej přistajeny	79
fyzioterapeut 	80
hladar starych 	82
hladar za strowotu a chorych 	84
kublar 	86
logopeda	88
medicinski fachowy přistajeny w skótnolékarskich praksach	89
optikar 	90
słuchowy akustikar 	92
zubnolékarski fachowy přistajeny 	94

twarzto, architektura, wuměrnistwo

elektronikar, čežiščo energijowa a twarjenjowa technika 	96
kachlicar/dłóżičkar	98
moler a lakérar – fachowy směr wuhotowanje a wudžeržowanje	99
mechanikar připrawow za sanitarnu, tepjenjowu a klimowu techniku 	100
muler 	102
sazník 	104
twarc za kachle a powětrowe tepjenjer 	106
twarski rysowar 	108
třechikryjer	110

wobchad, logistika

powołanski šofer	111
kfz-mechatronikar, čežiščo technika wosobowych awtow 	112

 – powołanje předstaji so přidatnejje přez interview

14. Představenje powołanju

IMOBILIJOVÝ PŘEKUPC

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w bydleniskim a imobilijowym hospodarstwie
pwołanski typ:	- připóznate wukublanske powołanje
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukublanski zawod a pwołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - překupske myšlenje a kmanosć wikowanja (so za poskitkami za kupjenje abo předaće imobilijow naprašować a je hόdnoćić) - přečelne wustupowanje a kmanosć rozmołwy wjesć - orientacija na kupcu a serwisu - zamόžnosć wobkedžbowanja a organizowanja (hόdnoćenje twarskeje substancy, so wo wuporjedzenje zwěscených škodow starać) - wutrajnosć a zamόžnosć so přesadžić (dołho trajace rozmołwy z kupcami) - dobre wukony w matematice, w hospodarstwie a w němčinje/serbščinje
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnie wysokošulska zrałość
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - džěla so we wšitkich wobłukach imobilioweho hospodarstwa - wobhospodarjenje ležownosćow, bydleniskich twarjenjow, přemysłowych imobilijow - přenajeće a rjadowanie, kupjenje, předaće abo posředkowanje objektow - organizowanje wobhladanja objektow - so wo přepodaće bydlenjow starać - planowanje a organizowanje nowo- a přetwarjenskich projektow - w bydleniskich a twarskich zarjadach poradzowanje podružnikow a wobsedžerjow bydlenjow, so wo to starać, zo so škody na bydlenju wotstronja a wuporjedza - přewyđenje zhromadžiznow za podružnikow a wobsedžerjow twarow - organizowanje techniskeho wobhospodarjenja twara - přihotowanje konceptow finansowania, sobuskutkowanje w překupskim wjedzenju
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w běrowach, we wonkownej słužbje - pola předewzaćow, kotrež wikuja z imobilijemi - we wotrjedze za imobilije, na př. pola banki abo zawěscernjow - pola zarjada města abo komunow
Kak wysoka je zasłużba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 900€ - 2. lěto: 1010€ - 3. lěto: 1120€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - překupske dalekublanje: fachowy hospodar – imobilije; fachowy poradżowar – financialne posłużby; zawodny hospodar – imobilije; ... - studijny předmjet: imobilijowe hospodarstwo; hospodarske inženjerstwo; facility-management, techniske wobhospodarjenje twarjenjow; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Pwołanska šula za hospodarstwo akademije za powołanske kublanje w Drježdānach → www.afbb.de
 Pwołanskošulski centrum za techniku a hospodarstwo „Julius Weiβbach“ w Freibergu → www.bsz-freiberg.de
 Pwołanskošulski centrum 1 za hospodarstwo a zarjadnistwo města Lipsk → www.bsz1leipzig.de

Elisa Göhler

wukublanje:
lěto 3 wot 3

Čehodla sy so za powołanie překupče za běrowowy management rozsudźiła?

Po wjacorych praktikach we wšelakorych wobłukach, kaž na příklad w chorowni sym po času pytnyla, zo mi strowotniske polo tak njeleži. Po jednym tesće pola agentury za džělo storčich na hospodarski wobłuk, kotryž je potom mój zajim zbudžiť.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

BSZ Kamjenc.

Hdze daš so wukublać?

Pola Missale Transport & Wertstoff GmbH & Co. KG w Njebjelčicach/Miłoćicach.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdželi?

W tutym šulskim lěce chodžu wot pónďele hač do štvortka na džělo a pjatk mam šulu. W přenim a druhim wukublanskim lěce běchu to přeco 3 dny džěla a dwaj dnjej w powołanskej šuli.

Što su twoje nadawki?

Mój wobłuk nadawkow wopřija wšitke organizatoriske džěla w běrowje, kaž na příklad zličbowanki pisać, dochody dohladować a nadawki (Aufträge) wobdzelać. Džěto je jara mnohostronske, wot planowanja a organizowanja zaradowanow hač k marketingej móže wšitko pódla być.

Kak wupada wšedny džělowy džěn w tutym powołaniu?

Wotběh mojego džěloweho dnja je přeco wotwisny wot dnja. Kóždy džěn maja so hinaše džěla spjelińc.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Na džěle wšednje wjèle sedžu, to po času tež w chribjeće pytnu. Ale hewak so mi powołanie jara lubi, dokelž je jara napjate.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z překupcom za běrowowy management stać?

Dobre znajomosće z kompjuterom w Excel a we Word. Derje je, hdź sy wotewrjeny a so njebojiš rěčeć, to je wosebje wažne a pomha, hdź maš telefonowu słužbu. Jendželščinu dyrbis poměrnje derje wobknježić, dokelž so to tola husčišo žada, hač sej snano myslis. Najwažniše pak je, zo maš wjeselo na tutym powołaniu.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania, hladajo tež na podžél holcow a hólcow w powołaniu?

Runje přez mnohostronkosć tutoho powołania, je wone w kóždym wobłuku zasadžomne a budže tak zawěsće dale wobstać. Bohužel je přeco hišće tak, zo hłownje žony tute powołanje nawuknu. Po mojim měnjenu pak hodži so wone tež jara derje za muži a je wopravdě škoda, zo jenož mało muži tute powołanje wukonja. W mojej rjadowni staj wot 17 šulerjow jenož dwaj hólcaj, tutaj pak mataj wulke wjeselo na džěle. Z tuteje přičiny bych so wjeseliła, hdź by so w přichodze wjac mužow na powołanie překupca za běrowovy management zwěřito.

PŘEKUPC ZA BĚROWOVY MANAGEMENT

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w industriji a we wiktowanju, w rjemesle a w zjawnej słužbje
powołanski typ:	- připóznate wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukublanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - organizatoriske kmanosće (planowanje słužbnych jězbow) - fleksibilita (stajne so měnjace nadawki a situacije) - překupske mysljenje a ličenske kmanosće - orientacija serwisa a orientacija na kupcu - swědomitosć a kmanosć so erteňe a pisomne derje zwuraznić (pisanje słužbnych listow) - dobre wukony w němčinje/serbščinje, w matematice a w hospodarskim wobłuku
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważne srjedźne kublanske zakónčenje a wysokošulska zrałość
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - wukonjenje organizatoriskich, překupskich a zarjadniskich džělow - planowanje terminow a kontrola hač so dodžerža, přihot posedzenjow, wobstaranie běrowowego materiala, organizacija słužbnych jězbow atd. - starać so wo naležnosće kupcow, pisanje zličbowankow a dohladowanie płaćenjow - přeważne nadawkow we wobłuku marketinga a za zjawostne džělo, zarjadniskie nadawki nastupajo personal - w zjawnej słužbje podpěra wobydlerjow, w tym zo staraja so wo jich próstwy a naležnosće we wobłuku zarjadnistwa a džělaja sobu na nastajenju hospodarskich planow
Hdze so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w zawodach a předewzaćach nimale wšich hospodarskich branžow - w zjawnej słužbje pola zaradow, organizacijow a zastupjerow měnjenjow
Kak wysoka je zasłużba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 440€–842€ (w rjemesle), 976€–1047€ (w zjawnej słužbje) - 2. lěto: 490€–885€ (w rjemesle), 1029€–1102€ (w industriji), 1068€ (w zjawnej słužbje) - 3. lěto: 530€–957€ (w rjemesle), 1102€–1199€ (w industriji), 1114€ (w zjawnej słužbje)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - překupske dalekublanje: zawodny hospodar – komunikacija a běrowowy management; sekretar; zawodny hospodar – personalne hospodarstwo; ... - studijny předmjet: zawodne hospodarstwo; business administration; rjemeslniski management; ...
dalše směry překupskeho wukublanja:	<ul style="list-style-type: none"> - překupc: - za awta; - za banku; - za hotel; - za imobilije; - za industriju; - za informatiku; - w strowotnistwie; - za zelezniški a nadróžny wobchad, - za drobnoukowanje; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za hospodarstwo a techniku Budyšin → www.bszbautzen.de/cms2/index.php

Powołanskošulski centrum Kamjenc → www.bsz-kamenz.de

Powołanskošulski centrum Žitawa → work.bsz-zittau.de

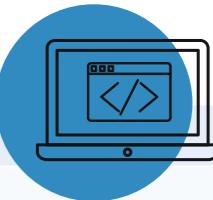
PRAWIZNISKI A NOTAROWY FACHOWY PRISTAJENY

	
wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w prawnistwie
powołanski typ:	- připózname wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukublanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - kmanosć organizowania a fleksibilnosć (dorěčenje terminow z mandantami) - swědomitosć a zamjelčanosć (wobchad ze sensibelnymi datami mandantow) - zamóžnosć ertneho a pisomnego zwuraznenja (mandantow wo prawniskim stawje informować) - orientacija na mandanče - dobre wukony w němčinje/serbščinje, w matematice, w hospodarstwie/prawie a w jendželščinje
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - převažnje srjedźne kublanske zakónčenje abo wysokošulska zrałość
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - přiwzaće zastupowanskich a wobswědčenskich nadawkow - dorěčenje a přihotowanje terminow - wjedźenie a rjadowanie aktow a terminowych kalendrow - hromadženje a zestajenje informacijow a podložkow - žadanje za dokumentami mandantow, za přihotowanje notariskich spisow - po předpisach prawiznika a notara wšelake spisy zhotowić - wobličenje popłatkow, pisanje zličbowankow, dohladowanie dochodow
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w běrowje - pola prawiznikow a notarow
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 400€–850€ - 2. lěto: 490€–950€ - 3. lěto: 550€–1050€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - překupske dalekublanje: fachowy hospodar – notariat abo prawo; zawodny hospodar – prawo; fachowy hospodar – běrowowa a projektowa organizacija - studijny předmjet: zjawne prawo; prawnistwo; hospodarske prawo
přispomnjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - eksistuje tež separatne wukublanje jako prawizniski fachowy přistajeny abo fachowy přistajeny pola notara

povołanska šula:

Powołanskošulske centrum za hospodarstwo „Prof.-Dr.-Zeigner“ w Drježdānach → www.zeigner-schule.de
→ wukublani so separatnej poskićitej

DESIGNER – KOMUNIKACISKI DESIGN – KOMMUNIKATIONSDESIGNER

DESIGNER – KOMUNIKACISKI DESIGN

	
wašnje wukublanja:	- šulske wukublanje na powołansko-fachowych šulach
powołanski typ:	- wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 2–3 lěta
městnosć wukublanja:	- powołansko-fachowa šula a zawod za praktikum
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - kreatiwita a zmysł za estetiku (wuhotowanje internetowych stronow) - rysowanske kmanosće a swědomitosć (načiski za plakaty, prospekty atd.) - zwolniwość k wuknjenju (nowe trendy) - zamóžnosć so na kupcu orientować a komunikować - dobre wukony we wuměstwie a w informatice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - srjedźne kublanske wotzamknjenje - powołansko-fachowe šule maja swójske kriterije
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - planowanie a wuhotowanje wabjenja za industrielne produkty - načisnjenje prospektow, katalogow a dalšich - zhotowjenje načiskow z ruku a digitalne po přećach kupca, wuzwolenje materialijow trěbnych sřdkow a kalkulacija wudawkow - dorěčenje načiskow z kupcom, změnow jeli trěbne - dohladowanie produkcije - aktualne wuwiće trendow wobkedžbować, zo móže so kupc wotpowiedźne poradzować
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w běrowach, w konferencowych rumnosćach, pola kupcow na městnje - w agenturach za wabjenja, medije a zjawnostne džělo - w běrowach za grafikowy a komunikaciski design - pola nakładnistwow - pola wulkich čišćernjow - pola zaradowarjow wustajeńcow a kongresow
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - žana zaslužba za čas šulskeho wukublanja - na někotrych šulach ma so popłatk za wukublanje płaćić
Kotre móžnosće postupa su?	- wuhotowar we wšelakich wobłukach (na př. design produktow...)
dalše wukublanske směry designa:	<ul style="list-style-type: none"> - foto - grafika - medije - moda - za nałożowane formowanje, debjenki

povołanska šula:

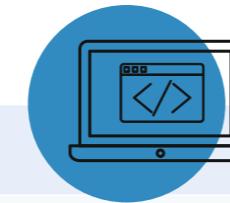
Wudospołnjaca šula za modowy design Lipsk designowa šula 2.0 → www.designschule.de/ausbildung/fachbereiche

FACHOWY INFORMATIKAR ĆEŽIŠČO WUWIĆE PROGRAMOW

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w industriji, wikowanju a w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukublanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - techniske zrozumjenje a wušiknosć (komponenty hardware hladač a zatwaric) - kreatiwita (nowe software rezultaty za kupca realizować) - wutrajnosć (doňho trajace pytanie za zmylkom w systemje) - orientacija na kupcu a zamónosć so derje zwuraznić (wužiwarjow IT-systemow kublač a poradžowac) - zwolniwosć so přeco dale kublač (sej stajnje nowe dopóznaća na polu techniki přiswoječ) - dobre wukony w informatice, w matematice a w jendželščinje
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważanje wysokošulsa zrałośc
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - wuwiće a programowanje nałożowanskich systemow, kotrež so specielne za kupca wuwię - software systemy so individualne nowe wuwija, wuspytaja a na wužiwarja připodobnja - za dželo wužiwa so specielna programowanska rěč a wosebite graty (wuwiwanske toole) - planowanje a dohladowanje projektow - zwuporjedzenje zmylkow z pomocu wěstych systemow - kublanje kupcow/wužiwarjow we wobchadze z wuwytiimi software systemami
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w běrowach, pola kupca na městnje - zawody wšitkikh hospodarskich woblukow, kaž tež w zjawnym zarjedze
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 640€–750€ (rjemješlo), 976€–1047€ (industrija) - 2. lěto: 690€–830€ (rjemješlo), 1029€–1102€ (industrija) - 3. lěto: 740€–900€ (rjemješlo), 1102€–1199€ (industrija)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - dalše dalekublanja: software wuwiwar; wuwiwar digitalnych medijow; koordinator za IT-wěstotu; ... - překupske dalekublanje: zawodny hospodar – předzělanje informacijow; fachowy hospodar – kompjuterowy management - studijny předmjet: Informatika; softwaretechnika; IT-wěstota; ...
dalše čežiščo:	- integracija systemow (<i>Systemintegration</i>)

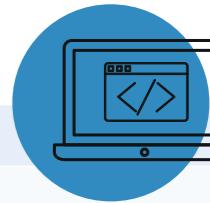
wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za techniku | industrijowa šula w Kamjenicy → www.industrieschule.de
 Powołanski centrum za elektrotechniku w Drježdjanach → www.bszet.de
 Powołanskošulski centrum 7 za elektrotechniku města Lipsk → www.bsz7-leipzig.de/cms26

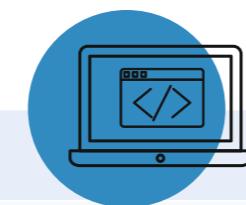
TECHNISKI ASISTENT WE WOBŁUKU ELEKTRONIKI A DATOWEJE TECHNIKI

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje na powołansko-fachowej šuli
powołanski typ:	- wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 2–3 lěta
městnosć wukublanja:	- powołansko-fachowa šula a praktikumowy zawod
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - swědomitosć (spisanje pruwovanskich rozprawow) - techniske zrozumjenje (wuwiće šaltowanjow (<i>Schaltungen</i>)) - wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (zatwar drobnych dželow) - dobre wukony w ručnym džele/technice, w fyzice, w informatice a w matematice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - zwjetša srjedźne kublanske zakónčenje - powołansko-fachowe šule maja swójske kriterije za wuzwolenje
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - podpěruja inženjerow, fyzikarjow a informatikarjow při slědzenjach a wuwiwanskich dželach, kaž tež při zhotowjenju techniskich příprawow - načisnenje šaltowanjow, natwar a wuspytanje tutych - měrjenje elektriskich a nje-elektriskich hódnotow, dokumentowanje a wuhódnočenje wuslēdkow - wuwiwanje a wuspytanje software - hladanje a předaň wšelakich techniskich nastrojow
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w laborach, w měrjenskich rumnosćach, w běrowje - w zhotowjenskich halach, pola kupca na městnje - w zawodach elektroindustrie - w inženierskich běrowach za techniske fachowe planowanje - w zawodach za twar wozydłow, mašinow a připrawow
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - za čas šulskeho wukublanja žana zaslužba - na někotrych powołanskich šulach zběra so wukublanski popłatk
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: industrijowy mišter – elektrotechnika - technikarske dalekublanje: technikar – elektrotechnika (z wšelakimi čežišćemi); technikar – medicinska technika; technikar – informatika - překupske dalekublanje: techniski fachowy hospodar - studijny předmjet: informatika, komunikaciska technika; elektrotechnika; informatika, ...
powołanska šula:	
GPB College priwatna powołansko-fachowa šula a fachowa wyša šula w Berlinje → www.gpb-college.de/ausbildung/elektrotechnische-assistenten-fuer-elektronik-und-datentechnik	

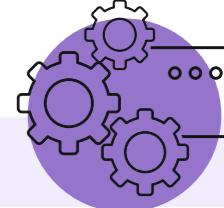

ŽURNALIST

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje na wšelakich kubłanskich zarjadniščach
powołanski typ:	- wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- rozdželne, wotwisne wot poskićerja kubłanja a formy wuwučowanja (połno-, dželnočasowje, wukublanje ze zdalenosće)
městnosć wukublanja:	- wukubłanske zarjadniščo a ewentualne praktikumowy zawod
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - zwölniwość kontakty nawjazać a komunikaciske kmanosće - fleksibilita a sebjewědomje - kmanosć so přesadžić a předžeržeć - swědomitosć a mjelkliwosć (<i>Verschwiegenheit</i>) - zamóžnosć pisomnego a ertneho zwuraznjenja - dobre wukony w němčinje, w stawiznach/politice/socialnowědze a w jendželšinje
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeje so wysokošulska zrałość, z wotpowědnym wotzamknjenym wysokošulskim studijom resp. z wotpowědnym powołanskim wukublanjom a nasladowacej dželawosći
Što so w tutym powołanju čini?	<ul style="list-style-type: none"> - rozšerjenje informacijow ze słowami, z wobrazami, ze zwukom - hromadženje a přepruwowanje informacijow - medijam wotpowědne zestajenje informacijow - žórła informacijow su powěscowe agentury, nowinarske konferency, datowe banki, archiwы, swójske zaznaće - nastajenje konceptow, přewyđenje interviewow, pisanje přinoškow, ewentualne sobuskutkowanje při techniskim přesadženju konceptow a prezentowanju - zwjetša zamołwitosć za wěsty wobłuk (sport, politika, atd.) - skutkowanje pola zawodow, organizacijow a wabjenskich agenturow we wotrjedze za nowinarstwo a zjawnostne džělo
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w běrowach, w nahrawanskich studijach, w bibliotekach, w archiwnych rumnosćach, pola zarjadowanjow - pola nowinarskich nakładnistow, pola sčelakov telewizije a radja, pola PR-agenturow, w zjawnych zarjadniščach, w zawodach a pola zwjazkow we wotrjedze za zjawnostne džělo
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - za čas wukublanja žana zaslužba - popłatki za kursy a pruwowanja
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - studijny przedmjet: žurnalista; komunikaciske wědomosće; techniska redakcija; ...

INDUSTRIJOWY MECHANIKAR

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w industriji a we wikowanju, kaž tež w rjemjeslnistwje
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3,5 lět
městnosć wukublanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - wušknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka - swědomitosć (zhotowjenje techniskich podłożkow) - techniske zrozumjenje a rjemjeslniske kmanosće (hladźanie mašinow) - wědomje zamołwitosće - dobra čelná konstitucja (zběhnjenje čežkikh dželow) - dobre wukony w fyzice, w matematice a w informatice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanje a kontrola produkcijskich wotběhow a dohladowanje mašinow, zo su za produkciju přihotowane - twar a instalowanje mašinow a produkcijskich příprawow - mašiny prawje nastajić abo přetwarić a zhotowjenske procesy wodžić - hladźanie a reparowanje příprawow a techniskich systemow - jeli ma příprawa defekt, ma so tutón namakać a wotstronić, tak so skóncowane a přetrjebane džèle wuměnja - zdžela zhotuja narunanske džèle sami - přepodaće techniskich systemow a produktow a zapokazanje kupcow do postužowanja tutyh
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w dželarnjach, pola kupca na městnje - w zawodach, kotrež twory produkuja
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 440€–842€ (rjemjesło); 976€–1047€ (industrija) - 2. lěto: 490€–885€ (rjemjesło); 1029€–1102€ (industrija) - 3. lěto: 530€–957€ (rjemjesło); 1102€–1199€ (industrija) - 4. lěto: 570€–1012€ (rjemjesło); 1141€–1264€ (industrija)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: industrijowy mišter; mišter za drobnomechaniske džěla/wudžětki - technikarske dalekublanje: technikar – mašinowa technika z wšelakimi čežišćemi - překupske dalekublanje: techniski fachowy hospodar - dalše dalekublanje: procesowy manager – produkcijska technologija; konstrukter; wukubłar - studijny przedmjet: mašinotwar; produkcijska technika; mechatronika; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołansko-šulske centrum za hospodarstwo a techniku Budyšin → www.bszbautzen.de/cms2/index.phpPowołansko-šulske centrum Radeberg → www.bsz-radeberg.dePowołansko-šulske centrum za techniku „Gustav Anton Zeuner“ w Drježdānach → www.bsz-technik-zeuner.de

foto: Alexandra Kuring

ČASNÍKAR

Józef Brězanwukubljanje:
zakónčil
w awgusťe
2011dale-
kubljanje:
studij
mašinotwara**Kak wupada wšedny dželowy džen
w tutym powołaniu?**

Wotwisne wot toho za kotre nadawki sy zamołwity, je dželowy džen pomérnje konstantny. Nadawki mają so k wěstym terminam wotdželać a nowe nadawki so wšednie doręča a planuja. Jónu wob lěto wotmewaja so w Baselu we Šwicy najwyjetše wiki za časníki. Za tute so potom wosebite nowostki wuwijaj a tam předstaja. Wopyt tutych wikow je kózdy raz wosebity highlight a skiča nowe ideje.

Čehodla sy so za powołanie časnikarja rozsudží?

Rozsud za tute powołanie běše pomérnje spontany. Sym so po abiturje doho z prášenjom powołania zaběrat. Pytach za zajímavym ručnym powołanjem z dobrými šansami za wosobinske daleuwuviče. Přez připad čitach w nowinje wupisanje wukublanskeho městna časnikarja w Glashütte. Informowach so na to dokladnišo wo tutym powołanju. Spěšne běše za mnje jasne, zo chcu wjace wo časníkach a jich zhotowjenju zhonić a rozsudzích so tak za tute wukubljanje.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

Sakska powołanska šula za časníkarjow je direktnje w Glashütte, njedaloko Drježdžan. Tutu šulu sym za čas wukubljanja wopytał.

Hdze sy so wukublać dał?

W Glashütte je mjeztym wjace hač džesač wšelakich časníkarskich zawodow, kotrež tež swójskich časníkarjow wukublaja. Mój wukublanski zawod běše znaty juwelér, kotrež ma wobchody po cyłym swěće a w Glashütte wukubluje. W času mojeho wukubljanja mějach tak tež móžnosć, nazhonjenja w tutych wobchodach, přez direktny kontakt ke kupcam hromadžić.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdželi?

Šulski čas a čas we zawodže je pomérnje samsnje rozdželeny. We wotstawku dweju do třoch tydzenjow so to wotměnja. Zaslužba běše při tym dosahaca, tak zo móžach sebi swójskie bydlenje wotnajeć.

Što su twoje nadawki?

Po zakónčenju wukubljanja dželach najprjedy w Glashütte a reparowach tam wšelakore časníki rozdželnych, znatych firmow. W mojim poslednim zawodže běch potom zamołwity za tři rozdželne časníkowe modele. Za tute dyrbjach po skazankach trěbne džele zhotović a z nich hotowy časník natwarić. Najnaročniše běše při tym prawe zastajenje časníka, zo by na kóncu čas pokazować móhł.

ČASNÍKAR

ČASNÍKAR

wašnje wukubljanja:

- dualne wukubljanje w industriji a w rjemjesle

powołanski typ:

- připóznate wukublanske powołanie

časowy wobjim wukubljanja:

- 3 lěta

městnosć wukubljanja:

- wukublanski zawod a powołanska šula

wuměnjenja:

- dobra koordinacija wóčko-ruka (wobdželjanje a montowanje móličkých twarskich dželov)
- rjemjeslniska wobdarjenosć a techniske zrozumjenje (hladanske a reparowanske džela)
- swědomitosć a kmanosć zamołwitosć přewzać
- orientacija na kupca a zmysł za estetiku
- dobre wukony w ručnym džele/technice, w matematice a w fyzice

šulske wotzamknjenje:

- njeje prawnisce předpisane
- wysokošulska zrałośc abo hłownošulske zakónčenie
- industrijowe zawody zajimaja so za požadarjow ze srjedźnym kublanskim zakónčenjom abo z wysokošulsko zrałośc

Što so w tutym powołaniu čini?

- w rjemjeslniskich zawodach pruwuja, reparuja a hladaja so časníki
- zhotowjenje nastrojow za měřenie časa
- časníki rozebrać, reparować, zaso hromadže twarić a prawje nastajić
- zhotowjenje jednotliwych dželow časnika
- restawrowanie starych časníkow
- poradžowanje kupcow
- w industrijowych zawodach zhotowjeja so jednotliwe džele časnika, programuja a poslužuja so mašiny, kotrež časníki zhotowjeja
- produkcja ma so dohladować

Hdze so džela?

- w dželarnjach, w kotrychž so časníki zhotowjeja a/abo reparuja
- w předawanskich rumnosćach a w běrowje

Kak wysoka je zaslužba
za čas wukubljanja?

- 1. lěto: 1037 € (w industriji)
- 2. lěto: 1102 € (w industriji)
- 3. lěto: 1199 € (w industriji)

Kotre móžnosće postupa su?

- mišterske dalekubljanje: časníkarski mišter; industrijowy mišter – metal
- překupske dalekubljanje: techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda
- technikarske dalekubljanje: technikar – technika drobnych dželow/wudželkow (*Feinwerktechnik*)
- studijny předmjet: mikrotechnika, mikro-systemowa technika; mechatronika; design debjenkow

powołanska šula:

Powołanskošulski centrum „Otto Lilienthal“ Freital-Dippoldiswalde wotnožka Glashütte
→ www.bsz-freital-dippoldiswalde.de

MECHATRONIKAR

Rafael Wjacławk
wukubłanje:
zakónčił 2019

foto: Rafael Wjacławk

Kak wupada wšedny dželowy džen w tutym powołaniu?

Ja započinam rano w sedmich a du moje wšedne koło w produkciej hali a tam zhonju přez sobudželačerjow mózne wupady a zmylki mašinow. Potom planuju z mojim mištom, na kotrej připrave so džela a reparuje. Potom hromadžu trébne nastroje a graty, kotrež za reparowanje trjebam a potom reparuju mašiny. Dželamy preko znajmeňša w dwójkach. Na kóncu dokumentuju swój dželowy džen a 15:45 hodž. mam swjatok.

Čehodla sy so za powołanie mechatronikarja rozsudźił?

Dobry kumpl je mi wo swojim powołanju (mechatronikar) powedał. Mje su industrielna technika a jeje wotběhi přeco hižo zajmowali. Šulska ekskursija je mje hišće bóle zahoriła za firmu Edding a jeje produkty. Tak rosćeše we mni mysl, so pozdžišo tam powabić.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

W Běłej Wodze je šula za techniku a socialne.

Hdže sy so wukublać dał?

W Budyšinje pola Edding.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

Ja mějach preko 4 tydženje, hdžež sym w zawodze dželał a při tym wuknył. A potom běch 2 tydženjej w powołanskej šuli. W běhu wukubłanja mějach přeco zaso raz tydženski kurs za programēwanje mašinow w Drježdānach.

Što su twoje nadawki?

Hladanje a zdžerženje industrielnych mašinow, to rěka přetrjebane džele wuměni a připodobnić. Optimēwanje produkciej wotběhow, na příklad zatwarjenje nastrojow, kotrež mjenje miliny přetrjebaja a kiž produkcie wotběhi na najnowši industrielny staw přinjesu. Potom wobdželanje metala, to rěka narunanske džele frezować a wjerćeć. Další nadawki je twarjenje elektriskich připrawow a programēwanje mašinow.

MECHATRONIKAR

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industriji a rjemesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3,5 lét
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (pri wuměni přetrjebaných dželov) - techniske zrozumjenje (montowanje mechanickich a elektriskich dželov) - rozhladniwe a swědomite dželo (dželo při twarskich dželach, kotrež milinu wodža) - dobre wukony w matematice, informatice a w ručnym džele/technice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - z mechanickich, elektriskich a elektroniskich komponentow twarja so kompleksne mechatroniske systemy, na př. robotery za industrielnu produkciju - pruwowanje jednotliwych twarskich dželov, montowanje tuthy k systemam a připrawam - hotowe připravy so přizamknou a za tute ma so přislušaca software programēwać abo instalować - při tym džela so po wěstych planach a konstrukciskich rysowankach - do přepodaća připrawow na kupcow maja so tute swědomiče pruwować - hladanje a reparowanje mechatroniskich systemow
Hdže so džela?	<ul style="list-style-type: none"> - w dželarnjach a dželarniskich halach - w zawodach za twar mašinow a připrawow - w zawodach za twar wozydłow, lětadłow abo swětniščowych wozydłow - w zawodach za medicinisku techniku
Kak wysoka je zasłużba za čas wukubłanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 640–750€ (rjemeslnistwo); 976–1047€ (industrija) - 2. lěto: 690–830€ (rjemeslnistwo); 1029–1102€ (industrija) - 3. lěto: 740–900€ (rjemeslnistwo); 1102–1199€ (industrija) - 4. lěto: 790–1000€ (rjemeslnistwo); 1141–1264€ (industrija)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekubłanje: industriowy mišter – mechatronika; industriowy mišter – elektrotechnika - technikarske dalekubłanje: technikar – mechatronika; technikar – mašinowa technika z wšelakimi čežišćemi; technikar – elektrotechnika; ... - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar - dalše dalekubłanje: fachowc – mechatroniske systemy; procesowy manager – elektrotechnika; wukublar; ... - studijny předmjet: mašinotwar; hospodarske inženjerstwo; mechatronika; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulske centrum Běla Woda → www.bsz-weisswasser.de

Powołanskošulske centrum za elektrotechniku w Drježdānach → www.bszet.de

Powołanskošulske centrum za techniku a hospodarstwo „Julius Weisbach“ w Freibergu → www.bsz-freiberg.de

foto: Markus Šerak

**Markus
Šerak**
wukubłanje:
zakónčil
w januarje
2019

METALOTWARC

**Kak wupada wšedny dželowy džen
w tutym powołaniu?**

Rano zahe stawać a na dželo jec (6:00 hodž.). Tam dóstanješ nowy nadawk wot šefa abo dočiniš nadawk zańdzeneho dnja. Po wjac hač dwémaj hodžinomaj džela, běše běrtlk hodžinska snědanska přestawka (8:45 do 9:00 hodž.) a potom dachmy so zaso tři hodžiny do džela. Potom běše poł hodžinska wobjedowa přestawka. Zbytk dnja zaso dželachmy a to zwjetša w dželarni. Jenož zrědka běchmy pola kupca na twarnišcu. Kóždy pjatk so potom cyła kowarnja porjadnje wurjedži.

Čehoda sy so za powołanie metalotwarca rozsudźił?

Dokelž sym pola mojego nana w ratarskim zawodze přeco zaso něsto reparować dyrbjať. Mój wuj je tež metalotwarc a tak sym jemu přeco zaso pomhał a to je so mi lubito. Potom sym so pola zarjada za dželo naprašował, hdže móžu so wukublać dać a tak sym so powabit.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

BSZ za techniku a hospodarstwo w Budyšinje.

Hdže sy so wukublać dał?

w Hawšec kowarni.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

To běše do blokow rozdželene. Mějach přeco 2 do 3 tydženie šule a potom 5 do 6 tydženjow dželo. Přez cyłe wukubłanje rozdželene mějach tež někotre tydženske kurzy w Drježdānach a Großenhainje, hdže nawuknych na příklad kowanje.

Što su twoje nadawki?

Na započatku najprjedy wjèle přidžela, to rěka džele přirězać, džery točić abo montaża wobłożenjow. Pozdžišo buchu nadawki wobšerniše a zamołwitość je stupała, kaž tež samostatne dželo. Potom dyrbjach po rysowance sam džele, kaž na příklad metalew ramiki za durje, zhotowić. Transport wšelakich hotowych tworow k prochowym poworštowanju (*Pulverbeschichtung*), reparatura transportnych kistow abo zhotowjenje wšelakich schođow z metala a přislušacych wobłożenjow.

**Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjesć,
chedža-li so z metalotwarcom stać?**

Wažny je wěsty zajim za metalotwar. Potom dyrbis swoje zamóžnosće znać, zo by wěđať, hač so powołanie k tebi hodži. Cyle wažna je wutrajnosć, zo njeby so hnydom podać, hdž so raz něsto njeradži abo maš dlěšdobny nadawk, kotryž je druhdy monotony. Dobre wukony w matematice nješkodža, tak zo móžeš we hłownje wulići, kelko materiału je trěbne.

**Kak posudžuješ přichod twojego powołania hladajo
też na podžel holcow a hólcow w tutym powołaniu?**

Podžel holcow je jara niski a tež njeje wotwidžeć, zo budže tutón w přichodze stupać. Hladajo na ličbu swobodnych wukublanskich městnow je ličba so powabjacych wučomnikow přeniska. Tučasnie je přemało metalotwarow a kupcy dyrbja dołho na zwoprawdzenje swojich nadawkow čakać.

METALOTWARC – FACHOWY SMĚR KONSTRUKCISKA TECHNIKA

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukubłanja:	- 3,5 lět
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka - swědomitosć (připodobnjenje zamkov) - techniske zrozumjenje (pri hladanju techniskich systemow) - rumnostne předstajenje (zhotowjenje techniskich rysowankow) - dobra čelná konstitucija a žadyn strach před wysokosću (dželo na rôstach) - dobre wukony w ručnym džele/technice, matematice a fyzice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnje hłownośulske wotzamknjenje
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - twarjenje po přečach kupcow - zhotowjenje a montowanje wšelakich elementow za třechu abo fasadu, twar a zatwar wrotow, schodow a druhich - husto zhotowjenje jednotliwych dželov po přečach kupcow - wobdželanie želege: přirězać, skować, nytować, šrubować, naworštować atd. - instalowanje mechaniskeho, hydrauliskeho abo elektriskeho čerjenja (<i>Antrieb</i>) za wrota - hladanje a reparowanje želegniskich wudželkow
Hdže so džela?	<ul style="list-style-type: none"> - w twornjach, hdže so metal předžela - w twarskich halach - na twarniščach
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 440€–842€ - 2. lěto: 490€–885€ - 3. lěto: 530€–957€ - 4. lěto: 570€–1012€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekubłanje: metalotwarski mišter; mechaniski mišter za ratarske mašiny; drobnomechaniski mišter - technikarske dalekubłanje: technikar metalotwarska technika z wšelakimi čežišćemi - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedźenje zawoda - studijny předmjet: mašinotwar; konstrukciska technika; twar lódzow, mórska technika; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za hospodarstwo a techniku Budyšin → www.bszbautzen.de/cms2/index.php

Powołanskošulski centrum Běla Woda → www.bsz-weisswasser.de

Powołanskošulski centrum za techniku „Gustav Anton Zeuner“ w Drježdānach → www.bsz-technik-zeuner.de

TECHNISKI PLANOWAR SYSTEMOW Z ĆEŠIŠCÓM
ZASTARANSKA A WUHOTOWANSKA TECHNIKA

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industriji
powołanski typ:	- připózname wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukubłanja:	- 3,5 lět
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - rysować móć (zhotowjenje detailowych planow) - techniske zrozumjenje (planowanie elektriskich příprawow) - kmanosć sej něsto rumnostnje předstajić (zhotowjenje 3D-rysowankow) - ličenske kmanosće (wobličenje hydrauliskich abo pneumatiskich datow) - dobre wukony w ručnym džěle/technice, w matematice a w fyzice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přewaźne wysokošulska zrałość abo srjedźne kubłanske zakónčenie
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - wobdželene při planowanju, wuwiću a přesadženu příprawow za techniku twarjenjow - zhotowjenje rysowankow a modelow po předpisach - wšelake ličby a daty zasadža so do tabulkow a z toho zhotowjeja so rysowanki a diagramy - wotvodženje rysowankow po 3D-modelach - koordinowanje montowanja a zhromadnega džěla rjemjesłow - projekty dokumentować
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w běrowach - w zjawnych zarjadach - w konstrukciskich a planowanskich běrowach zawodow za twarsku a příprawowu techniku - w inženierskich a planowanskich běrowach
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 976€–1047€ (industrija), 631€ (inženierske běrowy), 1018€ (zjawna służba) - 2. lěto: 1029€–1102€ (industrija), 791€ (inženierske běrowy), 1068€ (zjawna służba) - 3. lěto: 1102€–1199€ (industrija), 949€ (inženierske běrowy), 1114€ (zjawna służba) - 4. lěto: 1141€–1264€ (industrija), informacie k zaslužbe w inženierskich běrowach tučasneje njepředleža, 1178€ (zjawna służba)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - technikarske dalekubłanje: technikar z wšelakimi čežišćemi (na př. sanitarna technika) - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar - dalše dalekubłanja: wukubłar; konstrukter - studijny předmjet: konstrukciska technika; zastaranska technika; hospodarske inženjerstwo; ...
dalše čežišća:	<ul style="list-style-type: none"> - techniski planowar systemow: <ul style="list-style-type: none"> - elektroniske systemy - woclo- a metalotwarska technika

wuběrk powołanskich šulow:

Powołansko-šulski centrum za techniku „Gustav Anton Zeuner“ w Drježdānach → www.bsz-technik-zeuner.de
 Richard-Hartmann-šula, powołansko-šulski centrum za techniku III → www.rhs-chemnitz.de

WODŽER MAŠINOW A PŘIPRAWOW

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industriji
powołanski typ:	- připózname wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukubłanja:	- 2 lěče
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - swědomitosć (zastajenje produkcijskich mašinow) - zamóžnosć dokladneho wobkédżbowanja a kedžbosć (dohładowanie produkcijskich wotběhow) - kmanosć rozsudy tworic a spěšne reagować (pri mylenach awtomatizowanych zhotowjenskich mašinow a příprawow) - techniske zrozumjenje a rjemjeslniska wuškinosć (montowanje a demontowanje wšelakich dželov na produkcijskich příprawach) - dobre wukony w fyzice a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přewaźne hłownošulske abo srjedźne kubłanske zakónčenie
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - přihotowanje dželowych wotběhow - pruwowanje hač mašiny funguja a zapinanje tuth - dohładowanie procesa produkcje - prawidłowe hładzanie mašinow a příprawow, tak zo hodža so stajne zasadžać - napjelnjenje wolja abo kołmaza - wuměnjenje přetržebanych dželov, kaž na př. hadžicow abo filtrów
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w dželarnjach, w halach za montowanje a zhotowjenje - w produkcijskich zawodach wšich móžnych branšow
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 976€–1047€ - 2. lěto: 1029€–1102€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - dualne wukubłanje – dalewjedzenje wukubłanja: piwarc a słodar; fachowa móć – bréckowa technika; produkcijski mechanikar – tekstilie; ... - mišterske dalekubłanje: industrijowy mišter z wšelakimi čežišćemi - technikarske dalekubłanje: technikar – z wšelakimi čežišćemi - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar

wuběrk powołanskich šulow:

Powołansko-šulski centrum za hospodarstwo a techniku Budyšin
 → www.bszbautzen.de/cms2/index.php/bildungsangebote/metalltechnik
 Powołansko-šulski centrum za agrarne hospodarstwo a zeživjenje Drježdany → www.bsz-ae-dd.de
 Powołansko-šulski centrum Lubij → www.sachsen.schule/~bsz-loebau/index.html

Čehodla sy so za powołanie blidara rozsudźiť?

Njemějach žanu druhu alternatiwu, dokelž mamy doma blidarnju a tu chcych dale wjesć. Wosebje hdýz maš tu džélo a bydlenje, rady na to natwariš.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

Tu w Połčnicach. Tuta je mjeztym do Kamjenca přečahnyła.

Hdże sy so wukublać dał?

Pola nas doma w blidarni. Dokelž njebě tež tak lochko něhdže wukubłanske městno namakać, štož je nětko kusk hinak.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

To bě do blokow rozdželene. Mjeztym móžeš jako wučomnik tež za wěsty čas do wukraja hić a so tam dale wukublać dać a zapłaći to EU. Za čas wukubłanja maš tež někotre kursy, hdžez nawuknješ wobchad z lakov abo mašinami. 2-3 tydzenje sy w džělarni a potom w šuli abo na jednym kursu.

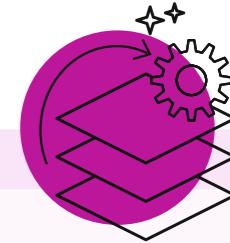
Što su twoje nadawki?

Na spočatku su to pomocne džěla a potom směš so krok po kroku na swójske wudžěłki zwažić. Potajkim nawuknješ, jak postupuješ, zo by wudžěłk zhotowił, barbjenje, lěpjenje a wobchad z mašinami. Tež wobchad z kupcami nawuknješ. Na kóncu steji potom pruwowsanske džělo (*Gesellenstück*).

Kak wupada wšedny džělowy džen w tutym powołaniu?

Někak 80 procentow sy w džělarni a někak 20 sy pola kupcow. Pónđelu so w teamje zetkamy a rozdželimi sebi nadawki. Tute so w běhu tydzenja samostatnje z přewodom wotdželaja. Potajkim je kózdy džělowy džen individualny.

BLIDAR

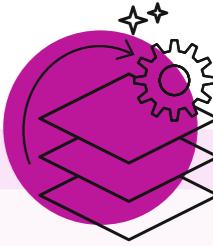
wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lět
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - swědomitosć (dodžerženje měrow ...) - rjemjeslniski šik - wobhladniwoś (při džele z mašinami ...) - kreatiwita a zmysł za estetiku (načíski meblow ...) - orientacija na kupcach a w serwisu - dobre wukony w matematice, w fyzice/chemiji, ručnym džele/technice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - zhotowjenje najwšelakoriš produktow z drjewa a dalšich materialijow (meblow, durjow, woknow ...) - zwjetša w jednotliwym zhotowjenju wuhotowanja za wiki abo wobchody - poradžowanje kupcow a zhotowjenje skicow - po zdželenju nadawka: rum wuměrić, drjewo přirězać, šudrować, truhać, lakeroać, hotowy produkt zatwarić - dželo na wulkich mašinach, na př: freza, točenska mašina (njebozy), wšelake piły, atd. - zasadženje woknow, durjow, schodow, kładjenje parketa, montowanje zatwarych meblow, reparowanie skóncowanych meblow
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w džělarni, na twarniščach - w blidarnjach - pola wikowarjow a kupcow - pola zhotowjerjow meblow a druhich produktow z drjewa
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 490€–670€ - 2. lěto: 530€–745€ - 3. lěto: 625€–860€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekubłanje: blidarski mišter - druhe dalekubłanja: poradžowar kupcow – blidarske rjemjesło; restawrator – meble a drjewane objekty; blidar – restawrowanske džěla - překupske dalekubłanje: zawodny manager – twarska a drjewowa technika; fachowc za překupske wjedženje zawoda - technikarske dalekubłanje: technikar – drjewowa technika z wšelakimi čežišćemi; technikar – hladanje twarskich pomnikow/wobnowjenje starych twarow - studijny předmjet: drjewowa technika; architektura za nutřkowne wuhotowanje; produktowy, industriowy design

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum Kamjenc → www.bsz-kamenz.de

Powołanskokubłanska spěchowanska šula w nošerstwje Powołanskokubłanskeho skutka Lipsk za wosoby z mylenjom słucha a rěče gGmbH → www.bbw-leipzig.de

Powołanskošulski centrum Běla Woda → www.bsz-weisswasser.de

**Dominik
Měrcík**

wukublanje:
lěto 3 wot 3

ČESLA

Čehodla sy so za powołanje česle rozsudźiť?

Dokelž je drjewo rjany dželowy material a ja sym chcył něšto wonka při čerstwym powetře činić. Ja mózu jako česla doma wjele z drjewa twarić a na kóncu dnja widžu, što sym nadžělał.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

Praktisku šulu, potajkim ÜAZ mam w Budyšinje. Teoretisku šulu mam w Lubiju.

Hdze sy so wukublać dał?

W Smječkecach pola Gerntkec.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdželi?

To je wšelako, raz sym ja 2 tydzenjej w praktiskej šuli a raz sym 4 tydzenje dželać. W prěnim wukublanskim lěće sy wjac w šuli hač na džele. W drugim wukublanskim lěće stej džel a šula někak samsnej a nětka, w třecim lěće sym wjac na džele hač w šuli.

Što su twoje nadawki?

Ja twarju a stajam kózły a carporty abo tež tykowane domy, restawracja starych chězow a saněrowanie starych wjeršnych hrjadow słuša tohorunja k mojim nadawkam. Wězo kryju tež trěchi jako česla, ale najhuscišo dželam z drjewom.

Kak wupada wšedny dželowy džen w tutym powołanju?

Rano 7:00 hodž. započina so dželowy džen w zawodže. Najprjedy sej dorēčimi, štò jědže na kotre twarniščo a što ma tam do nadawkw. Potom zapakujemy wšě trěbne graty do awta a wotjědžemy na twarniščo. 9:00 hodž. dawa snědań, 12:00 hodž. je wobjed a 15:30 hodž. so cyty grat zaso zapakuje a 16:00 hodž. wotjědžemy domoj.

ČESLA

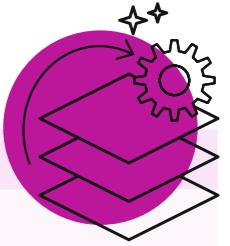
wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w industriji a rjemesle
powołanski typ:	- připóznate wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukublanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - wuškinosć a dobra koordinacija wóčko-ruka - dobra čelná konstitucia (češke hrjady zběhać mōc) - dokladnje měrić a wobličić mōc - rjemeslniska wobdarjenosć - wobhladniwe we wulkzej wysokosi a na rôstach stejo dželać mōc - zamóžnosć w teamje dželać - dobre wukony w matematice, w fyzice a w ručnym džele/technice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważne srjedźne kublanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	<ul style="list-style-type: none"> - kózły, drjewjane domy a terasy twarić - stare a dodžeržane drjewjane konstrukcije při domach, balkonach a terasach wuporjeděć - twarja najwšelakoriše drjewjane konstrukcije z čežkých hrjadow - montowanje durjow, woknow, schodow atd. - modernizowanje a saněrowanie starych twarow - restawracja historiskich drjewowych konstrukcijow - material wobličić a wobstarać, hrjady přirězać, džele drjewjanych konstrukcijow hromadže twarić
Hdze so džela?	<ul style="list-style-type: none"> - na twarniščach, w dželarnjach - w česliskich zawodach - w inženierskich zawodach, kotrež z drjewom dželaja
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 765€–850€ - 2. lěto: 970€–1200€ - 3. lěto: 1190€–1475€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: česliski mišter; industrijowy mišter – drjewo; industrijowy mišter – akustiski a suchotwar - technikarske dalekublanje: technikar – twarska technika z wšelakimi čežiščemi; technikar – hladanje twarskich pomnikow/wobnowjenje starych twarow; technikar – drjewowa technika - překupske dalekublanje: zawodny manager – twarska a drjewowa technika; techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: architektura; nutřkowna architektura; drjewowa technika; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum Lubij → www.sachsen.schule/~bsz-loebau/index.html

Powołanskošulski centrum twar a technika Drježdany → www.bsz-bau-und-technik.de

Powołanskošulski centrum Mišno-Radebeul → bsz-meirbl.de/de

**Andreas
Paška**

wukublanje:
zakónčit 2013

Kak wupada wšedny džělowy džeń w tutym powołanju?

Rano přínděš na džělo a tam wuleži plan, hdžež steji, kotry nadawk maš. Hdžy sy na příklad we wotrjedze za finalne lakerowanje, potom započinaš z wotlepjenjom woknow a durjow, zo njeby při lakeroowanju barba do tramwajki nutř přišla. Potom so spódki hišće jónu hladkuje (*abschleifen*) a tak dyribi so nadželany proch ze specielnym nastrojom z powětrowym čišćom (*Druckluft*) wotduć. Zbytny proch so ze specielnej lapu wottrěje. Potom so barba naměša a tramwajka lakerauje. Na kóncu džěloweho dnja so wšitke wužiwane graty a nastroje porjadnje wuředža. Džělo je so tam w změnach a to wotměnjejo w zažnej (06:00 do 14:00 hodž.), w nócnej (21:30 do 05:30 hodž.) a w pózdnjej (14:00 do 22:00 hodž.) słužbje.

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

Na spočatku maš „nahi“ čah před sobu a na kóncu widžiš rjany wuslědk, na kotrymž maš twój podžél. Rjenje bě tež, zo džělaš hromadže w teamje a tak njebudže wostudło. Konserwerowanje prózdnich rumow njebě tak moje, ale je tohodla wažne džělo, kotrež ma so činić.

Čehoda sy so za powołanje lakěrarja wozydłów rozsudžiť?

Poprawom je to přez to přišlo, zo sym doma hižo rady lakeroval, na příklad džěle mojeho mopedu. Moja četa džělaše tehdy w zawodze za produkciju wozydłów a ménješe, zo bych so móhł pola nich powabić.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

To běše šula w Žitawie. W Sakskej stej jenož dwě šuli, kotrež lakěrarjow wozydłów wukublatej.

Hdže sy so wukublać dał?

Pola Bombardier w Budyšinje.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

To běše do blokow rozdželene. Mějach 4 tydženje džělać a potom 2 tydženje šulu. Za čas prózdnin běch wězo tež na džěle. Wukublanje wotměwaše so z wulkeho džěla w Zhorjelu a dla toho mějach tam bydlenje.

Što su twoje nadawki?

To běchu we hłownym lakerowanje čahow, škit za spódki wozydłów (*Unterbodenschutz*) a konserwerowanje prózdnich rumow (*Hohlräumkonservierung*). Při tutych nadawkach zabjeru přihotowanske džěla, kaž na příklad wotlepjenje atd. najwjače časa. W tym zwisku nawuknješ, kak maš barby měšeć a kotry lak trjebaš za kotry spódki. Wažne je tež, zo wěš, kajku konsistencu dyribi barba měć, zo by so porjadnje předžełać dała.

LAKĚRAR WOZYDŁOW

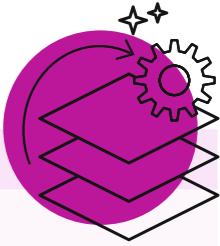
wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w industriji a rjemjesło
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - swědomitosć (pri wobdželaniu spódka wozydła) - wuškinosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (lakerowanje awta z pistolu) - kmanoś dokladneho wobkedžbowania (njestajnosće na powjeršnej płoninje awtow) - wobhladniwoś (pri poslužowaniu mašinow) - kreatiwita a zmysł za estetiku (načisk debjenskich lakeroowanow) - dobre wukony w matematice, ručnym džele/technice a w chemiji
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnie hłownośulske zakónčenje w rjemjesle - přeważnie srjedźne šulske zakónčenje w industriji
Što so w tutym powołanju čini?	<ul style="list-style-type: none"> - lakerowanje džělow awtow, motorskich, železniskich wagonow, busow atd. - posudžowanje a sporjedženje škodow na laku - zhotowjenje folijow z popisanjom, kiž hodža so na lakeroowane džěle zlepic - pomolowanje džělow karoserijow wumělsce z ruku a wuhotowanje tutych z wosebitym designom - lakerowanje wjetšich džělow wozydłów z pomocu mašinow, kiž džělaja z komputerowej techniku - wu- a zatwarjenje džělow wozydła - pruwowanje a měřenje funkcije elektriskich, elektroniskich, pneumatiskich a hydrauliskich twarskich džělow
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w džělarnjach - w fachowych zawodach a halach za lakerowanje wozydłów - w zawodach, hdžež so wozydła twaria
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 620€ (w rjemjesle), 976€–1047€ (w industriji) - 2. lěto: 685€ (w rjemjesle), 1029€–1102€ (w industriji) - 3. lěto: 850€ (w rjemjesle), 1102€–1199€ (w industriji)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - překupske dalekublanje: zawodny manager – barbowa technika; techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: wozydłowa technika; produkcijska technika; produktowy, industrijowy design; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum Kamjenc (jenož 1 wukubłanske lěto) → www.bsz-kamenz.de

Powołanskošulski centrum twar a technika Drježdany → www.bsz-bau-und-technik.de

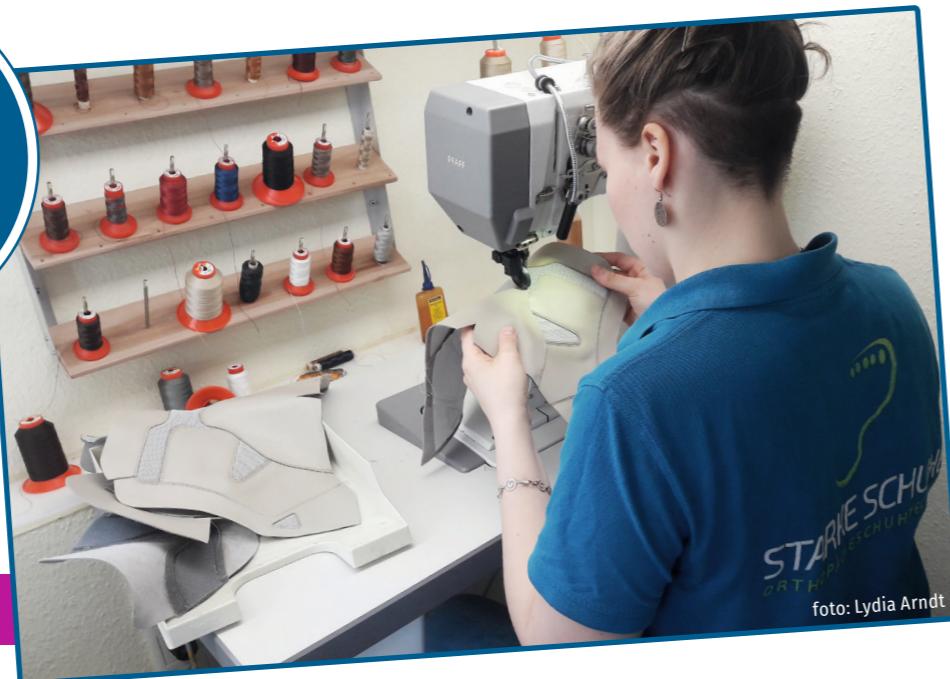
Powołanskošulski centrum Žitawa → work.bsz-zittau.de

ORTOPEDIJOWA ŠEWČA

**Ludmila
Kowarjec**

wukublanje:
zakónčila 2019

Čehoda sy so za powołanie ortopedijowej šewče rozsudžiła?

Chcych z rukomaj něšto nadželać, tak zo na kóncu dnja widžu, što sym cyły džen činiła. A runočasne chcych ludžom pomhać. Tak něšto nadželam, z čimž ludžom pomham, zaso běhać mōc. K tomu ma powołanie mediciniski aspekt, kotryž mje jara zajimuje.

Hdze sy so wukublać dała?

Sym so we Freitalu pola „Orthopädieschuhtechnik Starke“ wukublać dała. Je to małka swójbna firma, štož běše mi tež wažne, dokelž tak tež repertoire dželowych nadawkow widžu a tež wše džela raz wuspytam.

Hdze bě twoja powołanska šula?

Moja powołanska šula běše we Gotha, potajkim w Durinskej. W Němskej njeje tak wjèle šulow za šewče, tohodla dyrbjach přeco we blokach tam do internata čahnyć.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdželi?

7 tydzenjow dželo a potom 3–4 tydženje šula.

Što su twoje nadawki?

Dželam črje wot započatka hać do kónca. Tohorunja doručam mediciniske pomocy, kaž na příklad bandaže abo ortopediske póduski abo podobne.

Kak wupada wšedny dželowy džen w tutym powołaniu?

Kóždy džen je hinaši, wšako su chorosće a ludžo wšelakori. Orientuju so na materialijach a na cilu, kotryž chcu docpēć z črijom. Při tym su husto tež fyziske kmanosće prašane (pomér mjez mocu a masu).

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

Je rjenje přeco wšelakore wěcy činić, potajkim je wotměnje. Na čož dyrbjach so zuvući, běchu chemiske wonje a tež zo su mašiny wězo dosć wótře a zo dyrbju přeco skedžbliwa być, zo njebych so sama zraniła. ;)

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chedža-li so z ortopedijowym šewcom stać?

Wušiknosć při džele z rukomaj, a tež dosć fantazije sej předstajić mōc, kak ma wuslědk na kóncu wupadać a tež wóčko za měru. Ale to so wězo tež wšo kubla a polěpši we wukublanju.

We šuli ma so tež lačonščina wuknyć, wšako je to rěč mediciny, to rěka, zo je wěsta inteligencia pomocliwa abo cyle jednorje dosć discipliny wšo wuknyć.

Kak posudžuješ přichod tutoho powołania?

Přichod budže dobry ale wězo tež napinacy. Ludžo bywaja přeco starši a chorosće a tež cyle jednorje falowacy pohib přeco bóle přiběraja. To rěka, zo je tute dželo přeco wažniše. Tohorunja ma so rjec, zo bywaja chorobne kasy kaž tež ludžo sami přeco skupiši a nochcedža za strowotu wjèle płacić, štož rěka, zo mamy my přeco wjace džela, bjez toho zo bychmy wjace za to zaslužili. Ale snano so tutón trend zaso změni a wšitcy pytnu, zo nimaja na kóšty strowoty lutować.

ORTOPEDIJOWY ŠEWČ

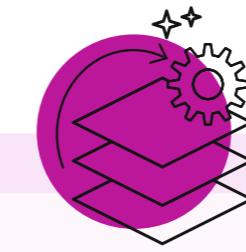
wašnje wukublanja:	- dualne wukublanja w rjemesle
powołanski typ:	- připóznate wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3,5 lět
městnosć wukublanja:	- wukublanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - rjemjeslniski šik - dobra koordinacija wóčko-ruka - swědomitosć - orientacija serwisa a orientacija na kupcu - dobre wukony w technice/ručnym džele, w matematice, w biologiji, w sporče/fyzice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - převažnje srjedźne kublanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	<ul style="list-style-type: none"> - na zakladźe lěkarskeho postajenia maja so indiividuelnje črje zhotowić - zhotowjenje a přiměrjenje wšelakich pomocnych srědkow (ortezy, protezy, póduski...) - dželo z kupcom: wotměrjenje nohi, wobkedžbowanie choda, zhotowjenje wotčišća - zhotowjenje črija: wobkedžbowanie biomechaniskeho skutkowanja, so hodžaca forma, estetiske aspekty - poradžowanje kupca - prezentowanje a předawanje produktow a posłužbow - wobšerny kruh kupcow a pacientow (wšitke staroby, zbrašenja, chorosće, sportowcy)
Hdze so džela?	<ul style="list-style-type: none"> - zawody ortopedisko-šewcowskeho rjemesla - sanitärne domy z wotrjadom za ortopedisko-črijowu techniku - chorownje a rehabilitaciske zarjadnišća - dželowe městno: dželarnje a dželanske hale, předawanske a měrjenske rumnosće
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 450€ - 2. lěto: 540€ - 3. lěto: 700€ - 4. lěto: 820€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: ortopedijowy šewc – mišter; šewc – mišter; ortopedijowy technikarski mišter; ... - technikarske dalekublanje: technikar – črijowa technika w wšelakimi čežišćemi - překupske dalekublanje: techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: ortopediska- a rehatechnika; biomechanika; tekstilowa a drastowa technika
powołanska šula:	<p>powołanska wučba w kraje přesahowacych fachowych rjadownjach: za Saksu je w Durinskej: Statny powołanskošulski centrum „Hugo Mairich“ w Gotha → www.bszhm.de</p>

ŠWALČA / KRAWC

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - wušiknosć a dobra koordinacija ruka-wóčko (přirézanie płata, wobchad z předzenom a małymi jehličkami) - kreatiwita a zmysł za estetiku (načisk a zhotowjenje drastow) - orientacija na kupcu - rjemjesłowa kmanośc (wokoło šijawy) - swědomitosć a zamóžnosć dokladneho wobkedžbowania (wobchad z płatami) - dobre wukony w ručnym dźele, we wumělskim kubłanju a w matematice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważne wysokošulska zrałość
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - zhotowjenje wšelakich kruchow drasty po swójskich abo předpodatych načiskach - poradžowanje kupcow při wuzwolenju płatow, přitřihow, barbow ... - načiski a přitřihanske mustry zhotowjeja zwjetša na kompjuteru - přitřihanje płatow po šablonach - šíče z pomocu šijawy, wěste wěcy dyrbja so z ruku šić - přiměrjenje drastow na kupca - nimo zhotowjenja nowych drastow maja so drasty zwuporjedzeć, změnić, modernizować...
Hdže so dźěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w ateljejach šwalčow/krawcow, dźěłarnjach, při awtomatach za žehlenje z paru (<i>Dampfbügelautomaten</i>) - w šwalčernjach - w kostimowym wotdželu w džiwadle - w filmowych studijach abo pola telewizijnych sčelakow - w drastowych wobchodach, kotrež přiměrjenje drasty poskića
Kak wysoka je zasłużba za čas wukubłanja?	- tučasne njepredleža informacie k zasłużbje
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekubłanje: šwalča/krawc mišter; industriowy mišter – tekstilne hospodarstwo - technikarske dalekubłanje: technikar – drastowa technika z wšelakimi čežišćemi - studijny předmjet: modowy design; tekstilna-, drastowa technika; jesišowy-, kostimowy wobraz - překupske dalekubłanje: fachowc za překupske wjedženje zawoda; zawodny hospodar – tekstilie
podobne wukubłanja:	<ul style="list-style-type: none"> - tekstilny a modowy šjer (wukubłanje traje 2 lěče) - tekstilny a modowy krawc (wukubłanje traje 3 lěta) → wobě stej dualnej wukubłani w industriji

powołanska šula:

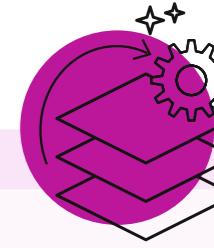
powołanska wučba w kraje přesahowacych fachowych rjadownjach → za Saksku:
Powołanskošulske centrum za poslužby a wuhotowanje w Plauenje → www.bsz-dlg.de

ZŁOTNIKAR Z ĆEŽIŠĆOM DEBJENKI

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industriji a rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukubłanja:	- 3,5 lět
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (wuhotowanje debjenkow) - swědomitosć (rjedzenie a polěrowanie debjenkow) - wobkedžbowanska dokladnosć - rysowanske kmanośc (zhotowjenje načiskow) - kreatiwita a zmysł za estetiku - dobre wukony w technice/ručnym dźele a w chemiji
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważne wysokošulska zrałość
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - zhotowjenje načiskow wšelakich debjenkow - dźěla so po přečach kupcow, po swójskich idejach abo po předłohach - wobdželata so złoto a druhe drohometałe - wobkromowanje drohokamjenjow, zhotowjenje zamčkow (<i>Verschluss</i>) - wužiwaja so file, klěšće a cynjenska pistola (<i>Lötpistole</i>) - zwuporjedzenje a předželanie debjenkow - w industrijach, hdžež so debjenki wot mašinow zhotowjeja, maja so tute mašiny zastajíć a dohladować
Hdže so dźěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w džěłarnjach a fabrikowych halach - w rjemjesłowych złotnikarskich džěłarnjach - pola debjenkarja - w debjenki zhotowjenskej industriji
Kak wysoka je zasłużba za čas wukubłanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 1037€ (w industriji) - 2. lěto: 1102€ (w industriji) - 3. lěto: 1199€ (w industriji) - 4. lěto: 1264€ (w industriji)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekubłanje: złotnikarski a slěbornikarski mišter; industriowy mišter – metal - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: tworjace wumělstwo; design debjenkow
dalše směry:	<ul style="list-style-type: none"> - złotnikar: - juwele - rječazy - džěłarnja a předawanje

powołanska šula:

powołanska wučba w kraje přesahowacych fachowych rjadownjach → za Saksu:
Statny powołanskošulske centrum Arnstadt-Ilmenau (Durinska) → www.sbsb-arnstadt.de

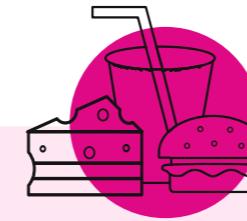

FACHOWY PŘEDAWAR – ŽIWIĘDŁOWE RJEMJESŁO (RĘZNISTWO) –

FACHVERKÄUFER IM LEBENSMITTELHANDWERK MIT DEM SCHWERPUNKT FLEISCHEREI

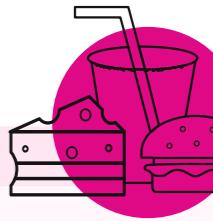
FACHOWY PŘEDAWAR – ŽIWIĘDŁOWE RJEMJESŁO (RĘZNISTWO)

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w žiwidłowym rjemjesle a wikowanju
powałanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - orientacija na kupcu (wotmoły na indiividuelne prašenja) - wušiknosć (nakraće mjasa, kołbasy atd.) - swědomitosć a wědomje zamołwitosće (hygieniske džělo, wotličenje dochodow) - dobre wukony w matematice a w němčinje/serbščinje
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważne hłownošulske zakónčenie
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - předawanie kołbasy a mjasowych produktow - poradźowanje a informowanje kupcow wo dodawkach w produktach - dekorowanje předawanskego wukłada, estetiske prezentowanje mjasowych produktow - staraja so wo čistotu a porjad w předawarni - zhotowjeja solotwie a příkuski za předań
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w předawanskich, chłodżenskich a składowanskich rumnosćach - w rěznistwach - w drobnych wikowaniščach
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 645€–805€ (wikowarstwo), 500€–765€ (rjemjesło) - 2. lěto: 710€–905€ (wikowarstwo), 600€–885€ (rjemjesło) - 3. lěto: 830€–1045€ (wikowarstwo), 750€–1085€ (rjemjesło)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - překupske dalekubłanje: zawodny hospodar (fachowa šula) – wikowarstwo; fachowy hospodar – předawanie w drobnym wikowanju; fachowy hospodar – wukowanje; ... - studijny předmjet: wikowanske zawodne hospodarstwo, zawodne hospodarstwo
dalše směry fachowego předawarja – žiwidłowe rjemjesło	<ul style="list-style-type: none"> - pjekarnja - konditorja

MŁOKOWY TECHNOLOGA

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w mloku předžělacych zawodach
powałanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - swědomite džělo (dodžerzenje receptow a temperatury) - zamóžnosć rozsudy tworici a spěšne reagować móc (spěšne zapřimnenje, hdyz maja produkcijske připrawy defekt) - wědomje zamołwitosće (dodžerzenje předpisow hladajo na žiwidla) - techniske zrozumjenje (hladanie mašinow a připrawow) - dobre wukony w matematice, w chemiji a w ručnym džěle/technicē
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważne srjedźne kubłanske zakónčenie
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - ze syreho mloka zhotowjenje mlokowych produktow kaž mloko k piču, jogurt, butra, tvarožk atd. - kontrola kwality a mnóstwa dodawanego syreho mloka, składowanie tutoho - přihotowanje a dohladowanie džělowych procesow, kaž tež produkcijskich a chłodżenskich mašinow a připrawow - za čas produkcijskich procesow běžne dohladowanie kwality mloka a jeho mjezy- a kónčnych produktow - zamołwitosć za mašinelne a hygieniske zapakowanje hotowych tworow - hladanie, rjedzenje a po potřebje tež přetwarjenje produkcijskich mašinow a připrawow - krute dodžerzenje hygieniskich předpisow
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w produkcijskich halach, w laborach - w mlokarnjach
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 535€–959€ - 2. lěto: 574€–1095€ - 3. lěto: 630€–1234€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekubłanje: mlokarski mišter; industriowy mišter – žiwidła; mloko-hospodarski laborowy mišter - technikarske dalekubłanje: technikar – mlokowe hospodarstwo; technikar – žiwidłowa technika z wśelakimi čežišćemi - studijny předmjet: žiwidłowa technologija; hospodarske inženjerstwo; zežiwjenske wědomosće; ...

powałanska šula:

Centrum za kubłanje wyšeho stopnia „Georg Mendheim“ w Oranienburgu → www.gmosz.de

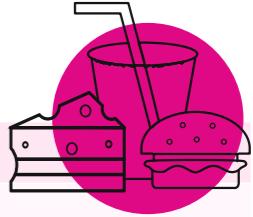
wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulske centrum za zežiwjenje a domjacnosć Budyšin → cms.sachsen.schule/bsz-e-bautzen/start

Powołanskošulske centrum za agrarne hospodarstwo a zežiwjenje Drježdany → www.bsz-ae-dd.de

Powołanskošulske centrum za zežiwjenje, hóstne přemyslo, strowotu w Kamjenicy → cms.sachsen.schule/bszcegg/unser-bsz

MŁOKOWY TECHNOLOGA – MILCHTECHNOLOGE

KUCHAR

**Lorenz
Schön**
wukubłanje:
lěto 1 wot 3

Čehodla sy so za powołanie kucharja rozsudźiť?

Ja sym doma hižo wjele warił, hdyž sym hišče do šule chodžił. To bě mi přeco wulke wjeselo a tak sym sebi myslíl najlepje by było, hdyž nawuknu powołanie, kotrež mi wjeselo čini. Potom sym tu (we Wjelbiku) šulerski praktikum absolwował a to je mje w mojim rozsudze wobkručiło.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Tu w Budyšinje.

Hdže daš so wukublać?

We Wjelbiku w Budyšinje.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

Pónđelu mam přeco swobodne, dokelž je Wjelbik na tym dnju zawrjeny. Wutoru a srjedu sym dželać. Štvortk a pjatk je šula a kónc tydženja sym zaso dželać.

Što su twoje nadawki?

Hač dotal činu zymnu kuchnju, potajkim wšitko, štož su zymne jědze a desserty. Zeleninu krač a bělič stuša tež k tomu, potajkim te cyłe přihotowanske džela. Po džele so potom wšitko porjadnje wurjedži.

Kak wupada wšedny dželowy džeń w tutym powołaniu?

Hdyž příndu na dželo so najprjedy předrascu a sebi ruce wumyu. Potom hladam, što mam wšitko činić (pisam sej wječor do toho liscinu). A potom započinam wšitko wotdželać, štož na planje steji. Wšitko spríhotować, štož trjebam, hdyž příndu hosćo, tak zo móže potom wšitko spěšnje hić. Hdyž příndže nowa skazanka do kuchnje, so najprjedy přečita, što je so skazato. Potom jědž přihotujemy. Hdyž je so na příklad Crème brûlée skazała, flambeuruje so tuta, potom so lód doda a taler dekoruje. Wječor sej potom napisamy, što smy přetrjebali, tak zo móžemy to za přichodny džeń wobstarać a přihotować. A potom so hišče wšitko porjadnje wurjedži.

KUCHAR

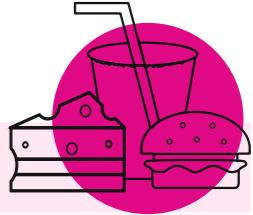
wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w gastronomiji
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - organizatoriske kmanosće a kmanosć, w teamje dželać (koordinacija dželowych wotběhow w kuchni) - kreatiwita (přihotowanje a garnérowanje jědžow) - swědomitosć a wědomje zamołwitość (dodžerženje hygieniskich předpisow) - wušiknosć a dobra čelnna konstitucija (rozkuskowanje mjasa, při džele stać) - dobre wukony w matematice a chemiji
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważne hłownošulske abo srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - wukonjenje wšitkich dželów, kiž su za přihot jědžow trěbne - nakupowanje zežiwdłów a trěbnych přidawkow a fachowe předžeržanje resp. składowanie tutyh - organizowanje dželowych wotběhow w kuchni - w małych kuchnjach zamołwitość za wšitke jědže, we wulkich kuchnjach zwjetša zamołwitość za jedyn wěsty džel jědže (solotej, mjaso) - spřihotowanje solotwie, warjenje pojědze - garnérowanje pojědze na talerju - kalkulowanje płaćizny za pojědze a poradžowanje hosći
Hdže so džela?	<ul style="list-style-type: none"> - w kuchnjach, w składach a w chtłodżernjach, w rumnosćach hosćenca, w běrowje - w hosćencach, hotelach, kantinach, chorownjach, w hladanskich domach, pola cateringowych firmow
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 620€ – 775€ - 2. lěto: 675€ – 880€ - 3. lěto: 775€ – 1000€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekubłanje: kuchinski mišter - technikarske dalekubłanje: technikar – žiwiłowa technika z wšelakimi čežišćemi - překupske dalekubłanje: gastronom, zawodny hospodar z wšelakimi čežišćemi - druhe dalekubłanje: dietowy kuchar; wukublar - studijny předmjet: žiwiłowa technika; zežiwjenske wědomosće, ekotrofologija; management hotelow

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za zežiwenje a domjacnosć Budyšin → cms.sachsen.schule/bsz-e-bautzen/start

Powołanskošulski centrum Lubij → www.sachsen.schule/~bsz-loebau/index.html

Powołanskošulski centrum „Konrad Zuse“ we Wojerjecach → www.bsz-konrad-zuse.de

PIWARC A SŁODAR

Čehodla sy so za powołanie piwarca a słodarja rozsudźiļ?

Kóždy pije rady piwo. Potom sym w telewizji dokumentaciju wo tym widział a sym so za praktikum powabiť, mjez 9. a 10. lětnikom (lěčne prózdny), zo bych widział hač te powołanie něšto za mnje je. To je so mi lubiło a tak sym so za wukublanje rozsudźiļ. K tomu příndže, zo je powołanie jara mnohostronske, dokelž je telko družinow piwa.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Ja sym zbožo měļ, zo je jedna powołanska šula w Drježdānach, hewak bych do Berlina dyrbjat. W Němskej je jenož mało powołanskich šulow za piwarcow a słodarjow.

Hdze daš so wukublać?

Pola „Radeberger Exportbierbrauerei“ w Radebergu. Wot toho běch 3 tydženie w Heidenau w słodarni, zo bych tu druhu powołansku skupinu zeznał. Wjele piwarnjow nima swójsku słodarnju.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

Tři tydženie šule w bloku, wob lěto su to 4 bloki. Mjez tym 8–9 tydženjow we wukublanskim zawodze.

Što su twoje nadawki?

Dohladowanie produkcskich procesow, dokelž so wjele přes kompjuter awtomatisce wodži. Rjedženie je A a O, dokelž maja so hygieniske předpisy dodžeržeć a njesmědža žane bakterije do piwa přinć. Při pjelnjenju dohladuju jednotliwe mašiny a reparuju mőze škody. Za to trjebam šěroku wědu, dokelž je telko wšelakich programow, z kotrymž so produkcske připrawy wjedu. Mjez druhim kładu etikety do mašiny, wuběram defektne kaščiki a bleški (Leergut).

Kak wupada wšedny dželowy džeń w tutym powołaniu?

To je wotwisne wot wotrjada a dželowego wobłuka. Na příklad w droždženskej pincy. Najprjedy přewjedze so změna. Potom pruuwu temperaturu a čiśc w droždženskich tankach a zapisam je do diagrama, zo bych widział, kak daloko młode piwo je. Hdyž je tajki tank połny, kontroluji po dwémaj, třoch dnjach hódnoty kislika, temperatury a mnóstwo diacetyl. Hdyž je młode piwo hotowe, da so dale do składowanskeje pincy. Hdyž su droždženske tanki prózdne maja so wurdědži, kaž tež špundowanje a roty, přes kotrež piwo běži.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Mam přeco z piwom činić. To je tež te negatiwne, dokelž dyrbiš nauknyć so wróco džeržeć, zo njeby wotwisny był. Rjenje je tež, zo je powołanie tak mnohostronske. Kóždy měsac dóstanješ twój deputat, tež hižo jako wučomnik, ale dyrbiš wězo hižo 16 być. Rjedženie dže či druhdy na čuwy, ale činiš to tola, dokelž ma piwo tež tebi słodčeć. Njejsy skoro ženje sam ale přeco hromadze z kolegami.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z piwarcom a słodarjom stać?

Trjebaš techniske zrozumjenje. Tež rjemjeslniske kmanosće su prašane. Njesměš žane specielle alergije měć, kaž na příklad přećiwo słodej abo rjedženskim srédkam. Dyrbiš dobrý w matematice a w přirodných předmjetach być, dokelž maš wjele z fyziku a chemiju činić. Strach před wysokosću njesměš měć, dokelž dyrbiš druhdy na tankach rjedžić abo něšto reparować. Zdžela je jara wótře dla tych mašinow, potom so tež druhdy raz rjeji. To dyrbiš znješ móć.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania, hladajo tež na žony w tutym powołaniu?

Powołanie njebudže ženje wotemreć, dokelž budže so piwo přeco pić. Za žony móže w přichodze lóšo być, dokelž so přeco wjac nadawkow wot mašinow spjelnja. Na wukublanske lěto stej někak 1–2 holcy zastupjenej.

wašnje wukublanja:

- dualne wukublanje w industriji a wikowanju a w rjemesle

powołanski typ:

- připóznate wukublanske powołanie

časowy wobjim wukublanja:

- 3 lěta

městnosć wukublanja:

- wukublanski zawod a powołanska šula

wuměnjenja:

- wobkézbowanska dokładnosć a skedžbnosć
- rjemjeslniski šik a techniske zrozumjenje
- swědomitosć a wědomje zamotwitosće
- dobre wukony w matematice, chemiji a biologiji

šulske wotzamknjenje:

- njeje prawnisce předpisane
- w industriji přeważne wysokošulska zraość
- w rjemjeslniskich zawodach wysokošulska zraość abo srjedźne zakónčenie

Što so w tutym powołaniu čini?

- zhotowjenje słoda (*Malz*) a potom warjenje piwa
- piwo filtrować a do blešow, sudow abo tyzkow (*Dosen*) pjelnić
- nimo wšelakich družinow piwa zhotowjeja so z piwom měšane a bjezalkoholiske napoje
- poslužowanje a dohladowanie mašinow, kaž tež rjedženie a hladanje tutych
- we wobłuku gastronomije: poradžowanje kupcow wo produktach a točenskich připrawach
- instalowanje a přepodaće točenskich připrawow

Hdze so džěla?

- w piawnjach a słodarnjach
- w běrowje, w halach, w pincach a druhich rumnosćach, hdže so wšelake dželowe kroki přewedu

Kak wysoka je zasłużba za čas wukublanja?

- 1. lěto 782€–902€
- 2. lěto 879€–1059€
- 3. lěto 962€–1235€

Kotre móžnosće postupa su?

- mišterske dalekublanje: piwarcowy a słodarski mišter; piwarcowy mišter w zawodach; industrijowy mišter – brěčka a napoje; ...
- dalše dalekublanje: piwowarny a napojowy technologa; wukublar
- technikarske dalekublanje: technikar – žiwidłowa technika w wšelakimi čežišćemi
- překupske dalekublanje: techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda
- studijny předmjet: piwowarna- a napojowa technologia; žiwidłowa technologia; zežiwjenske wědomosće, ekotrofologija; ...

powołanska šula:

powołanska wučba w kraje přesahowacych fachowych rjadownjach → za Saksu: powołanskošulske centrum za agrarne wědomosće a zežiwenje w Drježdānach

→ www.bsz-ae-dd.de/kontakte/hauptsitz-canalettostrasse.html

Diana Zahrodník
wukublánje:
zakónčila
w awgusce
2017

dale-
kublánje:
tučasne na
pjekarsku
mišterku

**Čehodla sy so za powołanie
konditorki resp. pjekarki
rozсудžiť?**

Mamy doma pjekarnju a tak njebeše za mnje žana druha opcija a bě mój són, zo stanu so pozdžišo z konditorku. Konditorka tohodla, dokelž je dželo hišče kusk hi-naše a koncentruje so bóle na filigrane džela. Mój zamér je, zo mózu z mojimi kreacijemi nimo standardizowanego sortimenta tež specielle přeča kupcow spjelnić. Tradicionelne pjekarstwo pak chcu zdžerēć a jako mišterka pozdžišo pjekarnju moju staršeu prewzać.

Kotru powołansku šulu sy wopytała?

Běch na powołanskošulskim centrje w Drježdānach. Mišterske dalekublánje absolwuju tež w Drježdānach na akademiji za němske pjekarske rjemjesto.

Hdze sy so wukublać dała?

Pola pjekarja w Drježdānach. Kontakt nawjazach přez zjednočenstvo za Budyskich pjekarjow.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdželi?

W 1. a 2. wukublanskim lěće mějach dwójce wob tydzeń šulu a tři dny běch na džele. W 3. lěće mějach jenož hišče jedyn džen šulu a zbytne běch na džele. Hdys a hdys dželach tež na sobotach. Moje zbožo bě, zo poskičeše mój zawod bydlenje a tak mějach tam moju stwičku. Běchmy tam 4 wučomnicy.

Što su twoje nadawki?

Zawod běše dželeny do pjekarnje a konditornje a tohodla koncentrowachu so moje nadawki jenož na konditorstwo. Tak na-wuknych, kak zhotowiš swjedženske torty, praliny, petit fours, modelērowanie figurow a dekoracie z marcipana a šokolody a hišče wjele druhich slódkosćow. Wězo mamty tež hygieniske předpisy a tak słuša tež rjedzenje k nadawkam.

Kak wupada twój wšedny dželowy džen?

Dželowy džen započinaše so rano 03:30 hodž. a kónc tydženja w noc 01:00 hodž. Najprjedy přihotowachmy, zhotowachmy a rozdželichmy produkty na filiale. Po tym wěnowachmy so

dňowym nadawkam. Pónđelu a štvortk zhotowichmy přewažnje kremowe a smjetanowe torty, kotrež wutoru a pjatk dozhotowichmy, srjedu stejachu najhusćišo praliny na planje a sobotu běchu potom wosebje kwasne a druhe swjedženske torty na rjedze. Wšednje po džele měješe so potom wězo wšitko wurjedžić.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Na kóždy pad lubi so mi ta mnohostronkość toho džela. Maš tu móžnosć wšitko zhotowić, wšojedne hač su to tak mjenowane 3D-torty, kaž torta w formje traktora atd., abo wobrazy ze šokolody. Môžu z wšemi móžnymi słodami a sezonalnymi produktami dželać a eksperimentować a cyle jednorje kreatiwne dželać a so sama zwoprawdzić. Te zahe stawanje je wěc zwučenosće, po nějak 3 měsacach sym swój rytmus namakała.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z pjekarku resp. konditorku stać?

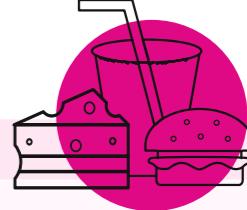
Trjebaš wosebje lôšt k ručnemu dželu. Kreativna hlojčka je prasha na za zwoprawdzenie specielnych přečow. Na kóždy pad dyrbis w teamje dželać mōc.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania, hladajo tež na podzél holcow a hólcow?

Definitiwne pobrachuju dželowe mocy na polu pjekarstwa a konditorstwa abo jako předawarjo. Dla toho je za nas wažne, bóle za powołanie wabić a šulerjam a zajimowanym pokazać, kak mnohostronke dželo je. Myslu sebi, zo je trošku wjac hólcow w powołaniu zastupjenych, ale to je zdobom atraktiwe dželo za holcy! Mam tón začišć, zo sebi ludžo rjemjesto a regionalne produkty zaso bóle waža a přez to so nadžijam, zo budže tež pjekarstwo dale wobstać.

Kak wotběži twoje dalekublánje na mišterku?

Maš tu móžnosć poľno- abo dželnočasoweho dalekublánja. Ja sym so za přenju wariantu rozsudižila, kotaž traje poł lěta (wot januara do junija). Wot 07:30–16:00 hodž. mam šulu, tam mam teoriju kaž tež praktiske wukublánje. Kóšty za dalekublánje móže zawod přewzać a jeli to nječini, potom su wšelake spěchowanske srédky, na př. wot Sakskeje banki za natwar (SAB – postupowansi BAföG). Po wuspěšnem zakónčenju mišterskeho dalekublánja dôstanješ wot kraja Sakskeje 1000€ premiju. Fokus dalekublánja leži na wjedzenju zawoda, t.r. kak wjedžeš knihi, kak wukubaš, kak jako šefina wustupuješ, kak kalkuluješ atd. Wotzamknjenje zmôžni či, so zesamostatnić a wučomnikow wukublać.

wašnje wukublánja:	- dualne wukublánje w industriji a rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublánja:	- 3 lěta
městnosć wukublánja:	- wukublanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - wuškinosć a zmysł za estetiku (dekorowanie pječow) - wědomje zamołwitosće (dodžerzenje předpisow při wobchadze ze žividłami) - dobra čelná konstitucija (pri nošenju českich blachow) - dobre wukony w matematice a w chemiji
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přewažnje hłownošulske zakónčenje
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - měšenje wšelakich družinow česta a z toho pječenje chlěba, całtow, tortow, pječow za swjedženje atd. - waženje wobstatkov na př. mloko, muka, jeja, droždze, cokor a korjeniny po recepcē - dohladowanie često tworzącego procesa - zdžela napinace ručne dželo - kreatiwita je prašana, při dekorowaniu a při wumyslenju nowych receptow - zdžela dželo při wysokich temperaturach (horcota wokoło pjecy)
Hdze so džela?	<ul style="list-style-type: none"> - w pjekarni (w mjeńšich zawodach abo we wulkich halach) - w předawanskich rumnosćach - pola rjemjeslniskich pjekarnjow - pola industrielnych wulkopjekarnjow - w specielnych pjekarnjach, na př. dietowe pjekarnje - w gastronomii a w cateringu
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublánja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 565€ (w rjemjesle), 788€–828€ (w industriji) - 2. lěto: 670€ (w rjemjesle), 870€–976€ (w industriji) - 3. lěto: 800€ (w rjemjesle), 993€–1103€ (w industriji)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublánje: pjekarski mišter; konditorski mišter; industrijowy mišter – žividla; ... - studijny předmjet: žividłowa technologija; zežiwjenska wědomosć, ekotrofologija (<i>Ökotrophologie</i>) - technikarske dalekublánje: technikar – žividłowa technika z wšelakimi čežišćemi - překupske dalekublánje: předawanski nawoda w žividłowym rjemjesle; techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedzenje zawoda

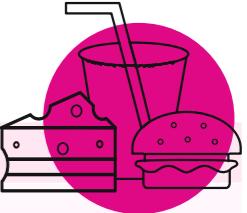
wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za zežiwjenje a domjacnosć Budyšin (z wotnožku w Rakecach)

→ cms.sachsen.schule/bsz-e-bautzen/start

Powołanskošulski centrum „Christoph Lüders“ Zhorjelc → www.bszgoerlitz.de

Powołanskošulski centrum za agrarne hospodarstwo a zežiwjenje w Drježdānach → www.bsz-ae-dd.de

RĚZNIK

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w industriji a w rjemesle
povołanski typ:	- připóznate wukublanske povołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukublanski zawod a povołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - swědomitosć (we wobchadze z mjasom a kołbasu, kotrež so spěšnje skazytej) - rjemeslniski šik (rozkuskowanje mjesa z wótrymi nožemi) - wušiknosć a dobra koordinacija wócko-ruka (pri rozkrácu mjesa) - wědomje zamołwitosće (dodžerzenje hygienickich předpisow) - dobre wukony w matematice a w biologiji
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważne hłownošulske zakónčenje
Što so w tutym povołanju čini?	<ul style="list-style-type: none"> - zaręzanie zwěržatow a přihotowanje za dalše předželanie - posudžowanje kwality mjesa - rozkuskowanje mjesa, přihotowanje za předaň, předželanie mjesa na mjasowe a kołbasowe twory - warjenje abo kurjenje mjesa po wěstych receptach - zhotowjenje hotowych jědów a konserwów - přihotuja pječenie, rězki, sykane mjaso, solotwie, kołbasu a dalše za předaň - poradžuju kupcow - přihotują zymne a čopłe jědže jako příkusk abo za hosčiny
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w rumnosčach za kurjenje mjesa a kołbasy, w rumnosčach za rozkuskowanje mjesa, w chłodźenskich a składowanskich rumnosčach - w rězniskich zawodach a w mjasowej a kołbasowej industriji - w drobnych wikowaniščach a we wulkowikowaniščach za mjaso - w zawodach, kotrež rězaja a mjaso rozkuskuja
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 500€–765€ (w rjemesle), 713€ (w industriji) - 2. lěto: 600€–885€ (w rjemesle), 801€ (w industriji) - 3. lěto: 750€–1085€ (w rjemesle), 852€ (w industriji)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: rězniski mišter; industrijowy mišter – žividla - studijny předmjet: žividłowa technologia, zežiwjenska wědomosć, ekotrofologia; ... - překupske dalekublanje: fachowc za překupske wjedženje zawoda; předawanski nawoda w žividłowym rjemesle - technikarske dalekublanje: technikar - žividłowa technika z wšelakimi čežišćemi

wuběrk povołanskich šulow:

Povołanskošulski centrum za zežiwjenje a domjacnosć Budyšin → cms.sachsen.schule/bsz-e-bautzen/start

Povołanskošulski centrum za agrarne hospodarstwo a zežiwjenje Drježdžany → www.bsz-ae-dd.de

Povołanskošulski centrum Delitzsch „Dr. Herrmann Schulze-Delitzsch“ → www.bsz-dz.de

Čehodla sy so za povołanje rěznika rozsudžiť?

Sym šulerski praktikum činił pola Wałdžic rěznistwa a to je so mi lubiło, tak zo rozsudžiħ so za prôzdninske džělo tam. A potom sym započaħ z rěznikami sobu chodžić na rězanje a to je so mi jara lubiło. Snano příndže tuta zahoritosć tež wot toho, zo je mój džěd chcył so z rěznikom stać, ale to jemu njebež mōžno.

Kotru povołansku šulu sy wopytał?

W Budyšinje na šulu za zežiwjenje a domjacnosć.

Hdže sy so wukublać dał?

W plahowarni rancow w Njebielčicach, hdžec je tež rěznistwo.

Kak je so čas w šuli a čas w zawodze rozdželiť?

Sym wob tydzeń 3 dny džěla a 2 dnjej běch w šuli.

Što su twoje nadawki?

Započinaš z pomhanjom při rězaniu, to rěka swinje dopředka čerić, swinje wotmyć, graty kaž nože dodawać a potom započinaš swinje sobu rozdželać. Potom nawuknješ kołbasy wotwajać a wotpōjšeć, džělaš mjez druhim při rozwjerćaku (*Fleischwolf*). Při tym nawuknješ, kak to wšo funguje, kotre mjaso bjerješ za čo, kotre za warjenje, kotre za pječenie atd. Mjenje abo bóle nawuknješ tež wjele, štož kuchar wuknje. Potom nawuknješ, kak so kołbasa džěla, kotre so warja, kotre so kurja, kotre družiny kurjenja su atd. A wšitko porjadnje wurjedžić je jara wažne. A wězo wuknješ, kak so skót zarěza a rozdžela resp. předžela.

Kak wupada wšedny džělowy džeń w tutym povołanju?

Pónđelu a štvortk so rěza. Připódla so kołbasa čini. Wutoru so mjaso rozdžela a připódla so dale kołbasa čini. A srjedu te sam-sne. Rano so husto sykane mjaso džěla a kołbaski (*Knacker*). Srjedu je předawarnja w Njebielčicach wotewrjena, to rěka za nas předawarnju přihotować, mjaso a kołbasu zarumować, rulady krać, rězki klepać atd. Štvortk so zaso rěza, potom džělamy mjez druhim salami. Pjatk so potom wšo rjedži. Kisty a mjaso, kotrež w chłodźerni wisa, so wurumuja a potom so porjadnje rjedži, z mydłom a chemiskimi srědkami, tak zo je na kóncu wšitko hygienisce čiste.

Što so či na povołanju lubi, što skerje nic?

Te rězanje, rozebranje a předželanie mjesa so mi lubi. Te rjedženje so mi tak njelubi, ale to dyribi em być. Derje je tež, zo njedyrbju w změnach džělać, ale mam krute džělowe časy, tak zo mōžu połođnu tež doma hišće nešto nadžělać.

Čehodla sy so za tute powołanie rozsudźił?

Dokelž je ratarstvo najwažniše powołanie swěta. Hižo jako džěčo wabješe mje ta technika. Sym z ratarstwom wotrostł a tak za mnje ničo druheho dawało njeje. Dokelž pak nochcych ze skotom džěać rozsudžich so přečiwo wukubłanju ratarja ale za wukubłanje na fachowca za agrarny serwis. Wo tutym powołaniu zhonich hakle jako wopytachmy w 9tym lětniku BIZ a wupjelnichmy wotpowědny test.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

BSZ we Wurzenje.

Hdže sy so wukubłac̄ dał?

Pola Agro-Service Großenhain GmbH. To bě tehdy jedyn z mało zawodow w Sakskej, kotryž je tute wukubłanje poskićił.

Kak je so čas w šuli a čas w zawodze rozdželił?

To běše přeco rozdželne, ale zwjetša běchu to někak 5 tydženjow džěla a potom 2 tydženjej šule. Přidatnje mějach 3 króć wob lěto tydženski kurs (*Lehrgang*), na příklad za rostlino-škit abo wobdželanje pôdy. W Großenhainje mějach swójske bydlenje a we Wurzenje běch potom w pensiji, dokelž šula žadyn internat nima.

Što su twoje nadawki?

Poskićea so wšelake poslužby za ratarjow. K tomu słuša pořadžowanje, nastupajo plahowanja a škita rostlinow a kumštých hnojivow. Dalše nadawki su poslužowanje a hladanje ratar-skich mašinow a gratow. Samo na sebi su nadawki wotwisne wot počasa a wot wjedra. Wosebje w zymje wěnuješ so zamkarskim nadawkam, kaž na příklad wuměna wolija a dželow, kotrež so spěšnje wottrjebaja. W naléču přewzach tež wikowanske nadawki, kaž składowanie a wudawanje žita a kumštých hnojivow.

Kak wupada wšedny džělowy džěń w tutym powołanju?

Rano sedmich so džěń započina a potom dorěčimy sej nadawki, kotrež smy wot ratarjow dóstali. Potom přihotuja so mašiny a graty. Pola nas bě to tak, zo měješe kóždy sobudžělačer wobłuk za kotryž bě zamołwity a wotpowědujo tomu wobdžělachmy naše nadawki zwjetša samostatnje. Další wotběh dorěčachmy sebi z ratarjom wosobinsce. Po wotdželenju nadawka dokumentuje přeběh toho a wotedaš jón pola šefa.

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

Mi lubi so džělo pod hołym njebjom a wodżenje wulkich ratar-skich mašinow, kaž tež wobchad z ratarjemi a zamołwity wob-chad z přírodu. Přez to, zo je džělo wotwisne wot wjedra a počasa je wone jara wotměnjace. Běrowe džěla so mi tak njelubja, to sym radšo wonka po puću. Ale tež tute činja powołanie tak mno-hostronske.

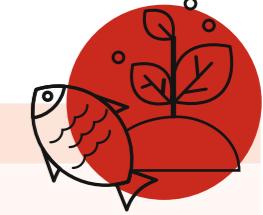
Kotre wumějenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z fachowcom za agrarny serwis stać?

Trjebaš wědomje zamołwitosće a dyrbis̄ swědomiće z přírodu wobchadzēć. Znajomosće w fyzice, chemiji a w matematice. Wutrajnosć při dlěšich džělowych nadawkach. Techniske kma-nosće nješkodža. Tež čělnje dyrbis̄ fit być, dokelž dyrbis̄ při repa-raturach wjele čězkich wěcow zběhać a tež raz pod ratarsku ma-šinu zalězć.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania, hladajo tež na podzél holcow a hólców w powołaniu?

Holcy su na kóždy pad zastupjene, tež hdžy njejsu to přewjele. Ratarstvo samo na sebi ma na kóždy pad přichod, dokelž budu žividla přeco trěbne.

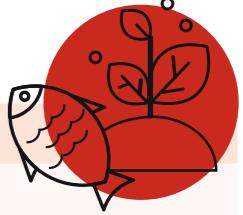
FACHOWC AGRARNY SERWIS

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w ratarstwie
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wumějenja:	<ul style="list-style-type: none"> - wědomje zamołwitosće (we wobchadze ze skotom) - dobra konstitucja čela (čežke džěle mašinow wuměnić) - techniske zrozumění (hladanje a reparatura ratarskich mašinow) - dobre wukony w biologiji, w matematice a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - převažnje srđedne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	<ul style="list-style-type: none"> - ratarske poslužby w techniskim wobłuku rostlinowej produkcje - wobdželanje pôdy, wusywanje symjenow za žito, kukuricu atd. a žnjeće tutych - hnojenje pôdy z chemiskim abo biologiskim hnojivom - wodżenje a hladanje ratarskich mašinow, kaž na př. sycomlóćawow - po žnjax maja so rostlinske produkty składować a konserwować - poradžowanje kupcow a zwičnenje ratarskich poslužbow
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - na polu, na łuce, w składzie, w džěłarnjach zawoda - w ratarskich zawodach - pola zawodow, kotrež poskićea agrarne poslužby
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 520€–700€ - 2. lěto: 570€–770€ - 3. lěto: 615€–830€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekubłanje: mišter za agrarny serwis; ratarski mišter - technikarske dalekubłanje: technikar – agrarna technika; technikar – wobswět/krajina; - dalše dalekubłanje: hospodar – ratarstwo; fachowy agrarny hospodar z wšelakimi čežišćem; wukubłar - studijny předmjet: agrarne wědomosće; agrarny management; krajinowa ekologia, přirodoškit - překupske dalekubłanje: zawodny hospodar – agrarny zawod

powołanska šula:

powołanskošulski centrum Wurzen → schuldatenbank.sachsen.de/index.php?id=421&k_eid=1687

Čehodla sy so za powołanie floristki rozsudziła?

Sym hižo jako džěčo z wowku rady w zahrodce džělała abo sym na luce sedžała, kwětki ščipała a je susodam dariła. Tak rozsudzich so za praktikum w zahrodnistwje a pola floristki. Tam pytnych, zo leži mi te kreatiwne džělo floristki lépje. A tak bě za mnje jasne, zo chcu tež w mojim powołaniu kreatiwne z kwětkami džěać.

Kotru powołansku šulu sy wopytała?

W Drježdānach. To je šula za zahrodnikow a za floristow. Tam poskića so wšelake wobłuki zahrodnistwa.

Hdže sy so wukublać dała?

Pola jednejne floristki w Drježdānach. Za čas mojego wukublania njebechu we Łužicy žane swobodne wukublanske městna a šula bě tež w Drježdānach, tak rozsudzich so tež tam wuknyc.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

To bě do blokow rozdželene. W 4-tydženskich wotstawkach mějachmy přeco jedyn tydzeń šulu. Wobjednawachmy přeco jedyn wuknjeniski wobłuk z normalnymi przedmijetami kaž němčinu a sport ale tež z praktiskimi nadawkami kaž na příklad wjazanje jednoho kwěcela we wěstym stylu. Za tute trjebachmy tróšku wjace zwisowaceho časa a tohodla mějachmy přeco jedyn cyły tydzeń šulu.

Što su twoje nadawki?

Wězo dyribiš najprjedy raz nawuknyć, kak te rostliny rěkaja a do kotrych rostlinskich swójbow słusheja. Potom nawuknješ wšelake stile za wjazanje kwětkow. Tež wobliczenje a kalkulowanje kwětkow, horncow a tak dale słuša k tomu. Wažne je tež fachowe poradzowanje kupcow, wosebje tež při hladanju a hnojenju kwětkow. W kwětkarni dyribiš kwětki přitřihać, jim wodu kidać, wazy čiste džerzeć, překčete kwětki přehladać a wusortěrować. Potom nawuknješ tež, kak kasu wotličiš a skazanki wobdželaś. Tež rjedzenje wobchoda słuša k tomu, zo je wšo porjadne a čiste, hdyz kupcy příndu.

Kak wupada wšedny džělowy džěń w tutym powołaniu?

Rano příndu a wočinju wobchod, potom přehladam wazy, hač su kwětki hiše w porjadku. Potom so kasa zalići a potom příndu hižo přeni kupcy a wotewzaja swoje skazanki resp. skazaja kwětki. Přez džěń so tež kwětki w horncach přehladaja, hač dyrbja so kidać, hnojić a hač su strowe. Potom zhotowju dekoracje a pisam poskitki za skazanki a požconki. Wječor potom wšitko zaso zruumuju a wurjedžu, hladam kotre kwětki dyrbja so nowe skazać, tak zo je wšitko za nowy džěń spřihotowane.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Mi so mnohostronkosć lubi. Kóždy kupc, kiž příndže a trjeba kwětki, příndže z hinašeje přičiny. Tak móžu z cyle wšelakimi kwětkami přeco zaso něsto noweho stworić. Ja te powołanie jara rady wukonjam, dla toho móžu so tež z niskej zaslužbu aranžować.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z floristom stać?

Na kóždy pad zajim a lubosć za kwětki a za kreatiwne džělo. Dyribiš wjele wšelakimi ludžimi wob džěń wobchadžeć móc, hač su to kupcy abo dodawarjo kwětkow. Ličenje a kalkulowanje wosebje we hłowie je wulk i wažny tema. Tež zwólniwość k dalekublaniu je wažna, dokelž su přeco zaso nowe trendy, štož nastupa barby atd.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania, hladajo tež na podzél holcow a hólców w powołaniu?

Mužow w powołaniu mamy ale jenož jara mało a postup toho podzela tež njeje wotwidžeć. Florisća maja wulku konkurencu přez onlineshopy a tunje poskitki. Tež džělowe časy su poměrnje njeatraktiwne, dokelž dyribiš husto tež na sobotach džěać. Tohodla sebi myslu, zo budže w přichodże jenož mało floristickich wobchodow wobstać.

FLORIST

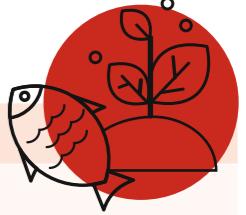
wašnje wukublania:	- dualne wukublaje we wikowanju
powołanski typ:	- připóznate wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublania:	- 3 lěta
městnosć wukublania:	- wukublanskí zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - wuškinosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (zhotowjenje kwěcelow) - kreativnosć a zmysł za rjanosć a estetiku (zhotowjenje dekoracie z kwětkow) - kmanoś, sej něsto rumnostnie přestajíć - orientacija na kupcu, přečelne wustupowanje, pomocliwość - překupske zmyslenje (pri skazanju tworow) - dobre wukony w matematice, w biologiji a we wumělskim kublaniu
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważne hłownošulske abo srjedźne kublanske zakónčenie
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - wjazanje kwěcelow za wšelake swjedżenje abo přiležnosće po přečach kupcow abo swójskich předstawach - zhotowjenje wěncow a pychi na row - dekorowanie wukładnych woknow a wobchoda - poradżowanje kupcow při wuběranju čerstwych rězanych kwětkow a kwětkow w horncach - planowanje potrjeby tworow, wobstaranje poskitow a wobličenje płačizny - zwičnjenje swojich tworow we wobchodze a/abo w interneće resp. kooperacija z wulkowikowaniščemi a onlineshopami
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w předawanskich rumnosćach, w składowaniščach, w běrowje, pola kupca doma, zděla tež pod hołym njebjom - we wobchodach za kwětki - w zahrodnistwach
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublania?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 375€ – 609€ - 2. lěto: 415€ – 650€ - 3. lěto: 475€ – 712€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublänje: floristiski mišter - technikarske dalekublänje: technikar – zahrodnistwo - překupske dalekublänje: fachowy hospodar – wikowanje - studijny předmjet: biologija; zahrodnistwo, krajnotwar

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za agrarne hospodarstwo a zežiwjenje Drježdany → www.bsz-ae-dd.de

Powołanskošulski centrum Wurzen → www.bsz-wurzen.de/index.php/de

Powołanskošulski centrum za zežiwjenje, hóstne přemysł, strowotu w Kamjenicy → cms.sachsen.schule/bszcegg/unser-bsz

**Krystof
Pjetaš**
wukublanje:
zakónčil 2017

foto: Anton Pjetaš

Čehodla sy so za powołanie ratarja rozsudžiť?

Dokelž džělaštaj moja wowka a mój džed hižo w ratarstwje. Džělo wonka je mje přeco hižo bóle wabiło, hač w běrowje sedžeć. Ja rady z techniku wobchadžam, to so mi lubi. W šulskim času mějachmy dwaj praktikumaj a wobaj razaj rozsudžich so za ratarski zawod. Tam pytnych, zo mi te džělo leži.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

W Drježdānach. Na BSZ za agrarne hospodarstwo a zežiwjenje.

Hdze sy so wukublať?

Hlownje w Chrósćicach w ratarskim zawodze Jana Wjesele. W zymskim času běch w hródzi w Krépjecach, dokelž we hlownym zawodze žadyn skót njemějachu.

Kak je so čas w šuli a čas w zawodze rozdželiť?

Běch 6 njedželow w zawodze a potom 2–3 njedžele w šuli. Dwaj razaj wob lěto mějachmy tydženski kurs, tam wuknjechmy na příklad, kak so ze sycomóćawu wobchadža.

Što su twoje nadawki?

Rolu džělać, na polu kamjenje zběrać, syć, hnojić a žnjeć. Traktor hladać. W zymje na kromach polow štomy wurězować. Nimo toho sym w zymje w hródzi był. Tam běchu nadawki kruwy dejić, hnój kidać, so wo čelata starać, skót picować a hródź rjedžić, wšako płaća tam tež wěste hygieniske předpisy.

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w ratarstwie
powołanski typ:	- připóznate powołanske wukublanje
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukublanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - wědomje zamołwitosće (wobchad ze skotom) - dobra čělna konstitucija (nošenje čežkých měchow) - techniske kmanosće (reparatura ratarskich mašinow) - dobre wukony w biologiji, w chemiji a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnje srjedźne kublanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	<ul style="list-style-type: none"> - rostlinska produkcja a plahowanje skotu - předželanie a zwičnenje samo plahowanych produktow - wobdělānje polow, wusywanje symjenja, hnojenje, hladanje rostlinow a žně - džělo z ratarskimi mašinami a nastrojemi, hladanje a reparowanie tutch - kniihwiednistwo a dokumentowanje wšitkich džělow
Hdze so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w domjacym ratarskim zawodze abo w ratarskich wulkozawodach - přeważnje džělo pod hołym njebjom, w hródzech resp. chlēwach abo předań na wíkach
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 520€–700€ - 2. lěto: 570€–770€ - 3. lěto: 615€–830€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: ratarski mišter; agrarnoserwisowy mišter; skótnohospodarski mišter z wšelakimi čežišćemi - dalše dalekublanje: fachowy agrarny hospodar z wšelakimi čežišćemi; hladar přírody a krajiny; panochtar; ... - technikarske dalekublanje: technikar – agrarna technika; technikar – wobswět/krajina - překupske dalekublanje: zawodny hospodar – agrarny zawod - studijny předmjet: agrarna biologija; konjerstwo; agrarne wědomosće; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum Wurzen → www.bsz-wurzen.de/index.php/de

Powołanskošulski centrum za agrarne hospodarstwo a zežiwjenje Drježdany → www.bsz-ae-dd.de

Powołanskošulski centrum Lubij → www.sachsen.schule/~bsz-loebau/index.html

RYBAR

**Syman
Brězan**

wukublanje:
zakónčil 2015

dalekublanje:
tučasne
mišterske
dalekublanje

foto: Marija-Tereza Krawčík

Čehodla sy so za powołanie rybarja rozsudził?

Sprěnja dokelž bě to mój hobby a zdruga dokelž mózu cyły čas wonka dželač. Hinaše pomjenowanje za rybarja je ratar pod wodu. To so mi lubi a dželo je tež jara wotměnje, dokelž stara so rybar tež za to, zo je wokoło hata wšitko w porjadku. Přez šulerski praktikum buch w mojim rozsudze wobkručeny.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

To bě rybarska šula w Rakecach. W Němskej dawaja jenož 3 powołanske šule za rybarjow.

Hdze sy wukublać dał?

We Wysokoj pola Kamjenca. Na tamniši zawod skedžbnichu mje wosobinske kontakty.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

To bě do blokow rozdželene. Běch někak dwaj tydženje w šuli a potom někak měsac w zawodze. W šulskej prözdinach sy potom normalnje dželač. Zo by so móhl na pruwowanju wobdželič, dyrbiš so na wšelakich kursach wobdželič kaž na příklad rězanie rybow.

Što su twoje nadawki?

Wězo ryby picovač, to pak je najmjeňsi podžel. Hłowny nadawk pak su hladanske džela we a wokoło hata. To réka rohodž wotstronič, puče zrunać, dželo w lěsu, potajkim drjewo rumować (na př. po wulkim wichoru) a so wo to starać, zo puče njezarostu. Ryby wułójic a je po wulkosći a družinje rjadować.

Wutjójenske jamy (*Abfischgrube*) čiste džeržec, dokelž nahromadži so tam w běhu lět bloto. Další wažny nadawk je wuporjedzenje tójenskich syćow. Zarézanje a předželanie rybow je další nadawk. Wjele rybarstwów ma małe wobchody, hdžež swoje twory předawaja a tam maja so ryby transportowač. Najwjace pak předawa so na wulke firmy. Další nadawk rybarja je škit hatow před njeprečelemi rybow (*Fressfeinde*).

Kak wupada wšedny dželowy džen w tutym powołaniu?

Rano příndžes do zawoda a potom rozdžela so nadawki za džen. Tute su wotwissne wot sezony. W zymje sy husto w lěsu. W nalēcu so zymske haty (te su hłubše) wułóża a ryby rozdžela so na haty, hdžež wotrostu. W lěcu so ryby picuja, a rohodž při haće ma so wotstronič. W nazymje so lěčne haty wułóża a ryby so předawaja abo so na zymske haty rozdžela.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Je jenož mało dželov, kotrež so mi njelubja, kaž na příklad reparatura a hladanje pućow. Hdžy so w lěče „hat synje“, to réka, zo je přemało kislika w haće, móže so stanyč, zo ryby slaknu a potom dyrbiš je wułójic. To je jara zrudne za rybarja. Ale rybarstwo je tak wotměnje a mnohostronske, zo so wone mi cyle jednorje lubi. Najrjeńše dželo za mnje je wułóżenje hatow w nazymje, dokelž widžiš hakle tam płody twojeho džela.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z rybarjom stać?

Najwažniši je zajim. Dyrbiš lóšt měč, wonka w přirodze dželač, wšojedne kajke je runje wjedro. Njesměš strach měč, so raz womazač, wšako sy wjele wonka, husto we a při haće abo w lěsu. Tež čežke dželo sluša k tomu. Trjebaš na kóždy pad wěstu lubosc k přirodze. Přečelne wustupowanje napřečo kupcam je tež wažne.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołania, hladajo tež na podžel holcow a hólcow w powołaniu?

Holcy we wukublanju su zastupjene a tež prašane, ale hłownje je wjac mužow zastupjenych. Wosebje při zwičnenju rybow pak maja holcy husto lepše myslički. Powołanje wuwiże so přeco dale a hladajo do přichoda ma so tež po nowych pućach kročić. Zaklady ryby tójenja wostanu, ale nowe ideje su prašane.

RYBAR Z ČEŽIŠĆOM AKWAKULTURA A NUTŘKOKRAJNE RYBARSTWO

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w ratarstwie
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - swědomite a zamołwite džělo (pri picowanju rybow a hladanju hatow) - kedžbosć a dokładnosć (pri wobkedažbowanju zadžerženja rybow) - wuškinosć a techniske zrozumjenje (za hladanje gratow a nastrojow) - dobre wukony w biologiji, w chemiji a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - plahowanje rybow w słodkich wodžiznach (na př. pstruhi, karpy a liny) - sadženje młodych rybkow k dalszemu plahowanju a zrawjenju do za to přihotowanych basenkow a hatow - kontrolowanje a dohladowanje kwality wody, zo by so přirodny žiwjenski rum dale hładał a zdžerał - picowanje rybow a prócowanie wo to, zo wostanu strowe - připrawy a basenki maja so čiste džeržec, hygieniske předpisy wobkedažbować - hladanje trěbnych gratow a nastrojow za tójenje rybow - předželanie a přihotowanje rybow za předawanje
Hdže so džela?	<ul style="list-style-type: none"> - pod hołym njebjom při hatach a rěkach - w zawodach, kiž ryby plahuja - w ratarskich a lěsniskich zawodach z hatnistwom
Kak wysoka je zasłużba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 520€–700€ - 2. lěto: 570€–770€ - 3. lěto: 615€–830€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: rybarski mišter z wšelakimi čežišcemi - technikarske dalekublanje: technikar – agrarna technika; technikar – žiwidłowa technika z wšelakimi čežišcemi - překupske dalekublanje: zawodny hospodar – agrarny zawod - studijny předmjet: agrarne wědomosće; agrarny management; rybarstwo, akwakultura; ...

powołanska šula:

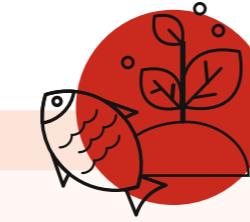
Powołanskošulski centrum za zeživjenje a domjacnosć Budyšin → z wotnožku w Rakecach
→ cms.sachsen.schule/bsz-e-bautzen/start

KONJER – HLADANJE KONI A SERWIS

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w ratarstwie
povołanski typ:	- připóznate wukublanske povołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukublanski zawod a povołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - lubosć k zwěrjatam - zamołwite a wobhladniwe džélo (wobchad z konjemi) - skruçene čelo a wušiknosć (pri trenowanju koni) - dokladne wobkedžbowanie a stajna skedžbnosć (konje wobkedžbować a zranjenja abo chorosće sčasom spóznać) - organizatoriske kmanosće (planowanje konjaczych transportow) - orientacija na kupcu a přečelne wustupowanje - dobre wukony w biologiji a w matematice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnie srjedźne kublanske zakónčenje
Što so w tutym povołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - družinospesificke hladanje a zastaranie koni - posudżowanje, zdžerženje a spěchowanje strowoty koni - picowanje a hladanje - konjenc čisty džeržeć a so wo to starać, zo su konje prawidłownje na pastwje - konje gratować a sedlać - zamotwitosć za to, zo so zwěrjata dosć pohibuja - poradžowanje kupcow we wšich prašenjach dokoławokoło hladanja konjow
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w konjencu, w jěchanské hali, pod hołym njebjom (na jěchanskim polu a na pastwje) - na jěchanskich dworach - w jěchanskich šulach - pola jěchanskich towarzstw - w pensijach za konje
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 520€–700€ - 2. lěto: 570€–770€ - 3. lěto: 615€–830€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: konjerski mišter - hladanje koni a serwis - technikarske dalekublanje: technikar – agrarna technika - překupske dalekublanje: zawodny hospodar – agrarne předewzaće - studijny předmjet: konjace hospodarstwo; agrarne wědomosće; skótna medicina; ...
dalše směry jako dualne wukublanje:	<p>konjer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - klasiske jěchanske wukublanje - konjace wubědžowanje - plahowanje koni - specielne jěchanje

povołanska šula:

Povołanskošulski centrum za agrarne wědomosće a zeživjenje Drježdany → www.bsz-ae-dd.de

KOSMETIKAR

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w industriji a wikowanju, kaž tež w rjemjesle
povołanski typ:	- připóznate wukublanske povołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukublanski zawod a povołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - wušiknosć a dobra koordinacija wócko-ruka (manikira a pedikira) - kreatiwita a zmysł za estetiku (pri šminkowanju) - kmanosć dokladneho wobkedžbowania - přečelne wustupowanje a serwis - orientacija na kupcu (poradžowanje wotpowědne typej) - dobre wukony w biologiji a w chemiji
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnie srjedźne kublanske zakónčenje
Što so w tutym povołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - poradžowanje kupcow w prašenjach rjanosće a strowoty - analiza kože, wučišćenie a hladanje tuteje - nałożenie mjezwočowych peelingow, wutlóčenie jětřeskow a wotstronjenje mylacych włoskow - masérwanje mjezwoča, po přeču tež namazanje wosebiteje kremy jako mjezwočowu masku - hladanje kože a nochćow na rukach a na nohach - pola dekoratiwneje kosmetiki nałożuje so make-up, formuja a barbja so brjowki a mikawčki, lakeraja so nochće - předawanie kosmetiskich produktow
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w kosmetickich salonach - we wellnessowych hotelach - w sawnach a kupjelach - w praksach kóžnych lěkarjow
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 645€–805€ (we wikowanju), 430€ (rjemješlo) - 2. lěto: 710€–905€ (we wikowanju), 550€ (rjemješlo) - 3. lěto: 830€–1045€ (we wikowanju), 675€ (rjemješlo)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: kosmetiski mišter - překupske dalekublanje: fachowy hospodar – kosmetika a wellness - studijny předmjet: tworjenje maskow; technologija kosmetiki a plokanskich srědkow; wučerstwo za povołansku šulu
přispomnjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - wukublanje na kosmetikarja eksistuje tež jako šulske wukublanje na povołansko-fachowych šulach a traje zvjetša 2 lěće

wuběrk povołanskich šulow:

Povołanska šula za kosmetiku priwatneje šule IBB gGmbH w Drježdānach

→ www.ibb-beruflicheschulen.de/berufe/kosmetiker-ausbildung-dresden.html

Šula za kosmetiku Kamjenica → www.schule-fuer-kosmetik-chemnitz.de

KOMPAKT-šula z přichodom w Šwikawje → kompakt-kosmetik.de/ausbildungsinhalte.html

Čehodla sy so za powołanie frizerki rozsudžita?

Sym přeco hižo rady w mojim swobodnym času druhim włosy horje tykała a frizerowała. Sym chcyła kreatiwne powołanie wukonjeć, w kotrym dóstanješ džakownosć a w kotrym móžeš z twojim talentom ludži zwjeselić a porješić.

Kotru powołansku šulu wopytaś?

Wopytam powołansku šulu za frizerow w Berlinje, kotraž so mjenjuje „Oberstufenzentrum Körperflege“.

Hdže daš so wukublać?

Wukublanje zdokonjam w Berlinje pola Goerner & Company. Sym we wukublanju mój salon změnila a sym jara spokojom w mojim nětčisim salonje. Sym so za Berlin rozsudžila, dokelž maš tu za powołanie wjele lěpše wuměnjenja a lěpše šansy, hač na př. na wjesce. Tohorunja sym fascinowana wot města byla. Salon słuska k wyšej klasy salonow w Berlinje. Tež hdžy smy małki team, je salon tohodla poměrnje wulk. W branši frizerow je salon tež poměrnje znaty.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

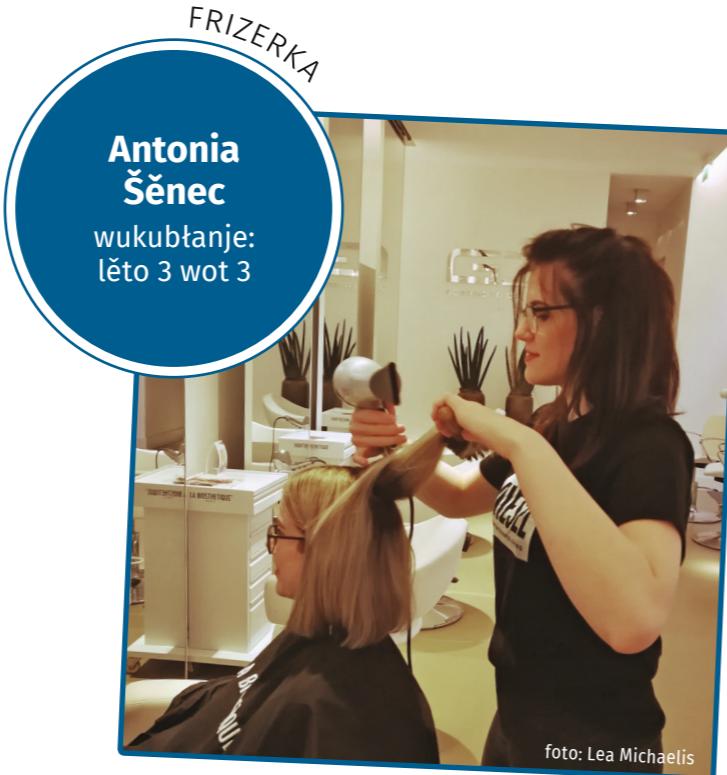
Sym najwjetši čas wukublanja w zawodze. Mam jenož jedyn šulski džen w tydzenju. Šula a zawod staj wobaj w Berlinje, tak zo docpěju wšitko relatiwnje spěšnje. Šulski džen liči so jako cyle normalny dželowy džen, kotryž so tež z wosom hodžinami liči. Móže so pak tež stać, hdžy tebje w salonje trjebaja, hačrunjež maš šulu, zo dyrbiš potom do salona dželać. Njestanje so pak jara husto.

Što su twoje nadawki?

Hdžy rozsudžiš so za wukublanje frizera, dyrbiš z tym ličić, zo dyrbiš jara wjele rjedžić. Tak sym hłownje zamołwita, zo je w salonje přeco hruba čistota. Nimo toho mam pak wjele nadawkow frizer, na př. třihanje włosów, fejnowanie, myće włosów, horje tykanje (wosebje pola njewestow), kosmetika a šminkowanje a poprawom tež barbjenje włosów. Tohorunja sym zamołwita za wěste skazanja produktow – poprawom wšitke wěcy, kiž frizeram wažny čas rubja.

Kak wupada wšedny dželowy džen w tutym powołaniu?

Normalny dželowy džen započina so z tym, zo wšitcy hromadźe salon přihotuja. Cyły džen maš potom kupcow, kiž maja najwšelakoriše přeća. Mjeztym dyrbi so přeco na čistotu salona džiwać. Najhusćišo příndže jedyn kupc po druhim. Přestawka méri so po tym, kak maš najlepiej čas mjez twojimi nadawkami. Maš pak přeco zaso čas, krótku přestawku činić, na př. hdžy je barba na wlosach. Na kóncu dnja so potom zaso wšitko zrumuje a wurjedži. Dželam přeco wot 10 do 19 hodž. a sobotu wot 9 do 16 hodž. Pónđelu ma najwjetši džel frizerow swobodnje.

FRIZER

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - rjemjeslniska wobdarjenosć (třihanje włosów a konturow) - orientacija na kupcu a serwisu (poradžowanje kupcow při wupytanju so hodžaceje frizury) - dobra koordinacija wóčko-ruka - kreatiwita zmysł za estetiku (horje tyknjenje włosów) - přečelne wustupowanje - dobre wukony w ručnym džele/technice, w chemiji a w němčinje/serbščinje
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnie hłownošulske zakónčenie
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - poradžowanje kupcow nastupajo so hodžaceje frizury - włosy myć, třihać, frizerować, barbić abo do kudželow klasć - frizury z kumštnymi włosami, kotrež frizer zdžela sam zhotuje wudospołnić - pola muži nimo włosów tež wusy (<i>Schnurrbart</i>) abo brodu třihać, truhać a formować - předawanie kosmetiskich produktow za włosy a kožu a poradžowanje kupcow, tež nastupajo hladanja a nošenja perikow
Hdže so džela?	<ul style="list-style-type: none"> - w frizerskim salonje, we wellnessowych hotelach - při filmowych produkcijach a džiwadłowych předstajenach - pola kupcow priwatnej doma
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 325€ – 510€ - 2. lěto: 380€ – 620€ - 3. lěto: 420€ – 745€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: frizerski mišter - druhe dalekublanje: asistent mištra – kosmetika w frizerskim rjemjesle, wukubłar - překupske dalekublanje: fachowy hospodar – kosmetika a wellness; fachowc za překupske wjedżenje zawoda - studijny předmjet: tworjenje maskow; wučerstwo na powołanskich šulach

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za zeživjenje a domjacnosć Budyšin → cms.sachsen.schule/bsz-e-bautzen/start

Powołanskošulski centrum za posłužby a wuhotowanje w Drježdānach → www.bsz-dlg.de

Powołanskošulski centrum „Christoph Lüders“ Zhorjelc → www.bszgoerlitz.de

PINČNIK

**Felix
Sielaff**

wukublanje:
lěto 1 wot 3

Čehodla sy so za powołanie pinčnika rozsudźiļ?

Sym někotre dny praktikuma činił a potom bě tu wukubłanske městno swobodne a tak sym so rozsudźiļ so z pinčnikom stać.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Strowota a zežiwjenje w Budyšinje.

Hdze daš so wukublać?

We Wjelbiku w Budyšinje.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdželi?

Mam woboje w jednym tydženju. Štvortk a pjatk mam šulu a zbytk tydženja sym dželać.

Što su twoje nadawki?

Zwjetša steju za tejku. Potom serwēruju napoje a jědze. Husto polěruju grat a kryju blida. Mazane šaty (*Wäsche*) donjesu k plokanju a druhdy žehlu přikrywy za blida.

Kak wupada wšedny dželowy džeń w tutym powołaniu?

Husto sym tu prěni. Potom zaswěću swěcu a přihotuju hosćenc. Hdyž příndu prěni hosćo jich pohosću. Napisam sej skazanki, serwēruju a wotrumuji blido. Mjeztym je přestawka. Wječor zru-muji přestrjenc a kwětki, kotrež steja wonka před zachodom.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Je napinace, cyły djeń wjèle stać a běhać. Na dželowe časy dyrbiš so zwučić, dokelž sy cyły tydjeń dželać. Mi so lubi, zo mam tu móžnosć wšednje nowych ludži zetkać a zeznać. Nimo toho dóstanu dohlad do serwisa a runočasne tež do kuchnje.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjeść, chcedža-li so z pinčníkom stać?

Na kóždy pad dyrbiš w teamje dželać mój. Derje je tež, hdyž sy komunikatiwny. Lépsina je, hdyž maš realnošulske zakónčenie. Nješkodži, hdyž sy sportowski a móžeš kusk jendželsce, dokelž maš hdys a hdys tež jendželskoréčnych hosći.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania, hladaļo tež na podźel holcow a hólcow w powołaniu?

Powołanje budže wobstać, ludzo so přeco pytaja. Tež hdyž skutkuja dželowe časy zdžela wottraſace. Runje po šulskim času z rjadowanymi časami je čežko, so na tute nowe časy zwučić. Swobodny čas stupi husto do pozadka, potajkim čas za přečelow a swójbu. Za tych maš husto jenož na swobodnych dnjach čas. Kónč tydženja dyrbiš husto dželać a po swiatoku (22:00 hodž.) nimaš husto wjac lóšt, hišće něšto činić a či tamni nimaja wjac čas.

PINČNIK

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w hôstnym přemysle
powałanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - přečelne wustupowanje a wjeselo na džele z ludžimi (přeča hosći rady spjelnič) - dobrý pomjatk a dobre ličenske kmanosće (přiwzače skazankow) - překupske myšlenje a organizatoriske kmanosće (kalkulowanje wudawkow za wuhotowanje swjedženjow) - dobra čelná konstitucija (pri džele so wjèle běha a steji) - dobre wukony w matematice, němčinje/serbščinje a w jendželščinje
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważne srjedźne kubłanske abo hłownošulske zakónčenie
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - kryče a dekorowanje blidow - powitanje hosći - doporučenie jědze a pića - přiwzače skazankow - poslužowanje hosći - wustajenje zličbowanki a kasérowanje - přihotowanje wjetšich swjedženjow a dohladowanie wotběha tutych
Hdze so džela?	<ul style="list-style-type: none"> - w rumnosćach hosćencow a hotelow, na zarjadowanjach pod hołym njebjom - w hosćencach - w hotelach a w pensijach
Kak wysoka je zasłużba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 620€–775€ - 2. lěto: 675€–880€ - 3. lěto: 775€–1000€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: hosćencowy mišter; barowy mišter; hotelowy mišter - překupske dalekublanje: gastronom; zawodny hospodar z wselakimi čežišćemi; wjednik zawoda – hotel/hosćenc; ... - studijny předmjet: hotelowy management; zežiwjenske wědomosće

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulske centrum za zežiwjenje a domjacnosć → cms.sachsen.schule/bsz-e-bautzen/start

Powołanskošulske centrum „Christoph Lüders“ Zhorjelc → www.bszgoerlitz.de

Powołanskošulske centrum za hôstne přemyslo Drježdžany „Ernst Lößnitzer“ → www.bsz-gast-dd.de

Franc Hoyer

wukublanje:
lěto 1 wot 2

Čehodla sy so za powołanie policajskego zastojnika rozsudžiť?

Dokelž namakaš w tutym powołaniu wjèle wotmény mjez teoriju a praksu. Nimo toho je to powołanie z kotrymž móžeš druhim pomhać, tež hdý so to husto jako pomoc njewidži abo njepříwozmje.

Kotru policajsku fachowu šulu wopytaś?

Tučasne sym na policajskej fachowej šuli w Schneebergu, hdéž absolwuju moju 22-měsačnu teoretisku fazu. Wona zakónči so z pisomnym pruwowanjom.

Hdé daš so wukublać?

Tučasne sym w teoretskej fazy. Hdé potom môj praktikum budže, hišće njeje jasne.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

Přez to, zo běch před wukublajom jako strážny policist (*Wachpolizist*) w Zhorjelskej policajskej direkcií zaměstnjeny, je moje wukublanje porno normalnemu wukublanju kusk hinak natwarjene. Mam nětko najprjedy raz 22-měsačnu teoretisku fazu w šuli. Po pisomnym pruwowanju mam dwaj měsacaj praktikum na rewérje, kiž so mi přidželi. W tutym praktikumovym času mam hišće ertne pruwowanje zložić.

Što su twoje nadawki?

Tučasne jenož wuknyc.

Kak wupada wšedny džétowy džen w tutym powołaniu?

Tajki dokladny džétowy wotběh pola tutoho powołania njeeksistuje, wšako ženje njewěš, što so w twojej službje stanje. Tež džétowe přestawki njejsu zaručene. To rěka, zo móžeš cyle měru službu měć, w kotrejž so tak wjèle njestawa abo móžeš wot nadawka k nadawkej honić.

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

Na powołanju so mi lubi, zo máš stajnje wotměnu na džěle a zo so w tutym powołaniu přeco zaso něsto namaka, štož z nowa wužada a štož sebi wše twoje nauknjene kmanošće žada. Štož so mi njelubi je, zo so často zabudže, zo su zastojnicy tež jenož ludžo.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z policajskim zastojnikom stać?

Sport njeby smět byc jenož hobby, ale dyrbíš skoro hžo rozpaleny za njón byc. To njepomha jenož we wukublanju ale wosebje potom pozdžišo při džěle. Tam sy často čelnym strapacam wusadženy. Dale by dyrbjał měć zajim na tym, so přeco nowym wužadanjam stajić. Njeby smět měć žadyn problem z džělanjom w změnach (*Schichten*) a na kóncu tydženja. Wulka lepsina hišće je, hdý zamóžeš so derje do druhich ludži zamyslić a hdý maš za to šik, w prawym wokomiku to prawe prajíć. Tak wuńdžeš najlepje njedorozumjeniam a maš lóši přistup k ludžom, kotřiž tebję wobdawaja.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołania, hladajo tež na podžél holcow a hólcow w powołaniu?

Myslu sej, zo bjez tutoho powołania w našej džensnišej towaršnosći njejdže. Runje tak posudžuju to z podžélom žonow w tutym powołaniu. Wone maja cyle wažnu rolu. Zamóža často k wšelakim situacijam hinak a lěpje přistup namakać hač mužojo.

POLICAJSKI ZASTOJNIK (SRJEDZNA SŁUŽBA)

wašnje wukublanja:	- přihotowanska słužba, kiž rjaduje so po postajenjach jednotliwych zwjazkowych krajow
powołanski typ:	- zastojnske wukublanje
časowy wobjim wukublanja:	- 2-2,5 lět
městnosć wukublanja:	- kublanske zarjadnišça krajneje policije (na př. policajské šule), policajské zarjady a direkcije
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - fleksibilita - swědomite džělo a wědomje zamołwitošće (dokladne zhotowjenje protokolow přez wuprajenja swědkow...) - kmanošć rozmołwy wjesć (wotmołwy na prašenja ludnosće...) - kmanošć w teamje džělać - čelná a psychiska počežomnosć (strašne situacije při kontrolach abo racijach...) - dobre wukony w němčinje a w sporče
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - srjedzna zrałošć resp. hłownošulske wotzamknjenje w zwisku z wotzamknjenym powołanskim wukublanjom - požadarjo dyrbja so na wuběranskej procedurje wobdželić
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - přeważnie słužba na straži, patruljowa słužba, pomoc w nuzowych situacijach - při přeňdženjach přečiwo porjadej wupisa so pokutny pjenjez - protokolowanje wozjewjenek, pisanje rozprawow, zawěšenje městnosće při wobchadnych nježbožach - zběranje dopokazow a wuwoprašowanje swědkow - rjadowanje wobchada, hdý ampla wupadnje - přewydženje wobchadnych kontrolow
Hdě so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w policajskich awtach, wonka, w priwatnych bydlenjach, w běrowach - w policajskich zarjadach - pola hotowostneje policije - pola policije za wodowy škit
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	- měsačna zakładna zaslužba kandidatow za srjedznu słužbu wučinja měsačnje mjez 1111€ - 1228€ (krajny zarjad, wotwisne wot zwjazkowego kraja)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - wukublanje na zastojnika: policajski zastojnik (wyša słužba) - studijny předmjet: wěstotny management; statne a zarjadiske wědomosće; prawnistwo

wuběrk policajskich fachowych šulow:

Policajská fachowa šula Kamjenica, policajská fachowa šula Lipsk a policajská fachowa šula Schneeberg
[→ www.polizei.sachsen.de/de/7413.htm](http://www.polizei.sachsen.de/de/7413.htm)

ZASTOJNIK POLA WOHNJOWEJE WOBORY (SRJEDŽNA TECHNISKA SŁUŽBA)	
wašnje wukublanja:	<ul style="list-style-type: none"> - přihotovanska služba, rjadowana po postajenach Zwjazka resp. po postajenach w jednotliwych zwjazkowych krajach
powołanski typ:	<ul style="list-style-type: none"> - zastojnske wukublanje
časowy wobjim wukublanja:	<ul style="list-style-type: none"> - 1–2 lěče
městnosć wukublanja:	<ul style="list-style-type: none"> - krajne wohnjowoborniske šule resp. centralne kublanišće za wohnjoškit zwjazkoweje wobory - zarjadniške šule zwjazkoweje wobory - powołanske wohnjowe wobory a zwjazkowe wohnjowe wobory
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - husto žada so wotzamknjene wukublanje w připóznatym powołanju, kotrež je spomôzne za tute dalše wukublanje - swědomitosć a wobhladniwość (dodžerženje předpisow za wobchad ze strašnymi mačiznami) - kmanosć w teamje dželač - zwolniwość k słužbje a k zasadzeniam, hdžež je angažowana čélna a dušina pomoc trébna - wulka psychiska počežomnosć a wědomje zamołwitosće - rjemjeslniske a techniske kmanosće - dobre wukony w ručnym džele, w sporče a w němčinje
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - hłownošulske zakónčenje (abo lěpe realnošulske zakónčenje) a k tomu tež zakónčenje wotpowědneho powołanskeho wukublanja, kiž so k tutomu zastojnstwu hodži
Što so w tutym powołanju čini?	<ul style="list-style-type: none"> - wukonjenje spěšneje a kwalifikowaneje pomocy w nuzy - wojowanje přečiwo wohnjej, wotstronjenje jědojtych chemikalijow, pomoc při přirodných katastrofach - wosoby abo zwěrjata, kotrež su w nuzy wuchować a zastarać - wobstražowanje wulkozarjadowanjow z wěstotnymi stražemi - hladanje a reparowanje techniskich připrawow a jězdídlow wohnjoweje wobory po swojich kmanosćach (zasadzenje po powołanskim wukublanju)
Hdže so džela?	<ul style="list-style-type: none"> - w powołanskich wohnjowych woborach - we woborach zwjazkoweje wobory
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - zakładna zaslužba kandidatow, kiž přihotuja so na zastojnikow wobory srjedźneje služby, wučinja měsačnje 1269€ (zwjazkowy zarjad) a mjez 1109€ – 1228€ (krajny zarjad, wotwisne wot zwjazkowego kraja)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - wukublanje na zastojnika: zastojnik pola wohnjoweje wobory (wyša techniska služba) - studijny předmjet: wěstotna technika; wěstotny management

p wołanska šula:

Šula za wohnjowu woboru a škit před katastrofami kraja Sakskeje → www.lfs.sachsen.de

ZHOTOWJER MASKOW

wašnje wukublanja:	<ul style="list-style-type: none"> - dualne wukublanje w industriji
powołanski typ:	<ul style="list-style-type: none"> - připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	<ul style="list-style-type: none"> - 3 lěta
městnosć wukublanja:	<ul style="list-style-type: none"> - wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (zhotowjenje perikow, šminkowanje) - kreatiwita a zmysł za estetiku (načisk wšelakich maskow) - zamóžnosć dokładnego wobkedžbowanja (wobkedžbowanie hrájerow za čas předstajenia, zo bychu so móhli maski hišće lěpje připodobnić) - dokładne dželo - dobre wukony we wumělskim kublaniu, w ručnym džele/technice, chemiji a matematice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnie wysokošulska zrałość
Što so w tutym powołanju čini?	<ul style="list-style-type: none"> - pomhaja ze swojim dželom akteram, wumělsku rólu předstajić - dželo po podatych skicach a modelach - zhotowjenje dželów włosów, perikow a brodow a hižo wužiwane so znowa wobdželaja - zhotowjenje plastickich wudželkow za mjezwočo a druhé džele čěla - šminkowanje a frizerowanje akterow, staja jim periku a přilěpjenje dalších plastickich wudželkow
Hdže so džela?	<ul style="list-style-type: none"> - w rumnosćach, hdžež so šminkuje, w dželarnjach, hdžež so maski zhotuja - w džiwadłach a operowych domach - pola telewizije abo w filmowym studiju
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 1018€ (zjawnia služba), 697€ (telewizijny sčelak – Rundfunkanstalten) - 2. lěto: 1068€ (zjawnia služba), 761€ (telewizijny sčelak) - 3. lěto: 1114€ (zjawnia služba), 860€ (telewizijny sčelak)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - studijny předmjet: tworjenje maskow (<i>Maskenbild</i>); jesičowy-, kostimowy wobraz; džiwadłowe wědomosće
<p>p wołanska šula: P wołanska wučiba w kraje přesahowacych fachowych rjadownjach → za Saksku: Kublanski centrum wyšeho schodženka za hladanje čela w Berlinje → www.osz-koerperpflege.de</p>	

BABA

Wiktorija Žurec

wukublanje:
lěto 2 wot 3

Što su twoje nadawki?

Po času stanu so wšitke nadawki baby tež z mojimi nadawkami. Na spočatku mějach nadawki hladarki. Po wěstym času sym njekomplikowane porody přewaza směta a při tym steji mi wukublana baba přeco z radu poboku.

Kak wupada wšedny dželowy džen w tutym powołaniu?

Dželowy džen započina so z přepodačom mačerjow. Při tym zhoniemy aktualny stav poroda. Potom du k žonje, so předstaju a w rozmołwje so zeznajemo a planujemy další wotběh. Tuto wotběh je přeco hinaši, dokelž je kózdy porod indiividuelny.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Hladanske džela a komunikacija ze žonami so mi lubi. Najrjeňši za mnje je porod samo na sebi, to je přeco zaso mały dži. Rjedzenje a dokumentaciske nadawki so mi tak njelubja, ale su tež wažny wobstatk džela.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z babu/hladarjom při porodze stać?

Tučasne trjebaš znajmeňša realnošulske zakónčenie. Wězo dyrbyja zajimcy derje z ludźimi wobchadēć a so do nich zamyslić móc. Tež motiwować dyrbiš móc. Wotewrjenosć a sebjewědomje stej wažnej w tutym powołaniu a dyrbiš zamołwitosć přewazać. Zajimcam dyrbi tež jasne być, zo je tute powołanie rjemeslnistwo.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania, hladajo tež na podzél holcow a hólcow w powołaniu?

Baby su dale pytane a budu přeco trěbne. Wone je jedne powołanie, kotrež trjeba wjace dželowych mocow, wosebje tež w chorownjach. Wot 2020 te wukublanje jako tajke wjac eksistować njebudže, ale to budže jedyn studij. 2019 so tute powołanie potajkim posledni króć jako wukublanje poskići. Budže to jedyn dualny studij, ale jak so to dokladnje zwoprawdži, njeje hišće jasne.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

Dokelž stej chorownja a šula wobě w Drježdānach, mam tam bydlenje. Časowy wotstawk mjez šulu a dželom w chorowni je cyle rozdželny, jónu sym 5 tydženjow w šuli a potom 7 w chorowni a jónu sym 2 tydženjej w šuli a potom 4 tydženje w chorowni. Dohromady sym wjace w chorowni hač w šuli, wosebje w třećim wukublanskim lěče, hdyž sy krótko před pruwowanjem.

BABA / HLADAR PŘI PORODACH

wašnje wukublanja:	- šulske wukublanje na powołansko-fachowych šulach
powołanski typ:	- wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- powołansko-fachowa šula a chorownja
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - swědomitosć a wědomje zamołwitosće (dokumentowanie wotběha poroda) - rozsudy tworić móc (w nuznych padach za čas poroda) - přečelnosć a zamóžnosć so do druheho zamyslić (wobchad z mačerjemi) - psychiska stabilita (porod choreho abo mortweho džesca) - dobre wukony w němčinje, w biologiji, w matematice a w chemiji
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - srjedźne kublanske zakónčenie - powołanske šule wuzwola požadarjow po swojskich kriterijach
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - samodruhe žony poradžować - poskitk kursow, kotrež přihotuja na porod - profylaktiske přepytowanja přewjesć - poradžowanje žonow, pola kotrychž je samodruhosć z rizikom zwiazana - porody přewodźeć, lěkarjam asistěrować - po porodze so wo mać a nowonarodźene džěćo starać (hač do 8 tydženjow po porodze wopyty pola mačerjow doma) - pokiwы k hladanju a zeživjenju čěšenkow dawać
Hdže so džela?	<ul style="list-style-type: none"> - na porodowej stacji w chorownjach - w běrowach, w priwatnych bydlenjach, gymnastiskich rumnosčach - w chorownjach, w porodowych domach, w praksach babow - jako samostatna baba/samostatny hladar při porodze
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 1141€ - 2. lěto: 1202€ - 3. lěto: 1303€
Kotre móžnosć postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - překupske dalekublanje: zawodny hospodar – management w strowotnistwie, fachowy hospodar – strowotnistwo a socialne - studijny předmjet: babina wěda (Hebammenkunde); mediciniska asistenca; strowotny management, strowotna ekonomija; ...
wuběrk powołanskich šulow:	<p>Mediciniska powołansko-fachowa šula kliniki Kamjenica gGmbH (1x za 3 lěta jedna rjadowna) → www.klinikumchemnitz.de</p> <p>Powołansko-fachowa šula za baby a hladarjow při porodze w Drježdānach → www.uniklinikum-dresden.de/de</p> <p>Powołansko-fachowa šula za baby a hladarjow při porodze w Lipsku → www.gbsleipzig.de</p>

FARMACEUTISKO-PŘEKUPSKI PŘISTAJENY

wašnje wukublanja:	- šulske wukublanje na powołansko-fachowych šulach
powołanski typ:	- wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- powołansko-fachowa šula, fachowa chorownja resp. ergoterapeutiska praksa, starownja
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - pedagogiske a komunikaciske kmanosće (pacientow motiwować a nawjedować) - začuwawosć a kmanosć w nawjazanju kontaktow (přeća a potrjebu pacientow spóznać) - wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (wśelake techniki lěkowanja) - psychiska stabilita a kmanosć, dothe fazy lěkowanja přetrać - dobre wukony w biologiji, ručnym džěle/technice a němčinje/serbščinje
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - srjedźne kublanske zakónčenje - powołansko-fachowe šule wuzwola po swójskich kriterijach
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - poradźowanje a lěkowanje ludži, kiž su přez chorosć, njezbožo, zbrašenje abo přez zastatk we wuwiću w swojej samostatnosći wobmjezwani - zwučowanje wsědných činitosćow abo motoriskich kmanosćow z pacientami (so wumyć, jěśc atd.) po indiividuelne zestajenym planje - trenuja hrubu a drobnu motoriku - dawaja pokwy k zarjadowaniu abo přerjadowaniu džěloweho městna, k džěle w domjacnosti, k planowanju wotběha wśedneho dnja - zwučuju z pacientami wobchad z pomocnymi sřdkami a protezami - pomhaja pacientam powšitkownje při tym, zo móža samostatne žiwjenje wjesć
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w chorownjach - w ergoterapeutiskich praksach - w socialnych zarjadniščach a domach - w pedagogiskich zarjadniščach kaž su to na př. spěchowanske šule - w strowotnickich centrac
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - wukublanje na zjawnych šulach je zwjetša darmotne, žada pak so popłatk za přijimanje a za pruwowanja - je-li zarjadniščo w nošerstwje, kotrež płaći mzdu po tarifje, su móžne zaslužby za čas wukublanja: - 1. lěto: 1015€; 2. lěto: 1075€; 3. lěto: 1172€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - překupske dalekublanje: zawodny hospodar – management w strowotnistwie; fachowy hospodar – strowotnistwo a socialne - studijny předmjet: ergoterapija; mediciniska asistencja; kublanska wědomosć; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołansko-fachowa šula za ergoterapiju IB medicinskeje akademije Budysin

→ www.med-akademie.de/schulen/ergotherapeut-bautzen/startseite.html

Kublaniščo za medicinske a socialne powołania gGmbH Biskopicy powołansko-fachowa šula za ergoterapiju

→ www.bms-hoyerswerda.de/info.htmlPowołansko-fachowa šula za ergoterapiju w Drježdānach → www.heimerer.de

FARMACEUTISKO-PŘEKUPSKI PŘISTAJENY

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje we wukublanskim wobłuku swobodne powołanja
powołanski typ:	- připóznate wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukublanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - swědomite džělo a wědomje zamołwitośće (pri składowanju lěkow a chemikalijow) - wušiknosć a dokładne džělo (pri wotważenju a popisanju produktow a tworow) - dodžerženje předpismow hladajo na prawe składowanie tworow - na kupcow wusměrjene přečelne a pomocliwe wustupowanje - dobre wukony w matematice, w chemiji, w fyzice a w němčinje/serbščinje
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnje srjedźne kublanske zakónčenje
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - so wo stajnie k dispozicji stejacy wobstatk lěkow w apotekach a drogerijach starać - falowace medikamenty skazać - lěki a farmaceutiske produkty, kiž su za swobodnu předaň, po předpisach składować - wśelake činitosće w běrowje wukonjeć - skazanki a dodawane twory w kompjuteru dokumentować - kupcow při předawanju swobodne poskičenych kosmetiskich produktow poradzować - so wo marketing a zhotowjenje wabjenskich sřdkow sobu starać
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w běrowje, w předawanskich rumnosćach, w składowaniščach - w apotekach - w farmaceutiskich wulkowikowaniščach - w drogerijach - w farmaceutiskej industriji
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 708€ (lěkarnistwo); 1018€ (zjawnia słužba) - 2. lěto: 760€ (lěkarnistwo); 1068€ (zjawnia słužba) - 3. lěto: 813€ (lěkarnistwo); 1114€ (zjawnia słužba)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - překupske dalekublanje: fachowy hospodar – wikowanje; zawodny hospodar – wikowanje - studijny předmjet: farmacia; farmatechnika; zawodne hospodarstwo; ... - dalše dalekublanje: farmareferent; wukubłar

pwołanska šula:

Pwołanskošulski centrum za strowotu a socialne „Karl August Lingner“ w Drježdānach

→ powabić měł so pola kublaceho apotekarja

→ www.bsz-gesundheit.de/index.php/pages/pharmazeutisch-kaufmaennischer-angestellter

FYZIOTERAPEUTKA

**Sofija
Bekerec**
wukubłanje:
zakónčila 2014dalekubłanje:
na polu fyzioterapije so stajnje
dale kublaš a tak
nowe techniki
nawuknješ, kaž
n. p. manuelnu
terapiju

foto: Tómaš Hejduška

**Kak wupada wśedny dźelowy dźeń
w tutym powołaniu?**

Hdyž příndu rano na dźeło, pohladam do mojeje špalty a tam widzę, kotrych pacientow na tym dnju změju. Potom wupytam chorobne akty a tam widzę, hač je to hižo znaty pacient, pola kotrehož wém, što mam činić abo hač je to nowy pacient, pola kotrehož dyrbju najprjedy raz zwěscic, wotkel swoje čelne problemy ma. Potom započina so lękowanje (*Behandlung*). Mjez tym podawamy tež sportowe kursy abo wopytamy pacientow doma.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Na mojim powołaniu lubi so mi wotměna w mojich nadawkach, kaž tež wobchad a zeznaće nowych wosobow. Wosebje pak, zo mózu swojich pacientow wot jich problemow a bolosów wuswobodzíci. Štož so mi tak njełubi je, zo dóstanu fyzioterapeuća tak mało financialneje podperry za dalekubłanje. Dyrbiš na to džiwać, zo su recepty wot lěkarja prawje napisane, hewak móže so či stać, zo sy zadarmo dźełał.

**Čehodla sy so za powołanie fyzioterapeutki
rozsdudžita?**

Rozsdudžich so za tute powołanie, dokelž chcyh z ludžimi a sportom džełać. Při rozmołwie na hamce za dźeło bu mi powołanie fyzioterapeutki namjetowane. Potom rozsdudžich so za praktikum w fyzioterapeutiskej praksy a to je so mi lubiło. Tak rozsdudžich so za wotpowiedne wukubłanje.

Kotru powołansku šulu sy wopytała?

Běch na instituće za strowotu a socialne w Großerhörsdorfje.

Hdze sy so wukublać dała?

Dokelž je to šulske wukubłanje, njemějach žadyn wukubłanski zawod. Praktiske nazhonjenja hromadžach we wšelakich praktikumach a to w fyzioterapeutiskich praksach, chorownjach a rehabilitaciskich klinikach.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

Pola nas njebše žadyn konkretny rytmus mjez šulu a praktikumom. W přenim wukubłanskim lěče dóstachmy cedlu za sčehowace 3 lěta wukubłanja a na tutej steješe w hrubym čas a fachowy směr trěbnych praktikumow.

Što su twoje nadawki?

Z pacientami zwučowanja přewjesić, kaž na příklad chorobnu gymnastiku, masaže abo pušćenje blokadow a bolosów. Dale přewjedu kursy, kaž na příklad šulu za chribjet. Potom wopytam a lěkuju pacientow tež doma. Další nadawki je zwěscic, wotkel čeline problemy pacientow příndu.

FYZIOTERAPEUT

wašnje wukubłanja:	- šulske wukubłanje na powołansko-fachowych šulach
powołanski typ:	- wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- powołansko-fachowa šula a chorownja
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - pedagogiske a komunikaciske kmanosće (pacientow motiwować) - wušiknosć, dobra čélna konstitucja a dobra koordinacija wóčko-ruka - začuwawosć a zamžnosć nowe kontakty nawjazać (spóźnaće strachow a starosćow pacientow) - sérpnosć a psychiska stabilita (dołhodobne terapije) - zamjelčanosć (wobchad z datami pacientow) - dobre wukony w biologiji, sporče a němčinje/serbščinje
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - srjedžne kublanske wotzamknjenje - powołansko-fachowe šule wuzwola po swójskich kriterijach
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - podperrya pacientow při tym, zo swoju pohibliwość a funkcionalitu čela zaso docpěja, ju skrućeja a polepša - poskićuja zwučowanja k skručenju musklow a k polěpšenju koordinacie wosebje za wosoby, kotryž pohib je dla staroby, njezboža abo chorosće wobmjezowany - zestajenie wotběha terapije na zakladže lěkarskeje diagnozy a wosobinskeho wobkedžbowania - přewjedzenje terapije za jednotliwca abo za skupiny, na př. zwučowanja z nastrojemi, masaže, terapije z čoplotu abo wodu - wjedu pacientow k samostatnemu přewjedzenju gymnastickich zwučowanjow
Hdze so džeła?	<ul style="list-style-type: none"> - w lěkowanskich rumnosćach, w sportowych a gymnastickich halach, w kupjelach - w chorownjach - w fachowo-lěkarskich praksach - w fyzioterapeutiskich praksach - w rehabilitaciskich centracach - w starownjach - w domach za hladanje zbrašených
Kak wysoka je zasłużba za čas wukubłanja?	<ul style="list-style-type: none"> - wukubłanje na zjawnych šulach je zwjetša darmotne, žada pak so popłatk za přijimanje a za pruwowanja - je-li zarjadniščo w nošerstwje, kotrež płaci mzdu po tarifje, su mózne zasłużby za čas wukubłanja: - 1. lěto: 1015€; 2. lěto: 1075€; 3. lěto: 1172€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - překupske dalekubłanje: zawodny hospodar – management w strowotnistwje; fachowy hospodar – fitnes, fachowy hospodar – sport; ... - studijny předmjet: biomechanika; fyzioterapija; humanmedicina; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum Christoph Lüders Zhorjelc → www.bszgoerlitz.de

Powołansko-fachowa šula za fyzioterapiju w Drježdānach → www.uniklinikum-dresden.de/de

Powołansko-fachowa šula za fyzioterapiju 1. europejska šula za fizio-, ergo-, sportowu terapiju a logopediju w Kreischa → www.bavaria-schulen.de

Gabriel Kórjeňk

wukubłanje:
lěto 1 wot 3

foto: Marija-Tereza Krawžic

Čehodla sy so za powołanie hladarja starych rozsudźíť?

Činjach šulerski praktikum tu w starowni, dokelž chcych něšto z ludžimi činić. Po 10-tce njewědžach, što činić. Potom widžach pola facebook anonsu starownje, zo pytaja wučomnika a tak sym so tam powabił.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Diakonie Budyšin.

Hdze daš so wukublać?

W starowni swj. Ludmile w Chróscicach.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdželi?

To je cyle rozdželine. Jónu tak, zo mam 3 tydženie šulu a potom 6 tydženjow praksu abo tydženj šulu a dwaj tydženjey praksu. Terminy podawa šula.

Što su twoje nadawki?

Rano zakladne hladanje čela. Jěść a piće wudželić a podawać. Łoža pósłać, ze starymi ludžimi na wustup hić a ludžom z łoža won a zaso nutř pomhać. Dokumentacija toho, štož smy wotdžěla-li, hać su někotre změny pola wobydlerjow, hać su so wotewzali wot přiwuznych atd. So z ludžimi zaběrać, kaž na příklad hry hráć, spěwy spěwać, paslić atd.

Kak wupada wšedny dželowy džen w tutym powołaniu?

Rano přínu na džel, započinam 06:30 hodž. Potom wotměje so změna, hdze informujemy so wo tym, što je so w nocy/džen do toho stało. Fachowa móć rozdželi potom štò ma hdze służbę. Ja sym zwjetša na samsnej staciji. Potom du k tym ludžom, jich postrowju a praju, što džensa činimy. Jeli maja terminy, potom jim to zdželu. Potom jim při wumyču a zdrasčenju pomham. Hdyž je to hotowe, du do kuchnje a dam ludžom jěść. Jeli je na druhej staciji hišće něšto k činjenju, da du tam a pomham. Potom je mała přestawka. Po tym měrju witalne hódnoty pola wobydlerjow a du z nimi na wustup. Wokoło 11:30 hodž. dawa hižo wobjed. Tam dawam ludžom jěść, mjez druhim tež tym, kotřiž wostanu k wobjedu na swojich stwach. Po tym přewodžam wobydlerjow, kotřiž su hotowi k připołdníšemu sparej. Potom sym husto w běrowje a dokumentuju, što sym džensa wšitko činił. Hdyž je čas, zwjetša hišće rolatory a koleskate stoły rjedžu. W dwémaj budžimy wobydlerjow a džemy z nimi k swačinje a po tym mam swjatok. Hišće njesměm w změnach džělać.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Čělne napinanje so mi tak njeľubi, to dže jara na chríbjet. Druhdy je tež napinace wuskutki wšelakich chorosćow znijesć. Kontakt ze starymi ludžimi so mi jara lubi. To je jara zajimawe, hdž powěda ja wo swojich doživjenjach, kaž na příklad wo Druhej swětowej wójnje, wo NDR-skim času a wo změnje. Z tym začucom domoj hić, zo sym něšto dobrego činił, je jara fajn. Ludžo su jara džakowni, hdž jím připosłucham a jím pomham. Widžec, zo so ludžo wjesela, je rjane začuće.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjeć, chcedža-li so z hladarjom starych stać?

Zajim dyrbiš měć. Njesměš so před dželom bojeć, wosebje we wobchadze z hladanjem čela. Psychisce dyrbiš stabilny być, wosebje hdž maš k ludžom wosebity počah a hdž potom wumrěja, dyrbiš z tym wobchadžeć móć. Čělne móć je wažna, na příklad hdž ludžo padnu a dyrbiš jim pomhać stanyć abo jim z łoža pomhać atd. Trjebaš wjèle wutrajnosće při džele. Fachowa wěda je jara wažna. Njesměš žadyn problem z tym měć, w změnach džělać. Z dobrymi wukonami w šuli maš lěpše šansy.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania, hladajo tež na podžel holcow a hólcow w powołaniu?

Podžel žonow a mužow je mjeztem jara wurunany, štož je jara rjenje. Přeco mjenje chcedža so z hladarjom starych stać. Prjedy je wjèle ludži to nawuknyc chcylo, nětko je to přeco mjenje. Myslu sebi, zo sebi wjèle ludžo tute džel njeprícpěja abo jim faluje zajim. Starownje pytaja za dželovymi mocami a wjesela so přez kóždu podpěru.

HLADAR STARYCH

wašnje wukublanja:	- šulske wukublanje na powołansko-fachowej šuli
powołanski typ:	- wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- powołansko-fachowa šula a starownja
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - swědomitosć a wědomje zamołwitośće (eksaktne dodžerženje hladanskich předpisow) - dobra čělna konstitucija (hdž staremu z łoža pomhaš) - zamōžnoś so do druhego zamyslić (wobchad z pacientami a jich přiwuznymi) - psychiska stabilita (wobchad z čežko chormi a mrějacimi wosobami) - dobre wukony w nabožinje/etice, němčinje/serbščinje, hospodarstwie a w matematice,
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - srjedźne kublanske zakónčenje - powołansko-fachowe šule wuzwola po swójskich kriterijach
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - hladanje a poradžowanje pomocy potřebnych starých ludži - podpěranje tych ludži při zmištrowanju wšednego živjenja, kaž na příklad při hladanju čela, při jědži abo při zdrasčenju - dorěčenje wosobinských naležnosćow, motywacjia k aktiwnym zaběram, přewodženje pacientow k lěkarjam abo na hamty - pola ambulantneho hladanja džela so wusko z přiwuznymi hromadze a woni maja so do hladanskich technikow zapokazać - móžne su tež terapeutiske a medicinisko-hladanske nadawki, kaž na příklad dawanie medikamentow po předpisach lěkarja abo wuměnjenje zawobalenjow
Hdze so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w starownjach - pola ambulantnych hladanskich službow - na staciji za starych ludži w chorowni - w hospicach - w hladanskich a rehabilitaciskich klinikach
Kak wysoka je zasłużba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - w zarjadniščach, kotrež su pola nošerjow, kotrež so po tarifowych dorěčenjach orientuja je zasłużba na příklad: - 1. lěto: 1141€; 2. lěto: 1202€; 3. lěto: 1303€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - překupske dalekublanje: fachowy hospodar – strowotnistwo a socialne; zawodny hospodar – management w strowotnistwie; zawodny hospodar – socialne - dalše dalekublanje: fachowy hladar starych w wšelakimi čežišćemi; wučer – šule w strowotnistwie; nawoda hladanskeje poštužby - studijny předmjet: socialne dželo; gerontologija; medicinska, hladanska pedagogika

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum Kamjenc → www.bsz-kamenz.de

Powołanskošulski centrum „Konrad Zuse“ we Wojerjecach → www.bsz-konrad-zuse.de

Powołanskošulski centrum strowota a socialne „Karl August Lingner“ w Drježdānach → www.bsz-gesundheit.de

HLADARKA ZA STROWOTU A CHORYCH

Stefanie Rachelic

wukubłanje:
zakónčila
w awgusće 2017

dalekubłanje:
studij management
w strowotnistwje
w Zhorjelu
wot oktobra
2018

Čehodla sy so za powołanie hladarki za strowotu a chorych rozsudžiła?

Moje přeče běše poprawom medicinu studować. Njedóstach studijne městno a tak sym so rozsudžiła, sebi přenje nazhonjenja a wosebje wědu na polu mediciny přiswojeć. Najlepša móžnosć za to běše w mojich wočach wukubłanje na hladarku za strowotu a chorych wotzamknýc.

Kotru powołansku šulu sy wopytała a hdže sy so wukublać dała?

Wopytach medicinskemu powołansku fachowu šulu w Drježdánoch. Mój wukubłanski zawod běše měščanski klinikum w Drježdánoch, Friedrichstadt.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

Šema, hdy je šula a hdy maš dželać, poprawom předležał njeje. Na započatku kóždeho wukubłanského lěta dóstachmy plan, hdy mamy do šule přiněć a hdy a hdže mamy dželać. Dokelž naša chorownia respektiwnje šula žadyn internat njeměješe, mějach sama bydlenje w Drježdánoch.

Što su twoje nadawki?

W přenim wukubłanskim lěče starach so wosebje wo zakładne hladanske dželo, na příklad pomhach při hladanju čela, přijimanju zežividłow, měrjach krejny čisć a puls a tak dale. Mějachmy tež husto wužiwane łoża rjedžić. W druhim lěče nawuknych nadawki lěkowanja, na příklad přihot a daće medikamentow a infuzijow, měrjenje wysokosće kokora w kreji, daće injekcijow a wotewzače kreje. W třećim lěče maš nawuknjene kmanosće zwjazać a sebi strukturu přiswojeć, hdy kotry nadawk efektiwnje spjelniš.

W sridžišću wukubłanja steješe tež dokumentacija wšich spjelnenykh nadawkow.

Kak wupada wšedny dželowy džen w tutym powołaniu?

Ja sym so po wukubłanju za dželo w op-centrumje měščanskeje chorownje w Drježdánoch rozsudžiła. Mějachmy tam wšelakore wobłuki kaž n.př. gynekologiju, ortopediju a tak dale. Rano w 07.00 hodž. maja so operacije za cyły džen přihotować, t.r. trěbne instrumenty přihotować, operacisku žurlu po standardze zarućmować a tak dale. Jedyn sobudželaćer přewozmje sterilnu službu, t.r. přewyđe do operacije chirurgiske myče po standardze a přihotuje blido z instrumentami za operaciju. Druhi so-

budželaćer ma nadawk, so wo to starać, zo sterilna služba wšitke srđki za operaciju na přihotowanym blidze ma. Druhy so stanje, zo pacient srjedź operacije wjele kreje zhubi a instrumenty faluja. Tam ma tak mjenowany skakar najwažnišu poziciju, ma so wo to starać, zo instrumenty spěšnje do operaciskeje žurle přińdu. Nimo toho stara so wo dokumentaciju operacie. Regularnu přestawku we wšednym dnju nimamy. Nimo džela w změnach je tež móžnosć, 24-hodžinsku službu za gynekologiju přewzać. Za to sym so ja rozsudžiła. Mějach regularnje wot 07.00 do 15.30 hodž. dželać, potom podach so do ruma, hdže mějach móžnosć za spanje. Jeli pak telefon klinkaše, husto dosć w nocy, mějach so z druher koleginu do žurle podać. Tam čakaše na nas na příklad wuřezanje džesća (*Kaiserschnitt*), ale tež druhe małe operacie.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Maš móžnosć kóždy džen wšelakore nadawki spjelnič, nowych ludzi zeznać a maš wulku zamołwitosć za pacientow, štož so mi jara lubi. Nimo toho čuješ husto wulku džakownosć ludži a wěś, zo sy něsto dobreho cinił. Škoda je, zo wjele chorownjow a hladarnjow na fachowych mocach lutuje, tak zo maš jara wulku pensum džela spjelnič a wjele stresa kompensować. To so tež na pacientow wuskutkuje, we wšednym dnju maš přeco mjenje časa pacientam připosuchać abo z nimi komunikować. Nimo toho sym toho měnjenja, zo wulku džel towarznosće naše dželo wotmóžnosti respektiwnje sebi dosć nječesći.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy za tute powołanie sobu přinjesć?

Wažne je, zo chceš w teamje a wosebje z ludžimi dželać. Dyrbiš socialnu žiłku měć, to rěka dyrbiš přečelný być, empatiju pokazać a rady komunikować. Jara wažne je, zo móžeš pacientam připosuchać, ale tež w čežkikh situacijach prawe słowa namakać. Tuta zamóžnosć je so pola mje w běhu wukubłanja stopnjovala a skrućila. Kóždy požadar dyrbi sebi wědomy być, zo změje husto kontakt z horjom a smjerću a ma wo tym přemyslić, hač móže z tutymi situacijemi wobchadźeć. Nimo toho dželaš w změnach a maš husto čelne počezenje.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania?

Hladanje chorych a strowych podleži husto klišejej, zo je holčace powołanie. Sym pak toho měnjenja, zo so to přeco dale změni. Něhdy dželachu jenož žony w tutym powołaniu, džensa so tež wjele hólcow za to rozsudža. Myslu sebi, zo so to w přichodze dale stopnjuje. To je jara wažne, dokelž maš husto čežke čelne dželo zdokonjeć, štož so z pomocu mužow cyle jednorje lěpje zmištruje.

HLADAR ZA STROWOTU A CHORYCH

wašnje wukubłanja:	- šulske wukubłanje na powołansko-fachowych šulach
powołanski typ:	- wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 – 5 lět (połno-/dželnočasowe)
městnosć wukubłanja:	- powołansko-fachowa šula a chorownia
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - začuwawosć a kmanosć kontakty nawjazać (wobchad z pacientami a přivuzonymi) - swědomitosć a wědomje zamołwitosće (dokumentacija lěkowanja) - psychiska stabilita (wobchad z čežkimi choroscemi a mrějacymi pacientami) - dobra čelna konstitucija (chorych do druherho łoża połožić) - zamjelčanosć (wobchad z datami pacientow) - dobre wukony w biologiji, chemiji, fyzice, němčinje/serbšinje a w matematice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - srjedźne kubłanske zakónčenje - powołansko-fachowe šule maja swójske kriterije, po kotrychž wuzwola
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - hladanje pacientow - dokładne wobkedžbowanie wuwića strowotnego stawa pacientow - wukonjenje lěkowanja po postajenju lěkarja - přihot pacientow na přepytowanske a lěkowanske naprawy (OP, röntgen...), asistēruja lěkarjam - přewozmu nadawki zakladneho hladanja, woni přepožoža chorych do druherho łoża, pomhaja při jědzi a při hladanju čela - přewozmu organizatoriske a zarjadniske nadawki, dokumentuju hladanske naprawy
Hdže so džela?	<ul style="list-style-type: none"> - w stwach pacientow, w přepytowanskich a lěkowanskich rumnosćach, w běrowje - w chorownjach, w fachowych praksach, w strowotnickich centrach - w starownjach - w zarjadniščach za hladanje na krótki čas - pola ambulantnych hladanskich službow - w domach za zbrašenych ludži
Kak wysoka je zasłużba za čas wukubłanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 1141€ - 2. lěto: 1202€ - 3. lěto: 1303€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - překupske dalekubłanje: zawodny hospodar; fachowy hospodar – strowotnistwo a socialne - studijny předmjet: humanmedicina; medicinska a hladanska pedagogika; hladanski management, hladanska wědomosć; ... - dalše dalekubłanja: fachowy hladar chorych – hygiena; fachowy hladar chorych – psychiatrija; fachowy hladar chorych – onkologija; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Medicinska powołansko-fachowa šula při klinice Wojerecy gGmb → www.seenlandklinikum.de

Powołansko-fachowa šula za hladanje chorych při chorowni St. Josephstift Drježdany → www.josephstift-dresden.de

Medicinsko powołansko-fachowa šula při měščanskej klinice Zhorjelu gGmbH → www.klinikum-goerlitz.de

Carolin Krječmarjec
wukubłanje:
lěto 1 wot 4

foto: Marija Wjeselina

Čehodla sy so za powołanie kubłarki rozsudźiła?

Hižo w srjedźnej šuli bě za mnie džělo z džěćimi prezentna tema. Tak rozsudzich so za praktikum a za prózdniške džělo w pěstowarni. Wuspytach so w praktikumje tež jako chorobna sotra na staciji za džěći. Pytnych pak, zo to emocionalne njeznjesu a tak rozsudzich so za powołanie kubłarki.

Kotru powołansku šulu wopytaś?

Serbsku fachowu šulu za socialnu pedagogiku w Budyšinie.

Hdze daš so wukublać?

We Witaj-pěstowarni „Pumpot“ w Němcach.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

Wukubłanje je powołanie přewodźace. Šulu mam póndželu wot popołdnja hač do vječora a sobotu wot ranja hač do popołdnja. Wot šulskeho lěta 2019/2020 ma so to změnić, tak zo budže šula póndželu a wutoru. Zbytne dny sym potom džělać. Na spočatku wukubłanja móžach sama wolić, kelko hodžinow wob tydzeń chcu džělać (mjez 23 a 40 hodžinow wob tydzeń).

Što su twoje nadawki?

Džěći w tym podpěrać so ze samostatnymi indiwidualuwaniami stać. To rěka, zo smědza džěći same rozsudzić, z čim so zaběraja a hač so na poskitkach wobdžela. Při tym jich přewodźam a so wo jich wěstotu staram. Wažne pak mi je, zo džěći tež motivuju, so přeco zaso z nowymi wěcami zaběrać. Tučasne poskičam projekt „naša zahroda – my smy mali zahrodnicy“ Z pomocu starých wobstaramy sebi symješka a nětko pláhujemy swójske rostliny a zeleninu. Džěći maja při tym wjele wjesela, hdyž móžeja wobkedžbować, kak rostliny narostu.

Kak wupada wšedny džělowý džěń w tutym powołaniu?

Definitiwny njeje žadyn džěń kaž druh. Rano započina so ze snědanju. Po tym wobsteji móžnośc k hraču a zabawje, je čas za projekty abo swobodnu hru wonka a nutřka. Přizamknje so wobjed a potom je připołdniši měr, w tym času přihotuje so swačina a činja so dokumentaciske a přihotowanske džěla. Po stawaniu slēduje swačina a wólny čas, wotpowědnie wjedru tež wonka na zahrodze. Po tym, zo je so poslednje džěćo wotewzało, so pěstowarnja zrumuje a za přichodny džěń přihotuje.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Na džěćoch spěšne widžiš, hač so jim něsto lubi abo nic a tak dóstanieš hnydomny feedback. Dale so mi lubi, zo su wone jara sprawne a hnydom wěš na čim sy. Džěći chcedža rady wědžeć, što jak funguje a chcedža so rady wupruwować, to mje jara fascinuje. Tež džělo z kolegami so mi lubi, dokelž maš přeco někoho při boku a w njewšednych situacijach je přeco něchtó tu, z kotrymž móžu rěčeć. Druhdy myli mje falowaca podpěra ze stron starých.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjeść, chcedža-li so z kubłarjom stać?

Wjeselo we wobchadze z ludžimi, wotwisne wot skutkowanišča z džěćimi, młodostnymi abo ze zbrašenymi. Hudžbna wobdarjenosć nješkodži, ale njeje předpisana. Fleksibelnosć a zaměšnosć samostatne džělać stej wažnej. Je derje, hdyž sy hibičiwy a njejsy na hubu padnjeny. Sčerpnosć a empatija we wobchadze z džěćimi stej jara wažnej.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania, hladajo tež na podžěl holcow a hólców?

Podžěl mužow w powołaniu je stupał a je pytný, zo to džěćom tež tyje, hdyž maja nimo kubłarkow tež kubłarjow při boku. Powołanie budže dale wobstać. Móžu sebi přestajić, zo budže so forma pěstowarnje jónu změnić, dokelž starší a šula přeco wjace wočakuja. To pytnješ na tym, zo dyrbja šulscy nowačkojo přeco wjace hižo móć a narok na kubłanje w pěstowarni stupa.

KUBŁAR

wašnje wukubłanja:	- šulske wukubłanje resp. dalekubłanje na fachowej šuli
powołanski typ:	- wukubłanske resp. dalekubłanske powołanie
časowy wobjim wukubłanja:	- 2 do 6 lět
městnosć wukubłanja:	- fachowa šula/akademija a zawod za praktikum
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - wědomje zamołwitosće - z konfliktami wobchadzeć móć, začuwawosć (hdyž so džěćo napadnje zadžerži) - psychiska stabilita (zadžerženje profesionelneje distancy) - kmanosc dokladneho wobkedžbowanja - dobre šulske wukony w němčinje a w serbčinje, we wumětskim kubłanju a w hudźbje
šulske wotzamknjenje:	- srjedźne kubłanske zakónčenie
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - wobkedžbowanie a analyzing zadžerženja džěci, młodostnych abo dorosčenych, z kotrymž džělają, na zakładze pedagogiskich zakładow - hódnoćenje stawa wuwića abo socialnego zadžerženja, na zakładze toho zestajeja dothodobne kubłanske plany a přihotuja a přewedu pedagogiske naprawy, kotrež indiwidualne wuwiće podpěraja - z kreativnymi zaběrami a wodženymi hrami podpěruje so cělne a dušine wuwiće džěci a młodostnych - dokumentowanje naprawow a wusłědkow, wjedźenje rozmołłow, podpěranje při problemach wšelakeho razu - přihotowanje jědžow, lěkowanje lochkich zranjenjow, kedžbowanie na dodžerženje hygieniskich předpisow - reflektuju swoje džělo sami a z kolegami - zhromadne džělo z fachowymi mocami z druhich socialnych a strowotniskich polow - staršíce džělo je informatoriske a poradžowanske
Hdze so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w pěstowarnjach, w žlobiku a w horće - w domach za džěci, młodostnych a w kubłanskich domach - w poradžowanskich městnach za swójby a wotwisnych - w dnjowych přebývaniščach abo w domach za ludži ze zbrašenjom - we wočerstwenskich a prózdniškich domach
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	<ul style="list-style-type: none"> - žana zaslužba za čas šulskeho wu- abo dalekubłanja - čas praktikuma móže so zarunać - pola powołanie přewodźaceho wukubłanja płaci wukubłanske zarjadniščo mzdú - za statne připóznaće absolwuje so powołanski praktikum, kotryž so naruna
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - překupske dalekubłanje: fachowy hospodar – kubłanje; fachowy hospodar – organizacija a wjedźenje; zawodny hospodar – socialne - druhe dalekubłanja: zamołwity za kwalitu – strowotnistwo/socialne; fachowy wučer – wosebite šule; wosebity pedagoga (Sonderpädagoge); ... - studijny předmjet: pedagogiska psychologija; socialne džělo; Waldorfpedagogika; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za hospodarstwo a techniku Budyšin → www.bszbautzen.de/cms2/index.php
fachowa šula, fachowy wobłuk socialne, fachowy směr socialna pedagogika Budyšin (šula w swobodnym nošerstwje)
→ www.caritas-dicvdresden.de/verband/einrichtungen/caritas-schulzentrum/caritas-schulzentrum
Powołanskošulski centrum za strowotu a socialne „Karl August Lingner“ w Drježdžanach → www.bsz-gesundheit.de

LOGOPEDA

wašnje wukublanja:	- šulske wukublanje na powołansko-fachowych šulach
powołanski typ:	- wukubłanskie powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- powołansko-fachowa šula, logopediska praksa, rehabilitaciske zarjadniščo abo klinika
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - pedagogiske a komunikaciske kmanosće (nawjedowanje a motiwowanje pacientow) - zamóžnośc do pacientow zamyslić a wotewrjenosć (spóznače strachow pacientow) - psychiska stabilita a sicerpnosć (dothodobne terapije) - dobre wukony w biologiji a w němčinje/serbščinje
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - převažnje srjedźne kubłanske zakónčenje - powołansko-fachowe šule maja za wuzwolenje swójske kriterije
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - we wuskim zhromadnym džěle z lěkarjemi wuwijaja logopeda jo terapeutiske koncepty za pacientow, kotřiž su na zakladže njezboža, njedostatka we wuviču, problema při dychanju a z hłosom abo mylenja słucha, při rěčenju wobmjezowani - z wšelakimi logopediskimi zwučowanjemi podpěraja so na příklad pacienča božeje ručki (<i>Schlagenfallpatienten</i>), zo zaso spóžerać a rěčeć nawuknu - lěkowanje ludži, kotřiž buchu při nadkyrku (<i>Kehlkopf</i>) operowani - poradžowanje pacientow, jich přivuznych, kaž tež kubłarjow wosebitych pěstowarnjow dokoławokoło temy logopedie - prewentiwe skutkowanje
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w praksach, w rumnosčach za lěkowanje, w priwatnych bydlenjach, w běrowje - w chorownjach - w rehabilitaciskich centrach - w logopediskich praksach - w psychologiskich praksach
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - w zarjadniščach, kotrež su pola nošerjow, kotrež so po tarifowych dorěčenjach orientuja je zaslužba na příklad: - 1. lěto: 1015€ - 2. lěto: 1075€ - 3. lěto: 1172€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - překupske dalekublanje: fachowy hospodar – strowotnistwo a socialne; zawodny hospodar – management w strowotnistwje - dalše dalekublanje: wučer – šule w strowotnistwje

wuběrk powołanskich šulow:

Powołansko-fachowa šula za logopediju w Drježdānach → www.dpfa.de/ausbildung/logopaede

Powołansko-fachowa šula za logopediju 1. europejska šula za fizio-, ergo-, sportowu terapiju a logopediju w Kreischa
→ www.bms-hoyerswerda.de/info.html

Ludwig-Fresenius-šule – powołansko-fachowa šula za logopediju Ludwiga Freseniusowych šulow w Erfurće, w Kamjenicy
→ www.ludwig-fresenius.de

MEDICINISKI FACHOWY PŘISTAJENY W SKÓTNOLĘKARSKICH PRAKSACH

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje we wobłuku swobodne powołania
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - swědomitosć a wědomje zamołwitosće (dodžerženje hygieniskich předpisow) - přečelne wustupowanje a začuwawosć (pri staroscach wobsedžerjow zwěrjatow) - wuski čelný kontakt k zwěrjatam - wobchadženje z wónjem i smjerdom - psychiska stabilnosć (wobchad z čežko chorymi abo zemrětymi zwěrjatami) - dobre wukony w němčinje/serbščinje, matematice, biologiji a chemiji
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - převažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - zwěrjata za čas přepytowanja a tež po tym zastarać a hladać - džěla w laborje přewjesć - skótnemu lěkarjej k pomocy być - starać so wo dodžerženje hygieniskich předpisow w praksy - fachowe poradžowanje wobsedžerjow zwěrjatow nastupajo hladanja a džerženja - apoteku wjesć - wše džěla dokumentować a wukony wotlićić
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w přepytowskich rumnosčach, w laborje, při přizjewjenju, w běrowje - w zwěrjencu - w skótnolękarskich praksach - w skótnolękarskich klinikach
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 630€ - 2. lěto: 680€ - 3. lěto: 730€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - překupske dalekublanje: zawodny hospodar – komunikaciski a běrowowy management; fachowy hospodar – běrowowa a projektowa organizacija - studijny předmjet: skótna medicina; biologia

powołanska šula:

Ruth-Pfau šula – Powołanskošulski centrum za strowotu a socialne města Lipsk → www.ruth-pfau-schule.de

**Wiktorija
Bejmic**
wukublanje:
zakónčila
w juliju 2018

Čehoda sy so za powołanie optikarki rozsudžiła?

Poprawom njebě to cyle te wukublanje, kotrež sym sej přała. Sym něšto nawukný chcyła, hdžež je tež ručne džélo prašane. A hdž sym potom na przedstajensku rozmołuštu a tam sej wšitko wobhladała a naposkała, je so mi ta przedstawa, tute powołanie nawuknýc, tola cyle lubiła.

Kotru powołansku šulu sy wopytała?

Sym Powołanskošulski centrum za twar a techniku w Drježdánoch wopytała.

Hdže sy so wukublać dawa?

Sym powołanie pola priwatnego optikarja we Freitalu nawuknýla. Běchmy na započatku mojego wukublania wosom sobudželačerjow.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

Čas mjez šulu a zawodom je po blokach rozrjadowany. Sym přeco dwaj do tří tydženjow w šuli byla a po tym zas woko pjeć tydženjow w zawodze. Dokelž sym w Drježdánoch bydlila, njebě žadyn problem, do šule přińc. Druzy, kiž su dlěši puć do šule měli, su potom w jednym internaće wot HWK přenocowali. Nimo šule mějach potom tež hišće dwaj tydženjey za lěto nadzawodne kubtanie (*überbetriebliche Lehrunterweisung*) we HWK. Tam smy potom mjez druhim škleńcy točili (*schleifen*), gročiki cynili abo acetat filowali.

Što su twoje nadawki?

Na započatku mojego wukublania sym jenož w džělarni byla a wšelakore ručne džéla činiła. Jara husto běše to točenie škleńcow najwšelakorišč tołtosćow. Někajke kruhi abo nawočowe džeržaki (*Brillenbügel*) sym tež z acetata filowač měla. Hakle w druhim wučomnískim lěče sym wjac z kupcami činić měla. To sym na příklad nawoči reparovala, kupcow ke škleńcam a ramikam (*Brillenfassung*) poradžowała a po tym skazane škleńcy do ramikow točila.

W tych škleńcach je jedyn wěsty dypk, hdžež kupc optimalne widži, a tutón dypk je potom pola hotowych nawočow direktnje před pupilu sedčeć dyrbjał. Na započatku sym točenie hišće z točenskim kamjenjom z ruku činiła, pozdžišo z awtomatom. Hdyž běchu nawoči potom hotowe, su so kupcej wotedali a přiměrili, tak zo kupc najlepje z nimi widži.

Kak wupada twój wśródny dželowy džeń?

Rano sym najprjedy pósłane škleńcy kontrolowała a skazankam pírjadowała. Potom sym započinała, ramiki z pomocu awtomata wuměrjeć a wšitke hódnaty do awtomata zapodawać. Tutón je škleńcy potom točił a ja sym hišće raz přepruwowała, hač je škleńca porjadnje wusměrjena a hač je ramik runy. Potom je mišterka hišće raz přepruwowała, hač wšitko trjechi a nawoči su so móhli kupcej přepodać. Hdž chce kupc nowe nawoči měć, wuměrja so najprjedy woči. Předměrjenje činju z pomocu aparata, hdžež dyrbi kupc jenož na jedyn wobraz hladača scanner woči wuměri. To pak je jenož objektivne, zwonkowne měrjenje, kotrež njeje na začuće kupca wusměrjene. Woprawdžite měrjenje přewjedu wučučeni optikarjo. Po tym sčehuje poradžowanska rozmołuštu, hdžež so hodžacy ramik a škleńcy wupytaja. Na kóncu so hišće wuměri, hdže kupc přez škleńcy hlada, tak zo je na kóncu optimalne centrowana. Hdž kupc potom hotowe nawoči wotewza, so nawoči hišće raz příměrja (*anpassen*) a prawe sedženje přepruwuje. Hdž je kupc spokojny, maja so nawoči jenož hišće zaplaći a ewentuelne zawěscenie za nawoči wotzamknýc.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Mi so na powołaniu lubi, zo je wjacestronske a zo sy přeco w pohipje. Džélo w džělarni je so mi najlepje lubilo. Ale předawanje nawočow je tež jara zajimawe, dokelž njeje kózde mjezwočo a kózde wóčko samsne, kóždy kupc je jónkrótny. Tohodla nawuknješ přeco zas něšto noweho, přeco zas maš njeznu situaciju, kotruž maš mištrować. Běše mi tróšku škoda, zo njejsym hižo we wukublaniu woči wuměrict směla, dokelž je mje to tež jara zajimało. Sym potom tola hišće druhe wukublanie započinała, dokelž sym hišće wjac nawukný chcyła a pozdžišo móžu potom snano wobě powołani, optikarku a słuchoweho akustikarja, zhromadnje nałożować.

Kotre wumějenja měli zajimcy sobu přinjeść, chcedža-li so z optikarku stać?

Na kóždy pad dyrbis rady z ludźim džělać, tež fyzika, matematika a biologija su za šulu jara wažne a na kóždy pad tež kmanosće w ručnym džěle.

Kak posudžuješ přichod, hladajo tež na podżel holcow a hólcow w twojim powołaniu?

Holcy a hólcy su w powołaniu samsne wjele zastupjene. Optikarjow budžemy přeco trjebać, dokelž přińdze za kóždeho jónu čas, zo nawoči trjeba. Hač je to za čitanje abo za jězdzenje z awtom. Wězo je móžnosć, zo so woči z laserom operuja, ale sprěna je to jara drohe a zdruga je to jenož na wěsty čas wobmjezowane a njeje tež runje wěste.

WÓČNY OPTIKAR

wašnje wukublania:	- dualne wukublanie w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublania:	- 3 lěta
městnosć wukublania:	- wukublanski zawod a powołanska šula
wumějenja:	<ul style="list-style-type: none"> - rjemjeslniska wobdarjenosć (drobne džěla na nawočach) - swědomite džélo (pri přewjedzenju testa widženja) - kmanosć dokladneho wobkedžbowanja (pruwowanje hač nawoči derje sedža) - poradžowanje kupcow a poslužbowy serwis - přečelne wustupowanje a komunikaciske kmanosće - dobre wukony w matematice, w fyzice a w biologiji
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnje srjedźne kublanske zakónčenje
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - přewjedzenje testow za prawe widženje - indiidualne informowanje kupcow wo nawočach a kontaktowych čočkach - škleńcy za nawoči, po sylnosći tuthy wuzwolić, wusměrić (centrōrować) a hładzić - škleńcy precizne do ramika nawočow zasadźić - poradžowanje kupcow w prawym hladanju nawočow a čočkow - předawanje nawočow, čočkow a dalších pomocnych nastrojow, kaž na př. dalokowidy - nawoči a dalše widženske pomocy a nastroje reparować - wjedzenje knihow a wukonjenje překupskich nadawkow
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w předawanskich rumnosćach, w džělarni a w běrowach - w zawodach optikarskeho rjemjesla - w optiskej a drobnomechaniskej industriji
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublania?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 410€ – 650€ - 2. lěto: 485€ – 700€ - 3. lěto: 585€ – 850€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublania: wóčno-optikarski mišter - překupske dalekublania: fachowc za překupske wjedzenje zawoda - studijny předmjet: mediciniska technika; wóčna optika, optometrija; fotonika, optiske technologije - dalše dalekublania: wukublar; wóčny optikar (dalekublania)
další směr wukublania:	<ul style="list-style-type: none"> - drobnooptikar (<i>Feinoptiker</i>): zhotowjenje a zatwarjenje dželow za optiske nastroje ze škleńcy a druhich materialijow → džélo namakaš w zhotowjenju optiskich, fotografiskich abo drobnomechaniskich tworow, pola drobno-wikowarjow za wobrazowe a optiske twory - wukublania traje 3,5 lět

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za strowotu a socialne w Kamjenicy → www.bsz-gsc.de

Powołanskošulski centrum za twar a techniku Drježdánek → www.bsz-bau-und-technik.de

SŁUCHOWA AKUSTIKARKA

**Wiktorija
Bejmic**
wukublanje:
lěto 1 wot 3

foto: Justine Richert-Hergsell

Čehodla sy so za powołanie rozsudžiła?

Po wukublanju na optikarku njeje mi někak za tym bylo, zo je to hižo wšo. Sym hišče něšto druhe nawukný chcyła. A dokelž sym wot jedneje přečelki zhoniła, što wona tak wšitko jako słuchowa akustikarka čini, je mje to jara zajimowało.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Za słuchowych akustikarjow njeeksistuja mnoho šulow w Němskej. Hłowna šula je w Lübecku, na tutej so jenož tute jedne powołanie nauči. Hnydom pódla šule je akademija za słuchowych akustikarjow, hdzež wotmewa so nadzawodne kubłanje (*Überbetriebliche Lehrunterweisung*), pruwowanja a mišterske dalekubłanja. W bliskości stej fachowa wysoka šula a institut za słuchowu akustiku. Takrjec je w Lübecku wšo zastupjene, štož za powołanje a dalekubłanje trjebać.

Hdze daš so wukublać?

Wukublać dam so we wulkim předewzaću, kiž ma filiale po cyjej Europje. W tutym zawodze so woboje, słuchowe nastroje a nowoći předawaja, tohodla so to za mnje jara derje hodži.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

W cytym wukublanju maš dohromady wosom blokow šule, kotrež traia potom tri do pjeć tydženjow. Tam sy potom w campusu abo druhich internatach, druhdy tež w hotelach abo pensijach zakwartēowany. Nadzawodne kubłanje maš tu dwójce wob lěto a to přeco jedyn tydženj.

Što su twoje nadawki?

Na započatku směžach so wo pôštu starać, t.r. na př. kontrolować, hač su wšitke pôstane słuchowe nastroje w porjadku, je do kompjutera zapodać a kupcam přirjadować, to samsne tež za připostane otoplasciki. To je tón džel při słuchowym nastroju, kiž je indiividuelne na słuchowód (*Gehörgang*) kupca přiměreny. Další nadawki je wurjedzenje, přepruwowanje a reparowanje słuchowych nastrojow, kotrež kupcy přinjesu. Nětko, na koncu přenjeho wukubłanskoho lěta móžu hižo jara wjele z kupcami dželać. Tak přewjedu darmotny krótki słuchowy test, kiž traia poł hodžiny, kaž tež wulke słuchowe testy, kotrež so při přenim přiměrenju (*Erstanpassung*) činja. W tutym přepruuje so, hdze kupc słysí a hdze su jeho hranicy. Potom přewjedu so rozmoły z kupcami, scéhuja

słuchanske testy a dale poruči so słuchowy nastroj, kotrež je za kupca najkmański. Tutón słuchowy nastroj so potom justeruje a na słuchowu potřebnosć kupca nastaja. Dale wozmje so pola kupca wotcišć wucha, z kotrehož nastanje potom otoplascika. Po přenim přiměrenju, kiž traia dohromady dwě hodžinne, scéhuja hišče dwaj do tři terminow, hdzež so słuchowy nastroj hišče raz justeruje a so přepruuje, kak kupc ze słuchowym nastrojom wuńdže.

Kak wupada twój wśedny dželowy džeń?

Kontrola słuchowych nastrojow a wurdźenje so wśednje přewjede. Wuwučeny akustikar ma něhdze dwaj kupc妖 za přenje přiměrenje wob džeń. Scéhowace terminy su tež jara wjele wob džeń, tam pak hišče wjele sama přewjesć njemóžu. Jónu abo dwójce wob tydženj tež otoplasciku frezuju. Druhdy přewjedu krótke słuchanske testy. Najwjac ludži docyla njewě, zo trjeba słuchowy nastroj. Za to je tutón test dobre přepruwowanje. Štož předotho ze słuchowym nastrojom čaka, njebudě wjac 100%ne styšće móc, dokelž mozy mnoho zwukow wotwuknje (*verlernen*).

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Dželo je jara mnohostronske. Štož so mi wosebje lubi je, zo nimaš na džeń mnoho kupcow, kotrež spěšnje wotdžetaš, ale zo maš z kupcami wjacore tydženje činić a z tym tež wjele lěpši zwisk natwariš. Džela so tež jara wjele z kompjuterom, ze wšelakimi diagramami a sy poprawom cyle na sebje samoho stajeny. W tutym wukublanju sym powołanie namakata, kotrež so mi wosebje jara lubi. Mi budu pozdžišo jenož rjane časy we powołanskej šuli pobrachować.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjeti, chcedža-li so ze słuchowym akustikarjom stać?

Štož chce so ze słuchowym akustikarjom stać, ma rady z ludžimi dželać chcyć, wotewrjeny być, dobre kmanosće w ručnym dželu měć a so za fyziku zajimować. Njesmě ničo přečiwo tomu měć, zo je druhdy wjacore tydženje w Lübecku. Lěpsina by tež byla, zo so před wuchowym šmałcom njegrawać.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania, hladajo tež na podzél holcow a hólcow?

Słuchowych akustikarjow budžemy přeco trjebać, wšudže so tež pytaja. Kózdy čłowjek přińde jónu na dypk, hdž wjac porjadnje njestyši. Hač dotal tež hišče žana mōžnosć njeeksistuje, slyšenje přez operaciju polěpšić. W powołaniu su holcy a hólcy samsne wjele zastupowane.

SŁUCHOWY AKUSTIKAR

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - rjemjeslniske kmanosće (zatwar małkich dželow) - techniske zrozumjenje - swědomitosć a zamóžnosć dokładnego wobkedžbowania (pruwowanje hač sedži słuchowy nastroj dosć derje we wuchu) - orientacija na kupcu a wotewrjene wašnje (poradžowanje kupcow) - dobre wukony w fizice, w ručnym džele/technice, w matematice a w biologiji
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnje srđežne kubłanske zakónčenje abo wysokošulska zrałosć
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - poradžowanje kupcow nastupajo škita słucha a wšelakich systemow słuchowych nastrojow - při tym je individualna orientacija na kupcu ważna, na příklad hač je słuchowy nastroj staroby dla trěbny abo za škit před haru, powołania dla - zo by so słuchowy nastroj móžl optimalnje připodobnić, dyrbja so wšelake testy słucha přewjesć a wotcišć słuchoweje chôdby zhotowić - kupcam so potom rozkładże, kak nowy słuchowy nastroj funguje - poskici so hladanje słuchowego nastroja - překupske a zarjadiske nadawki so přewozmu, kaž na příklad kalkulowanje poskitkow a zhotowjenje wotličenjow za chorobne kasy
Hdze so džela?	<ul style="list-style-type: none"> - w dželtarni, w předawanskich rumnosćach, akustiskich laborach a w běrowach - w zawodach słuco-akustiskeho rjemjesla - pola industrielnych zhotowjerjow systemow słuchowych nastrojow
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 645€–805€ (wikowanje); 560€ (rjemješlo) - 2. lěto: 710€–905€ (wikowanje); 670€ (rjemješlo) - 3. lěto: 830€–1045€ (wikowanje); 780€ (rjemješlo)
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekubłanje: akustiski mišter za słuchowe nastroje - technikarske dalekubłanje: technikar – medicinska technika; technikar – elektrotechnika; technikar – drobno-dželowa technika - překupske dalekubłanje: fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: elektrotechnika; medicinska technika; słuchowa technika, awdiologija

powołanska šula:

Powołanska wučba w kraje přesahowacych fachowych rjadownjach za wšě kraje w Lübecku
Zwjazkam wotewrjena krajna powołanska šula za słuchowych akustikarjow w Lübecku → www.lbs-hoerakustik.de

Čehodla sy so za powołanie zubnolękarskiej fachoweje přistajeneje rozsudziťa?

Sym hižo dlēje wo studiju zubneho lěkarstwa přemysliła. Hižo do abitura bě mi jasne, zo njebudže mój pŕerézk dosahacy za hnydomny započatk studija. Tohodla rozsudžich so za wukublanje. Ze zakónčenjom tutoho sym sebi zakład za mój další powołanski puć stворila. Z tym sym měla wotzamknjenje, kotrež njemôžeše mi nichtó wjac wažić. Za mój studij sym mnoho nazhonjenjow hromadžila a dóstach dobrý dohľad do powołania zubneho lěkarja. Přez swójske wukublanje móžu sebi džensa džělo přistajeneje lěpe wažić.

Kotru powołansku šulu sy wopytała?

Móžach mjez powołanskimaj šulomaj w Drježdžanach abo w Zhorjelu wolić. Dokelž běše wšedny wobchad na puću do Zhorjelca přijomniš, sym so za tutón rozsudziťa.

Hdze sy so wukublać daťa?

W zubnolékarskej praksy Schneider w Budyšinje.

Kak so čas w šuli a čas w praksy rozdželi?

W přenimaj dwémaj wukubłanskimaj lětomaj mějach dwójce wob tydzeń šulu, w třećim jenož hišće jónu wob tydzeń. Na zbytnych dnjach w tydzenju běch džělać.

Što su twoje nadawki?

Nadawki su mjez druhim asistenca zubnemu lěkarjej při džele, dokumentacija džělowych krokow, rjedženie, desinfekcija a sterilizacija džělowych materialijow a džěla při recepciji, kaž na příklad witanje pacientow, pisanje zličbowankow a dorěčenje dalších terminow. Wšitke nadawki njehodža so docyla naličić, dokelž su jara mnohostronske.

Kak wupada wšedny džělowý džěn w tutym powołaniu?

Rano přińdžeš na džělo, so předrasći a potom wšitko tak daloko přińdžeš, zo móže lěkar potom hnydom započinać. To rěka kompjutery zaswěćić a zubnolékarski stôlc přihotować. Potom započina so wšedny džělowý džěn, hdźiž příndu pacienča. Mjez tym je wobjedowa přestawka a na kóncu dnja so wšitko zrumuje a praksa wurjedži.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Lubi so mi na kóždy pad kontakt k pacientam a mnohostrońska nadawkow. Kóždy pacient ma hinašu potrjebu lěkowanja a tak su džělowe wobłuki jara wšelake. Jako přistajeny sy jara wotwisny wot předpisow twojego šefa a njemôžeše sebi wupytać, hdźi maš dowol, dokelž dyrbiš so při tym na dowolu lěkarja orientować.

Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so ze zubnolékarskim fachowym přistajenym stać?

Zajim na powołaniu na kóždy pad. Dyrbiš sebi wědomy być, zo pacientam jara blisko přińdžeš a njesměš so před čělnym kontaktom bojeć. Tež přečelne wustupowanje napřećo pacientam a z nimi sobu začuwać je wažne.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania, hladajo tež na podzél holcow a hólców w powołaniu?

Hólcy su přeco lubje witani, dokelž přewahuje podzél holcow. Powołanje budže přeco trěbne, dokelž njemôže zubny lěkar bjez přistajeneje džělać.

ZUBNOLĘKARSKI FACHOWY PŘISTAJENY

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje we wobłuku swobodne powołanja
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnenja:	<ul style="list-style-type: none"> - swědomitosć a wědomie zamołwitośe (wobchad z lěkarskimi srědkami, dodzérženje hygieniskich předpisow) - začuwawosć (hdźiž ma pacient strach) - wušiknosć (prihotowanje pjenjenkow) - zamjelčanosć (we wobchadze z datami pacientow) - wuski čělny kontakt z ludžimi (žadyn strach před natyknenjem) - dobre wukony w němčinje, w matematice, w biologiji, w fizice/chemiji
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - převažnje srđedne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanje wotběhow w zubnolékarskej praksy, terminy z pacientami wučinić, wužiwajomnosć rumow a džělowych materialijow zawěścić - asistenca při lěkowanju, přewzaće wěstych nadawkow, wotpowědnie swójskej kwalifikaciji - na příkaz zubneho lěkarja přihotuja masu za wotcišć zubow, zhotowią röntgenowe wobrazy - dokumentacija lěkowanskeho wotběha, wotličenje poslužbow - přewod pacientow do, při a po lěkowanju, rozkładu profilaktiske postupowanja - pisomna komunikacija z chorobnymi kasami a z laborom, kontroluja hač so zličbowanki zapłaća
Hdze so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w lěkowanskich a röntgenowych rumnosćach, při přizjewjenju - w zubnolékarskich praksach a klinikach - w čelesnochirurgiskich lěkowanskich praksach
Kak wysoka je zasłużba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 600€–820€ - 2. lěto: 650€–870€ - 3. lěto: 735€–920€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - druhe dalekublanja: zubnolékarski fachowy asistent z wšelakimi čežišćemi; asistenč – zubnolékarski management praksy - studijny předmjet: zubna medicina; strowotniska wědomosć, public health; dentalna hygiena; ... - překupske dalekublanje: fachowy hospodar – strowotnistwo a socialne; zawodny hospodar – management w strowotnistwje

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum „Karl August Lingner“ w Drježdžanach → www.bsz-gesundheit.de
Powołanskošulski centrum „Christoph Lüders“ Zhorjelc → www.bszgoerlitz.de
Powołanskošulski centrum za hospodarstwo, strowotu a techniku wokrjesa Šwikawa → www.bsz-wgt-werdau.de/berufsschule/gesundheit

foto: ELDAKON GmbH

Fabian Šołta

wukubłanje:
lěto 1 wot 3 ½

ELEKTRONIKAR

Čehodla sy so za powołanie elektronikarja rozsudźil?

Sym w mojim přenim wukubłanju elektriku wot druheje strony zeznał a sym fascinowany, što móžeš z elektriku wšitko činić.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Wopytam Powołansku šulu za techniku a hospodarstwo w Budyšinie.

Hdze daš so wukublać?

Pola firmy Eldakon GmbH w Nowej Wjesce.

Kak so čas w šuli a čas w zawodźe rozdželi?

Čas mjez šulu a džělom rozdželi so do 4 tydzenjow džěla a 2 tydzenjow šule.

Što su twoje nadawki?

Nadawki su mjez druhim twar trasow, kładźenje a přizamknjenje kablow a rołów. Dale hladam nastroje. Też instalowanje tykačkow, elektriskich nastrojow a mašinow, zapinakow za swęcę a lampowслуша k mojim nadawkam.

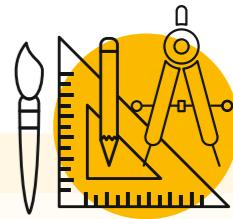
Kak wupada wšedny džělowy džeń w tutym powołaniu?

Rano zetkamy so w firmje a tam dorěčimy sej džělowy nadawk za tón djeń. Potom zapakujemy wše trěbne graty do awta a wotjedźemy na twarniščo. Tam naš nadawk spjelnimy a potom jědžemy na přichodne twarniščo abo zaso do firmy.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Mi lubi so instalowanje elektriskich systemow a najbóle mje wjeseli, hdyž tutón system potom tež funguje. Nawopak so mi wězo njelubi, hdyž instalowany system njefunguje.

ELEKTRONIKAR ZA ENERGIJOWU A TWARJENJOWU TECHNIKU

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w rjemesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3,5 lět
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - dokladnosć, fleksibilnosć - wušiknosć a dobra koordinacija wócko-ruka - wobhladniwość (džělo při twarskich džělach, kotrež milinu wjedu) - swědomitosć a zwolniwość, zamołwitość přewzać - technische zrozumienie (hładanje elektriskich připrawow) - dobre wukony w fyzice, w matematice, w ručnym džěle/technice a w informatice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - planowanje, instalowanje, hładanje a reparowanje wulkich připrawow a elektrotechnickich připrawow, za elektriske zastaranje twarjenjow z energiju - montowanje přizamkow za plokawy, kuchinske kachle atd. - za teppjenske abo klimowe připravy maja so wodženske a rjadowne připravy poslužować - za tute maja so wodženske systemy wuwiwać a wuspytać
Hdze so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w firmje, na twarniščach, w džěłarnjach - w zawodach elektrotechniskeho rjemesla - pola firmow imobilijoweho hospodarstwa
Kak wysoka je zaslúžba za čas wukubłanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 640€–750€ - 2. lěto: 690€–830€ - 3. lěto: 740€–900€ - 4. lěto: 790€–1000€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekubłanje: elektrotechniski mišter; industriowy mišter – elektrotechnika - technikarske dalekubłanje: technikar – elektrotechnika z wšelakimi čezišćemi; technikar – wětrikowa energijowa technika - překupske dalekubłanje: fachowy hospodar – solarowa technika; fachowc za překupske wjedźenje zawoda - studijny předmjet: energijowa technika; twarjenjowa technika; facility-management, techniski management twarjenjow; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za hospodarstwo a techniku Budyšin → www.bszbautzen.de/cms2/index.php

Powołanskošulski centrum za elektrotechniku w Drježdānach → www.bszet.de

Powołanskošulski centrum za hospodarstwo a techniku „Julius Weisbach“ w Freibergu → www.bsz-freiberg.de

KACHLICAR/DŁOŽIČKAR

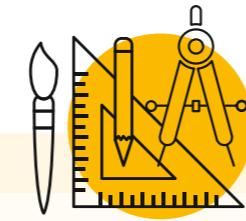
wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w industriji a rjemesle
povołanski typ:	- připóznate wukubłanske povołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukubłanski zawod a povołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - swědomite džělo (pri přirézanju a kladzenju kachlicow/dłožičkow) - wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (wukładzenie scenow) - kmanosć, sej něsto rumnostnje předstajić - dobra čelná konstitucija (dlěši čas klečo džělač) - dobre wukony w matematice, w fyzice a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - převažnje hłownošulske zakónčenje
Što so w tutym povołanju čini?	<ul style="list-style-type: none"> - wobličenje kóštow za material a džělo - wobdželanje a izolowanje fundamenta - wukładzenje kupjelow, kuchnjow atd., ale tež terasow, fasadow domow z kachlicami/dłožičkami po swojskich předstawach abo podatych twarskich planach - kladzenje kachlicow/dłožičkow a platow, tež w formje mozaikow a z tym porješenje scenow a špundowanow - džělo ma być jara čiste a dokladne, dživa so na wumělske aspekty - saněrowanie staršich a wobškodžených scenow a špundowanow
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - na twarniščach - w zawodach wutwarneho přemysla (<i>Ausbau gewerbe</i>) - w fasadowym twarstwie
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 765€–850€ - 2. lěto: 970€–1200€ - 3. lěto: 1190€–1475€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: kachlicarski mišter - technikarske dalekublanje: technikar – twarska technika z wšelakimi čežišćemi - překupske dalekublanje: fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: twarske inženjerstwo; architektura; nutřkowna architektura

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulske centrum za twarsku a powjeršnu techniku wokrjesa Šwikawa → www.bsz-bautechnik-zwickau.de

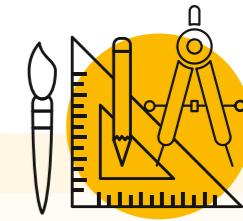
Powołanskošulske centrum za twar a techniku Drježdany → www.bsz-bau-und-technik.de

Powołanskošulske centrum Lubij → www.sachsen.schule/~bsz-loebau/index.html

MOLER A LAKERAR – FACHOWY SMĚR WUHOTOWANIE A WUDŽERŽOWANJE

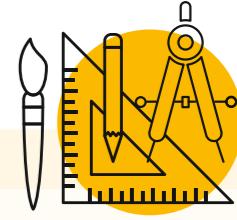
wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w rjemesle
povołanski typ:	- připóznate wukubłanske povołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukubłanski zawod a povołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - swědomite džělo (wotlepjenje woknow atd.) - dokładne wobkedžbowanie - wušiknosć, dobra koordinacija wóčko-ruka a zmysł za estetiku (wukonjenje wuhotowskich nadawkow) - wobhladniwość, kmanosć, we wulkich wysokosćach džělać (džělo na róštach) - dobra čelná konstitucija (nošenie čežkich džělowych materialijow) - dobre wukony w matematice, w chemiji a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - převažnje hłownošulske wotzamknjenje
Što so w tutym povołanju čini?	<ul style="list-style-type: none"> - wuporjedzenje, porješenje a wudebjenje nutřkownych scenow, wjerchow, špundowanow a wonkownych fasadow domow a objektow - přihotowanje podłohow za wobdželanje a wuporjedzenje škodow na scenach a wjerchach předy hač so płoniny pomolują abo polępja - nałożowanje najwšelakoríšich molowanskich technikow, tapecerowanje abo nanjesenie strukturowego wobmjetka - zatwarjenje izolowanego materiala, připrawjenie ze sobu zwiazanych izolowaniskich systemow a tak přinosawanje k zalutowaniu energije - škit drjewa a drjewowych surowiznow, kaž na př. durje, wokna a płoty z lazurami, barbami abo wolijemi
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - na twarniščach w twarjenjach a na fasadach - w zawodach molerskeho a lakérarskeho rjemesla - w stukaterowym přemysle - we wysokotwarje
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 620€ - 2. lěto: 685€ - 3. lěto: 850€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: stukaterowy mišter, molerski a lakérarski mišter - technikarske dalekublanje: technikar – barbna a lakowa technika z wšelakimi čežišćemi; technikar – twarska technika; technikar – hladanje twarskich pomnikow/wobnowjenje starych twarow - překupske dalekublanje: zawodny manager – barbna technika; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: nutřkowna architektura; tworzące wuměstwo; konserwowanie a restawracja
dalše směry:	<ul style="list-style-type: none"> - moler a lakérar: <ul style="list-style-type: none"> - škit twarjenjow před koroziju, - cyrkwienske molerstwo a hladanie pomnikow - moler w pórclinowej manufakturje

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulske centrum Christoph Lüders Zhorjelc → www.bszgoerlitz.de

Powołanskošulske centrum Kamjenc → www.bsz-kamenz.de

Powołanskošulske centrum za twarsku a powjeršnu techniku wokrjesa Šwikawa → www.bsz-limbach.de

MECHANIKAR PŘÍPRAWOW ZA SANITARNU, TEPEJENJOWU A KLIMOWU TECHNIKU

MECHANIKAR PŘÍPRAWOW ZA SANITARNU, TEPEJENJOWU A KLIMOWU TECHNIKU

Rafael Hajdan

wukubłanje:
lěto 2 wot 3,5

Kak wupada wšedny džělowy džeń w tutym powołaniu?

Za čas šule absolwowach wšelake praktikumy, na příklad kfz-mechanikar a dalše. To pak ničo za mnje njebeše. Potom rozsudžich so za prözdinske džělo w jednej firmje za tepjenje a sanitarné a tam mějach wulke wjeselo při džěle. Přez šefa toho zawoda příndzech k zawodej, w kotrymž so nětka wukubłam.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Na BSZ w Budyšinje.

Hdze daš so wukublać?

We Wulkej Dubrawje we Voigtec zawodže za tepjenje a sanitarné.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdželi?

Čas rozdželi so do blokow. Mam najhusčišo dwaj tydženjej šule a štyri tydženje sym džělač. Kóžde 3 – 4 měsacow mam jedyn tydženski kurs w Großenhainje, w tym času sym potom w internáče.

Što su twoje nadawki?

Moje nadawki su jara mnohostronske. Planowanje a twar sanitarnych rumnosćow a tepjenjow, twar solarnych připrawow, instalowanje a hladanje wodowodow a druhe džěla, kotrež so w zwisku z přizamknjenjom domow na ptun a wodowodow za wopłöčki (Abwasserleitung) počahuja. Při našim džěle džiwamy jara na dodžerženie předpisow za škit wobswěta. Wažne je tež hladanje tepjenskich připrawow, zo njebychu hódnoty wotpłownow předisanu hódnotu překročili. (Tute džělo so wot saznika kontroluje.) Instalacija ptunowych wohnišcow z kładzenjom rołów a přizamknjenjom tutych.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Na mojim powołaniu so mi lubi, zo mózu při instalacijach pomhać a tak mnohotnosć tepjenjow zeznać. Najradšo tepjenja hladam, dokelž mam tak wotměnu k instalaciskim džělam. Izolaciske džěla na rołach, kotrež smy twarili rady nječinju, dokelž je to za mnje njepríjomne džělo.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z mechanikarjom připrawow stać?

Je derje, hdyz maš realnošulske zakónčenje. Dyrbiš čělnje fit być, dokelž je džělo jara wobčežne a sy nimale cyły džěń na kolenomaj po puću. Wažne je, zo móžeš derje we hlowje lićić. Kupcam napreco dyrbiš přečelný a wotewrjeny być.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania, hladajo tež na podźél holcow a hólcow w powołaniu?

Ja sej myslu, zo podźél žonow snadnje stupa. W rjadownjach je zvjetša znajmeňša jedna holca pódla. Kóžda sanitarna firma pyta sobudželačerjow a přez to je lochko nowe džělowe městno namakać, dokelž rjemjeslnicy pobrachuju. Powołanje budže dale wobstać, dokelž chce kóždy rady čoplu wodu měć a w čoplej stwě sedźeć móc.

wašnje wukubłanja:

- dualne wukubłanje w industriji a w rjemesle

powołanski typ:

- připóznate wukubłanske powołanie

časowy wobjim wukubłanja:

- 3,5 lět

městnosć wukubłanja:

- wukubłanski zawod a powołanska šula

wuměnjenja:

- rjemeslniske kmanośce a dobra koordinacija wóčko-ruka (zhibanje koperowych rołów)
- swědomitość (zatwarjenje sanitarnych připrawow)
- dobra čělna konstitucija a žadyn strach před wysokosću (džěto na rěblach a róstach)
- techniske zrozumjenje (planowanje a hladanje připrawow a systemow)
- kmanośce w teamje džělač (zhromadny transport čežkich twarskich dželov)
- dobre wukony w ručnym džěle/technice, w matematice a w fyzice

šulske wotzamknjenje:

- njeje prawnisce předpisane
- převažnje hłownošulske a srjedźne kubłanske zakónčenje

Što so w tutym powołaniu čini?

- instalowanje zastaranskich systemow za wodu a powětr
- zatwar a přizamknjenje dušowych kabinow, myjadłow, nuznikow a dalších sanitarnych připrawow
- instalowanje připrawow za wuživanje dešćoweje a wobhospodarjenjske wody (*Brauchwasser*)
- montowanje tepjenskich systemow
- při džěle wobdžela so roły, blachi a profile z metalu abo z plasty z mašinami abo manuelnje
- twar systemow, kotrež su eficientne z energiju a šonowace za wobswět, kaž na příklad solarne připrawy
- pruwowanje hač su montowane připrawy optimalnje nastajene a hač bjez zmylka funguja
- instalowanje systemow za twarski management, kaž na př. smart-home-systemy
- poradžowanje a zapokazanje kupcow do poslužowanja zatwarjenych nastrojow a systemow

Hdze so džěla?

- pola kupca, na twarnišcu, w džělarni
- w instalaciskich zawodach za zastaransku techniku
- pola twarcow tepjenjow a klima-připrawow

Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?

- 1. lěto: 420€ – 778€ (rjemeslo); 976€ – 1047€ (industrija)
- 2. lěto: 473€ – 860€ (rjemeslo); 1029€ – 1102€ (industrija)
- 3. lěto: 525€ – 950€ (rjemeslo); 1102€ – 1199€ (industrija)
- 4. lěto: 578€ – 1050€ (rjemeslo); 1141€ – 1264€ (industrija)

Kotre móžnosće postupa su?

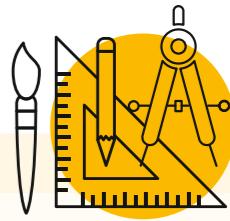
- mišterske dalekubłanje: instalaciski a tepjenjotwarski mišter; industrijowy mišter – metal
- technikarske dalekubłanje: technikar – tepjenjowa, sanitarna, klimowa technika; technikar – sanitarna technika; technikar – mašinowa technika
- překupske dalekubłanje: zawodny manager – sanitarna a tepjenjowa technika; techniski fachowy hospodar; fachowy hospodar – solarna technika; ...
- studijny předmjet: zastaranska technika; facility-management, techniski twarski management; twarska technika, twarska energijowa technika; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulske centrum za techniku „Gustav Anton Zeuner“ w Drježdānach → www.bsz-technik-zeuner.de

Powołanskošulske centrum Žitawa → work.bsz-zittau.de

Powołanskošulske centrum za hospodarstwo a techniku Budyšin → www.bszbautzen.de/cms2/index.php

Danilo Dej
wukublanje:
lěto 3 wot 3

MULER

MULER

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w industriji a rjemjesle
povołanski typ:	- pripóznate wukublanske povołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukublanski zawod a povołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - dobra čelná konstitucija (nošenie čežkeho dželoveho materiala) - zamóžnosć we wulkich wysokosćach dželač (na rěblu stejo) - rjemjeslniska wušiknosć, wobladniwość (dokładne sadženje cyhelow) - kmanośc w teamje dželač (montowanje čežkich twarskich dželow) - dobre wukony w matematice, w fyzice a w ručnym džele/technice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - rjeje prawnisce předpisane - přeważne hłownošulske a srjedźne kublanske zakónčenje
Što so w tutym povołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - twarja najwšelakoriše chěže a domy - betonuja fundamenti chěžow, muruju wonkowne kaž tež nutřkowne sčeny domskeho a montuja wjerchi - zhotowuje drjewjane wupaženja abo wjazaja železo, kotrež potom z betonom wukidaja - naměseja na twarniščach beton abo předželaja hižo hotowy změšany transportowy beton - wobmjetuja sčeny a wjerchi, lija estrich, zatwarjeja tež izolowanske materialije - restawruja stare domy, pře- a wutwarjeja domy
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - na twarniščach pod hołym njebjom - we wysokotwarskich předewzačach - w firmach za twar hotowych domow
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 765€ – 850€ - 2. lěto: 970€ – 1200€ - 3. lěto: 1190€ – 1475€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: mulerski a betonowniski mišter; polerski mišter - technikarske dalekublanje: technikar – twarska technika z wšelakimi čežiščemi; technikar – hladanje twarskich pomnikow/wobnowjenje starych twarow - překupske dalekublanje: techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: twarske inženjerstwo; architektura; inženjerstwo za twarske mačizny; ...

wuběrk povołanskich šulow: Povołanskošulski centrum twar a technika Drježdany → www.bsz-bau-und-technik.dePovołanskošulski centrum Mišno-Radebeul → bsz-meirbl.de/dePovołanskošulski centrum za techniku a hospodarstwo „Julius Weisbach“ w Freibergu → www.bsz-freiberg.de

SAZNÍK

**Ambrož
Handrik**wukubljanje:
2017–2020

foto: Jakub Brézan

Čehodla sy so za powołanie saznika rozsudźit?

Sym sebi tute wukubljanje wupytał, dokelž nochcych po maturje studować ale něšto z mojim rukomaj činič. Sym sebi po tutym rozsudze přemyslit, kajke rjemješto móhl hač do wuměnka wukonjeć a w kotrymž so njewuklukujeś, hladajo na dželowy čas a pjenyezy a to je saznik po mojim ménjenju najlepši rozsud.

Kotru powołansku šulu wopytaś?

Za cylu wuchodnu Němsku, nimo Berlina a Braniborskej je jenož jedna wukublanska šula za saznikow a ta je w Rote Jahne, blisko Eilenburga/Lipska.

Hdze daš so wukublać?

Moje wukubljanje činju pola knjeza Brézana. Jeho zamołwitosć leži w mječenskim wobwodze (*Kehrbezirk*) Kinspork.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdželi?

Wukubljanje so do třoch dželov rozdželi, wukubljanje w zawodže, powołanska šula a tak mjenowane nadzawodne wukubljanje (*Überbetriebliche Ausbildung*). Poslednej dželej staj w Rote Jahne. Wěste časy za šulu nimamy, potajkim je měna mjez šulu a dželom njestajna. Wob lěto mamy 14 tydzenjow šulu a ÜBA je w 1. wukublanskim lěće dwaj tydzenjej a w druhim a třećim wukublanskim lěće stajnje 3 tydzenje

Što su twoje nadawki?

Jako wukublanc přewjedześ samsne nadawki kaž wukublany saznik. To rěka měrić, mjesć a komunikacija z kupcami. Jenički rozdžel je, zo dyribiš so dohladować, dokelž ma tute dželotójsto rizikow a dyribiš stajnje skedźbliwy być. Jako wukublanc nimaš hišće dosć nazhonjenjow respektiwnje njewidžiš wšitke riziki.

Kak wupada wšedny dželowy džen w tutym powołanju?

Naše dželowe lěto so rubje dželi do měrjenskeho a do mječenskeho džela. My nimamy žadyn kruty dnjowy rytmus, poprawom je kóždy džen hinaši. Nimamy stajny čas za wotjězd do Kinsporka a tež žadyn kruty čas za swjatok. Hraby plan je, zo wotjědžemy mjez sedmich a wosmich. Za čas měrjenja mamy stajnje kwitowanki sobu, tak zo wěmy, pola koho dyrbimy scyla što mješć a za lěto mamy tak mjenowanu běhansku cedlu (*Laufzettel*), po kotrejž my naše dželotójsto chěžku po chěžce wotdžělamy. Po tym, zo smy lisčinu za džen wotdžělali, mamy swjatok. Raz je to 13:00 hodž. a raz hakle 16:00 hodž. Po tym dyrbimy so doma wumyć a to bě hižo dželowy džen.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

My smy stajnje w pohibje a při kóždym wjedrje wonka. Kóždy džen widžimy nowe mjezwoča a wulki džel ludži je wjesoły, hdyz nas widži, wšako přinjesemy zbožo. Tež dželowe časy so mi lubja. Poprawom je jenož mało wěcow, kotrež so mi njelubja. Na příklad, hdyz sy pola ludži, kotřiž maja raz hubjeny džen a to na tebi wupušça abo hdyz w chěžach jara sylnje wonja.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so ze saznikom stat?

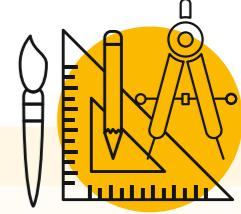
Zajimcy bychu dyrbjeli so sami organizować mōc a lōšt na rozmołwu z ludžimi měć. Njeměli strach před wysokošću měć, dyrbja spuščomni być a fleksibelni. Tež lōšt na pohib (zakkadne skerje sportowc) je wažny, dokelž su wokna a tubje přeco małke a puće na třechu njejsu přeco najkrótše, najwěscíše abo najlōše. Runje tak trjebaja zajim na prawidłach a dyrbja zajimowani, być stajnje nowe wěcy a změny w prawniskich tekstuach wuknyc.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania, hladajo tež na podzél holcow a hólców?

W mojej rjadowni smy něhdže 65 šulerjow a šulerkow, wot toho su 4 holcy. To je poprawom typiske wuwiće w rjemestach. Dželotóz za saznikow stajnje tu budže. Kachle su zas trend, kóždy młody porik chce kachle z wulkej škleńcu, za romantiske wjećory. Tute wuhenje dyrbja so wot nas mješć. Kóžda swójba chce čoplu wodu, tohodla trjebaja tepjenje a tepjenja dyrbja so wot nas měrić dać. Kaž prajene džela je stanje wjac. Smy poprawom přemało saznikow, zo bychmy móhli wšudze džela a rozmołwu z kupcami přewjesć, najhusćišo wostanje pak jenož při přewjeđenju našeho džela.

SAZNÍK

wašnje wukubljanja:	- dualne wukubljanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukublanske powołanie
časowy wobjim wukubljanja:	- 3 lěta
městnosć wukubljanja:	- wukublanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - rjemjeslniska wobdarjenosć - skrućene čelo (dželotóz we wulkej wysokosći) - wobhladniwe a swědomite dželotóz (pruwowanje připrawow za kuroptun (<i>Rauchgasanlagen</i>)) - zamóžnosć, sej něšto rumnostnje předstajić - ličenske kmanosće - orientacija na kupcu (přečelne poradžowanje a pomocliwość) - zwónliwość, so wobstajnje k nowym zakonskim předpisam dale kublać - dobre wukony w fyzice, w chemiji, w matematice, w ručnym džele/technice
šulske wotzamknijenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - přeważnje srjedźne kublanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	<ul style="list-style-type: none"> - přeprewowanje tepjenskich, wotpłunowych a přewětrjenskich připrawow na wěstotu a wohnjoškit - mječenje wuhenjow, wotstronjenje procha a sazow z tepjenskich a přewětrjenskich připrawow - wšelake wašnje měrjenja hladajo na koncentraciju škódnych płunow - přikazanje wotstronjenja namakanych njedostatkow a dokumentowanje swojich měrjenskich a dželowych wuslědkow - poradžowanje kupcow w prašenjach lutowanja energije, kaž tež powšitkownje wo wohnjoškiće a škiće klímy
Hdze so džela?	<ul style="list-style-type: none"> - na třechach pod hołym njebjom, pola kupca doma při tepjenskich a přewětrjenskich připrawach, w běrowje - w zawodach sazniského rjemjesla - w poradžowarnjach k prašenjam zwužitkowanja energije
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubljanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 520€ - 2. lěto: 590€ - 3. lěto: 690€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekubljanje: sazniski mišter - překupske dalekubljanje: fachowy hospodar – wobswětoškit; fachowc za překupske wjedźenje zawoda - technikarske dalekubljanje: technikar – wobswětoškit - studijny předmjet: wobswětowa technika; wěstotna technika; facility-management, techniski twarjenjowy management
powołanska šula:	Powołanskošulski centrum Eilenburg Rote Jahne → www.bsz-eilenburg.de

TWARC ZA KACHELE A POWĚTROWE TEPIENJE

Blažij Handrik

wukublanje:
1. lěto wot 3

Pruwowania
su w druhim
a w třećim
lěće.

foto: Andreas Kobalz

Čehodla sy so za powołanie twarca za kachle a powětrowe tepjenja rozsudźil?

To bě ryzy připad. Chcyh najprjedy na blidarja wuknyc, ale potom je mi mój bratr prajił, zo pytaja w Konjecach wučomnika.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Theoretsku šulu mam w Sömmerda, to leži 20 km sewjernje Erfurta. Internat je tohorunja w Sömmerda ale kilometer zdaleny wot šule. Zastarać pak maš so tam sam. Praktiska šula je pak w Borsdorf pódla Lipska. Internat je hnydom pódla šule a je ze zastaranjom.

W kotrym zawodže daš so wukublać?

Pola Čornakec w Konjecach. Smy tučasne wosmjo w zawodže.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozděli?

Najhusćišo sym měsac w firmje a dwaj tydzenjej w šuli.

Što su twoje nadawki?

Kachle stajić a hladać a kupcow poradzować. Připódla nawuknu tež kładzenie kachlicow/dłóżkow. Za twar kachlow dóstanjemy wobraz jako předlohu a po njej mamy twarić.

Kak wupada wšedny dželowy džeń w tutym powołaniu?

Zahe stanyć, potom do firmy, tam so wo twarnišću poradzować a po tym na twarniščo a los dže.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Zhromadnosć mjez kolegami a wjeselo na zdokonjanym džele so mi jara spodoba. Na džele so mi njelubi, hdź ydربju za druhimi rumowac.

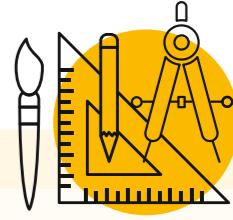
Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedźa-li tute powołanie nawuknyć?

Na kózdy pad lôšt na rjemjesle. Wjèle wutrajnosće, dokelž słuša k wukublanju tradicjonelne wobdžela nje kachlicow, kotrež móže čuwy rubić. Lôšt měć z druhimi dželacā. Skedźbliwość z a při wobchadze z materialemi. W šuli dyrbis wjèle wědžeć, dokelž dyrbimy na strowotu druhich hladać a na to džiwać, zo chězu njezapalimy.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania?

Podžel žonow je niski. Móžeš rjec, zo je to ryzy muske powołanje. Móžu sebi předstajić, zo zaleži na tym, zo zwjazuje so z twarom na twarnišću awtomatisce čežke dželo.

TWARC ZA KACHELE A POWĚTROWE TEPIENJE

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - rjemjesłowa wuškinosć (wobdželanje kachlow) - swědomite džělo (měrjenje wotplunow) - techniske zrozumjenje - dobra čelná konstitucja (transport čežkich dželow za kamin) - dobre wukony w matematice, fyzice a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - rjeje prawnisce předpisane - přeważne srjedźne kubłanske abo hłownošlske zakónčenie
Što so w tutym powołaniu čini?	<ul style="list-style-type: none"> - planowanie a twarjenje kachlow a tepjenjow abo jednotliwych twarskich dželow - twar kachlow za tepjenje abo za warjenje, kamino abo připrawow za tepjenje - poradzowanje kupcow, definowanie jak maja do nadawka date kachle wupadać, po tym zhotowjenje wšich trébnych dželow w dželarni, transport, natwar a instalowanje dželów pola kupca - přizamknjenje wohnišćow, kotrež su so w industriji zhotowili, pola kupca - instalowanje a pruwowanje elektriskich systemow, kotrež su za kachle a tepjenje wažne - kontrola, hač kachle abo tepjenje funguje a prawe zastajenje tutych - přepodače připrawy a zapokazanje kupca do jeje poslužowanja - poradzowanje kupcow - inspekcija a hladanje zatwarjencych kachlow a tepjenjow
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - na twarnišćach, w dželarnjach - w rjemeslnickich zawodach, hdže so kachle, tepjenja a kaminy twarja - pola zawodow, kotrež tepjenja instalują a twarja
Kak wysoka je zasłużba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 420€–778€ - 2. lěto: 473€–860€ - 3. lěto: 525€–950€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: mišterski twarc za kachle a powětrowe tepjenja - technikarske dalekublanje: technikar – twarska technika; technikar – tepjenska-, přewětrjenska-, klimowa technika - překupske dalekublanje: zawodny manager – sanitarna a tepjenska technika; fachowc za překupske wjedżenje zawoda - studijny předmjet: facility-management, techniski management twarjenjow; zastarska technika; technika twarow, energijowa technika twarow

pwołanska šula:

pwołanska wučba w kraje přesahowacych fachowych rjadownjach → za Saksu:
statna powołanie tworjaca šula Sömmerda → sbbs-soemmerda.de

**Stefanie
Šoćic**

wukublanje:
zakončila
w juniju 2017

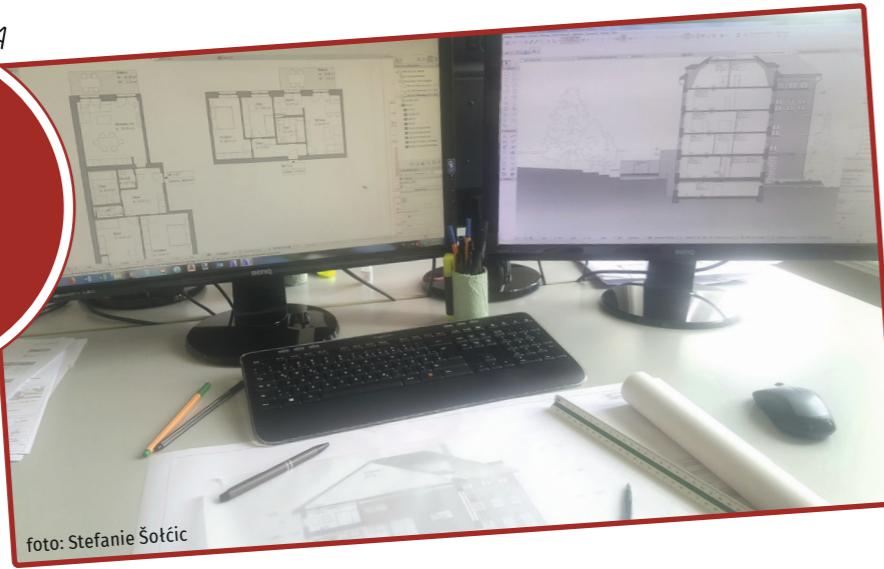

foto: Stefanie Šoćic

**Čehodla sy so za powołanje twarskeje rysowarki
rozsudžiła?**

Sym so za tute wukublanje rozsudžiła, dokelž je so mi techniske rysowanie přeco hižo lubiło. Nimo toho njemějach ženje wulke problemy z rumnostenym předstajenjom a matematiku.

Kotru powołansku šulu sy wopytała?

Powołanskošulski centrum za techniku w Kamjenicy.

Hdže sy so wukublać dała?

W planowanskim běrowje w Njebjelčicach z fachowym směrom inženierskeho twarstwa.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdželi?

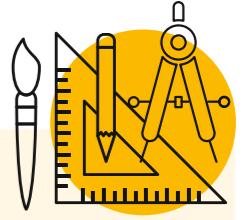
3 lětne wukublanje na twarskeho rysowarja je dualne. To rěka ja běch we wotměnje 5-6 tydženjow w zawodže dželač a potom 2-3 tydženje w šuli. Za čas šule bydlach zwjetša w internaće. W přenim a druhim wukublanskim lěče mějachmy wšitcy hromadže wučbu. W třećim so potom specializuješ na jedyn fachowy směr, na příklad architektura, inženierske twarstwo, hľubokotwar, twar pućow abo wuhotowanje krajiny.

Što su twoje nadawki?

Moje nadawki su zhotowjenje měritku wotpowědných twarskich rysowankow a twarskich planow po předpisach architekta abo inženiera. K tomu słušeja podrys, napohlady a detaile wšelakich twarjenjow.

**Kak wupada wšedny dželowy džen
w tutym powołaniu?**

Rano wobrča so nadawki za tón dželowy džen. Najwijetši džel časa sedžach potom před kompjuterom, hdžež rysowach z pomocu specielneho CAD-programa (*computer-aided design*). Druhy mějach zbožo a smědžach sobu na twarniščo, hdžež mōžach sebi wšelke wěcy wobhladać a wotměrić.

TWARSKI RYSOWAR

wašnje wukublanja:

- dualne wukublanje w industriji a wikowanju, kaž tež w rjemeslnistwie

powołanski typ:

- připóznate wukublanske powołanie

časowy wobjim wukublanja:

- 3 lěta

městnosć wukublanja:

- wukublanski zawod a powołanska šula

wuměnjenja:

- zamóžnosć sej něšto rumnostnie předstajić a dobre ličenske kmanosće (zhotowjenje, čitanje a přesadženje skicow a rysowankow)
- rysowanske kmanosće a wušiknosć (zhotowjenje detailowych rysowankow)
- dobra koordinacija wóčko-ruka (hdž ma so něšto wuměrić)
- swědomitosć (zhotowjenje dokładnych rysowankow)
- dobre wukony w ručnym džele/technice, w matematice a w fyzice

šulske wotzamknjenje:

- njeje prawnisce předpisane
- přeważnje srjedźne kublanske zakónčenie abo wysokošulska zrałość

Što so w tutym powołanju čini?

- zhotowjenje rysowankow a twarsko-techniskich podłożek za chěže, mosty, puće a druhe twary
- džela so zwjetša při kompjuteru ze specielnymi programami
- zhotowjenje wšelakich, za twar trébnych rysowankow po skicach abo příkazach architektow abo twarskich inženjerow
- při tym ma so na techniske předpisy džiwać
- wobličenje, kelko materiala budže za twar trébn
- wobkédzbowanie planowanskich a twarskich procesow a so wo to starać, zo su wšitke trébne podłożki, wob- a wotličenja k prawym času hotowe
- rjadowanie wšelakich wersijow rysowankow jednoho projektu a składowanie datow

Hdže so džela?

- w běrowach
- na twarskim zarjedže
- w běrowach architektow a inženjerow
- pola twarskich firmow, kotrež maja swójski planowansi wotriad

**Kak wysoka je zastužba
za čas wukublanja?**

- 1. lěto: 765€–850€ (twarske přemysto); 631€ (inženierske běrowy)
- 2. lěto: 970€–1200€ (twarske přemysto); 791€ (inženierski běrow)
- 3. lěto: 1190€–1475€ (twarske přemysto); 949€ (inženierski běrow)

Kotre móžnosće postupa su?

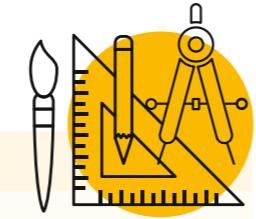
- technikarske dalekublanje: technikar – twarska technika z wšelakimi čežišćemi
- překupske dalekublanje: techniski fachowy hospodar
- druhe dalekublanje: CAD-fachowa móc – twar; wukublar
- studijny předmjet: architektura; twarske inženjerstwo; wuměrjenska technika, geoinformatika

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za techniku II rjemeslniska šula w Kamjenicy → bsz-handwerkerschule.de
Powołanskošulski centrum za techniku a hospodarstwo Drježdany → tuw.edupage.org

TŘĚCHIKRYJER

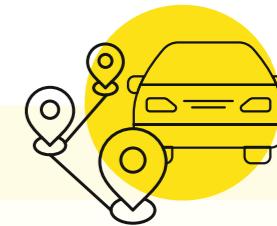
wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w rjemesle
powołanski typ:	- připóznate wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukublanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - dobra čelná konstitucija (nošenje čežkeho twarskeho materiala) - rjemjeslniska wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (poslužowanje twarskeho zběhadla) - wobrotniwe a swědomite džělo na rěblach a róštach - žadyn strach před džělem we wysokosći - kmanosc̄ w teamje džělač - dobre wukony w matematice a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - převažnje hłownošulske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	<ul style="list-style-type: none"> - twarja drjewjane konstrukcije za třešny stoł (tež: kózły) - zakryja třechi a sčeny z cyhelemi, ščepjelom, blachom atd. - přičinjeja čoplotnu izolaciju pod třechu a wupažua fasady domow - wutykaja a zamazaja třechi a sčeny - montuja a reparuja lijawy, kaminowe wuhenje, blyskowody, třešne wokna a solarne příprawy - poradžuju wobsedžerow domow wo tym, jak móže so energija lutowač a čoplotu w domje lěpje zdžeržeč
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w zawodach wutwarneho rjemesla, zwjetša na twarniščach pod hołym njebjom - w džěłarnjach a składach - w zawodach třechikryjerskeho rjemesla
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 730€ - 2. lěto: 880€ - 3. lěto: 1130€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: třechikryjerski mišter; klempnarski mišter - technikarske dalekublanje: technikar – twarska technika z wšelakimi čežišćemi - překupske dalekublanje: fachowy hospodar – solartechnika; techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: drjewowa technika; twarske inženjerstwo (<i>Bauingenieurwesen</i>)

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum „Christoph Lüders“ Zhorjelc → www.bszgoerlitz.de

Powołanskošulski centrum Mišno-Radebeul → bsz-meirbl.de

Arwed-Rossbach-šula – powołanskošulski centrum města Lipsk → www.arwed-rossbach-schule.de

POWOŁANSKI ŠOFER

wašnje wukublanja:	- dualne wukublanje w transporće tworow (<i>Güterverkehr</i>) a wosobowym transporće
powołanski typ:	- připóznate wukublanske powołanie
časowy wobjim wukublanja:	- 3 lěta
městnosć wukublanja:	- wukublanski zawod a powołanska šula
wuměnjenja:	<ul style="list-style-type: none"> - wědomje zamołwitosće (přepruwowanje wěstotnych předpisow) - koncentracja (pri ranžerowanju nakładnych awtow) - wobħadniwosć a kedžbosć při wodženju wozydłow (dodžerženje wobħadnych prawidłow) - dokladne wobkedžbowanje a spěšne reagowanje (spóznače a wotwobaranje strašnych situacijow we wobħadze) - kmanosc̄ na polu techniki - dobre wukony w matematice, w ručnym džěle/technice a w fyzice
šulske wotzamknjenje:	<ul style="list-style-type: none"> - njeje prawnisce předpisane - převažnje hłownošulske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	<ul style="list-style-type: none"> - transport najwšelakorišč tworow z nakładnymi awtami - transport wosobow z linijowymi abo pućowanskimi busami - wulkil džěł džěloweho časa su po puću w tu- a wukraju, znaja wobħadne prawidła - před wotjēzdom kontrolowanje jězdžidla (wobruče, motor, borzdžidla atd.) - pola nakładnych awtow: přiwzače a nakładżenje tworow, kotrež maju so transportować - pola pućowanskich busow: přijimanje a nakładżenje wačokow - při tym ma so na rozdželenje wahii kedžbowač
Hdže so džěla?	<ul style="list-style-type: none"> - w transportowych předewzačach za twory, na př. spedicijach - w transportowych předewzačach za wosoby, na př. w komunalnych wobħadnych zawodach abo w pućowanskich předewzačach
Kak wysoka je zaslužba za čas wukublanja?	<ul style="list-style-type: none"> - 1. lěto: 470€ – 935€ - 2. lěto: 550€ – 985€ - 3. lěto: 640€ – 1025€
Kotre móžnosće postupa su?	<ul style="list-style-type: none"> - mišterske dalekublanje: mišter – wozydłownistwo - technikarske dalekublanje: technikar – wobħadna technika; technikar – wozydłowa technika - překupske dalekublanje: fachowy hospodar – transport tworow a logistika; techniski fachowy hospodar - studijny předmjet: logistika, supply-chain-management; wozydłowa technika; wobħadne inženjerstwo

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za techniku „Gustav Anton Zeuner“ w Drježdānach → www.bsz-technik-zeuner.de

Powołanska šula AGK Wojerjecy z.t. → agk-ostsachsen.de

Powołanskošulski centrum za techniku I industrijowa šula w Kamjenicy → www.industrieschule.de

Daniel Brézan
wukublanje:
zakónčil 2017

Čehodla sy so za powołanie kfz-mechatronikarja rozsudží?

Sym činiť šulerski praktikum w kfz-mechatroniskim zawodze a to je so mi lubiťo. Mi bě wažne, zo nawuknu powołanie, kotrež skíci mi wěsty přichod. Do toho sym so we wjacorych praktikach a w prôzdninském džele, na příklad pola třechikryjerja a w twarskej firmje wuspytať. To mózu jenož doporučiť.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

Powołansku šulu w Radebergu.

Hdže sy so wukublać dať?

W awtowym domje Büchner w Budyšinje.

Kak so čas w šuli a čas w zawodze rozdželi?

Sym byl 4 tydzenie na džele a potom 2 tydzenje w šuli. W prenijm wukubanskimaj lětomaj běch w tym času w internaće, kotrež bu wot šule poskičeny a je hnydom pódla njeje zaměstnjeny.

Što su twoje nadawki?

Wšitke hladanske džela, kaž su to na příklad reparatura swęcy, borzdžidł, pjerow a geometrije wodžidła. Dale wuměnjske džela, potajkim wuměna motora a kolesyny (Getriebe). Měnjenje a přečahanje wobručow a rjedzenje džělarnje. Poskičamy tež pomoc w nuzy, hdź ma něchtó panu (Pannendienst). K nadawkam słuša tež přetwar awtow po přečach kupca („pimpwanje“ awtow). Diagnoza awtow po elektriskim planje, potajkim přehladanje kablow atd. z pomocu kompjutera.

Kak wupada wšedny dželowy džen w tutym powołaniu?

Priňdu rano na dželo a potom postrowju mištra, potom so přerasču a wotewzam sej dželowe nadawki pola mištra. Tute w běhu dnja wotdželam, srjedža nutřka stej dwě přestawce. Dželamy w měnach a to w zaźnej (07:00 hodž.-16:00 hodž.) a w pôzdnjej (10:00 hodž.-18:00 hodž. a sobotu wot 08:00 hodž. do 12:00 hodž.) službje. Do swiatoka wurjedžu swoje dželowe městno a zrumuju swój dželowy grat.

Što so či na powołaniu lubi, što skerje nic?

Na powołaniu so mi lubi te dželo z awtami a zo widžu, kak so te awto wuwije. Z tym, štož sym nawuknył, mam tu móžnosć, tež sam reparatury na awtach přewjesć, hač je to moje abo te wot kumplow. Štož so mi tak njelubi, je zdžela dothe pytanje za zmylkom w elektriskim prudže (Stromlauf).

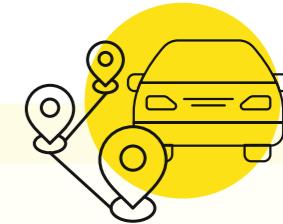
Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjeśc, chcedža-li so z kfz-mechatronikarjom stać?

Trjebaš dobre techniske zrozuměnie, na příklad zo zrozumiš, kak so awto z milinu zastara a za zrozuměnie dželoveho principa motora a kolesyny. Dobre znajomosće w matematice, za wobličenie změnov při přetwarje. Přečelnosć kupcam a kolegam napřeo. Dyrbiš samostatnje ale tež w teamje džělac mōc. Čelnje je to zdžela napinace dželo, dla toho nješkodži, hdź sy fit. Tež druhdy hruby ton w džělarni dyrbiš znjeśc mōc.

Kak posudžuješ přichod twojego powołania, hladajo tež na podzél holcow a hólcow w powołaniu?

Hłownje je to, sej myslu, muske powołanie, ale bych tež prají, zo je podzél žonow w zašlych lětach tróšku stupať. To je na kóždy pad powołanie, kotrež ma přichod, hladajo tež na nowe wuviča kaž elektriske awta. Awta a jich hladanie budu přeco dale trěbne a tute dželo njeda so tak spěšje wot mašinow přewzać. Za wosobinski postup w powołaniu maš vjele móžnosćow dalekublana na polu kfz-techniki.

KFZ-MECHATRONIKAR – TECHNIKA WOSOBOWYCH AWTOW

wašnje wukublana:

- dualne wukublana w industriji a w rjemjesle

powołanski typ:

- připóznate powołanske wukublana

časowy wobjim wukublana:

- 3,5 lět

městnosć wukublana:

- wukublanski zawod a powołanska šula

wuměnjenja:

- swědomite dželo (pruwowanje hač elektriske džele funguja)
- dobra koordinacija wóčko-ruka
- techniske kmanosć (montowanje narunanskich dželow)
- wědomje zamołwitoſć (zatwar a nastajenje dželow, kotrež su zamołwite za borzdženie jězdžidla)
- dobre wukony w technice/ručnym džele, w matematice a w fyzice

šulske wotzamknjenje:

- njeje prawnisce předpisane
- přewažnje srjedžne kublanske zakónčenje

Što so w tutym powołaniu čini?

- hladanie mechaniskich, elektroniskich a pneumatiskich systemow a připravow awtow
- pruwowanje a analyzowanje techniskich systemow wozydłow z pomocu elektroniskich a z kompjuterom wodženych měrjeniskich nastrojow
- přewjedźenje reparaturow
- wuměnjenje kołmazneje mačizny a kapaliny za hydrauliku a borzdženie
- kontrola, hač so předpisy wobchadneho prawa dodžerža
- přewjedźenje probowych jězbow, měrjenje wotplunow
- zatwarjenje přidatnych dželow a připravow po přeču kupca

Hdže so džěla?

- w zamkarni za awta
- pola zhotojwerjow awtow, we wulkich twornjach za awta, přewažnje w zhotojwenskich halach

Kak wysoka je zaslužba za čas wukublana?

- 1. lěto: 646€ - 819€ (w rjemjesle), 976€ - 1047€ (w industriji)
- 2. lěto: 670€ - 881€ (w rjemjesle), 1029€ - 1102€ (w industriji)
- 3. lěto: 690€ - 984€ (w rjemjesle), 1102€ - 1199€ (w industriji)
- 4. lěto: 730€ - 1042€ (w rjemjesle), 1141€ - 1264€ (w industriji)

Kotre móžnosć postupa su?

- mišterske dalekublana: industrijný mišter – metal; kfz-technikarski mišter; mišter za dwukolesate jězdžidla
- technikarske dalekublana: technikar – mašinowa technika; technikar – elektromobilita; technikar – kfz-technika
- překupske dalekublana: zawodny manager – kfz-technika; techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedźenje zawoda
- studijny předmjet: jězdžidłowa technika; elektromobilita; mechatronika; ...

dalše čežišća kfz-mechatronikarja:

- karoserijowa technika
- technika motorskich
- technika wužitnych jězdžidłow
- technika systemow a technika z wysokim napjećom (System- und Hochvolttechnik)

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum Žitava → work.bsz-zittau.de

Powołanskošulski centrum za techniku „Gustav Anton Zeuner“ w Drježdžanach → www.bsz-technik-zeuner.de

Powołanskošulski centrum Mišno-Radebeul → bsz-meirbl.de/de

15. Přehlad zawodow a poskićenych wukubłanskich městnow:

	zawod	kontaktna wosoba	poskićene wukubłanja	wosebitosće	móžnosć praktikuma
1	Agrargenossenschaft „Heidefarm“ Sdier eG Hłowna dróha/Hauptstr. 55 02694 Wulka Dubrawa/Großdubrau tel. 035934 77030 e-mail: info@heidefarm.de	Schlachte, Philipp <i>zamołwity za plahowanje rostlin, wukubłar</i> tel. 035934 770324 e-mail: schlachte@heidefarm.de	- ratar - skótny hospodar		✓
2	Architekt M. Džisławk Židowska 4 02625 Budyšin	Džisławk, Marko <i>mějícel</i> tel. 0162 9239831 e-mail: m@zieschwauck.de	- žane wukubłanske městna, ale praktikum je móžny		✓
3	Autofit Brückner Hórčanska dróha 2b 01920 Worklecy	Bensch, Rafael <i>nawoda dželarnje</i> tel. 035796 96090 e-mail: r.bensch@autofit-brueckner.de	- KFZ-mechatronikar	- naprašowanje za dželowe městno kfz-mechatronikarja je móžne	✓
4	Dachdeckerfachbetrieb H. Gerntke Wjesna dróha/Dorfstr. 8 01920 Smječkecy/Schmeckwitz tel. 035796 96010 e-mail: dachdecker.gerntke@t-online.de	Gerntke, Anja <i>přistajena</i> Gerntke, Henrik <i>wobsedžer</i>	- česla - klampnar za třechi - třechikryjer		✓
5	Dom swjateje Ludmile Zejlerowa čo. 4 01920 Chrósćicy tel. 035796 94730 e-mail: info@st-ludmila.de www.st-ludmila.de	Wenclowa, Mónika <i>nawodnica domu</i> tel. 035796 947330 e-mail: heimleiter@st-ludmila.de	- hladar starych ludži		✓
6	Domowina – Zwjazk Łužiskich Serbow z.t. Póstowe naměsto 2 02625 Budyšin tel. 03591 550102 e-mail: sekretariat@domowina.de	Kowar, Marko <i>jednačel</i> e-mail: marko.kowar@domowina.de	- praktikumowy zawod za BA-wukubłanja - překupc za běrow	- wumějenje je ertne a pisomne wobknježenje serbščiny - pyta so praktikant we wobłuku a z wuhladom na dželowe městno referenta za zjawnostne džělo	✓
7	Eldakon Elektro-, Daten- und Kommunikationstechnik GmbH Hórčanska dróha 1b 01920 Worklecy tel. 035796 94478 e-mail: kontakt @eldakon.de	Šołta, Křeščan <i>předewzačel</i> e-mail: Christian.Scholze@eldakon.de	- elektronikar w energijowej a twarjenjowej technice		✓
8	E.ZIEGLER Metallbearbeitung AG Přemysłowy park při jězorje 1 01920 Njebielčicy tel. 03578 7872-0 e-mail: info@ziegler-metall.de www.ziegler-metall.de/ausbildung	Koreng, Stephanie <i>referentka za personal</i> tel. 03578 7872-505 e-mail: stephanie.koreng@ziegler-metall.de	- konstrukciski mechanikar z čežišćom wołcowy a metalowy twar - industrijowy překupc - IT-systemowy překupc - fachowa móć za składowansku logistiku		✓

	zawod	kontaktna wosoba	poskićene wukubłanja	wosebitosće	móžnosć praktikuma
9	Friedrich Wilhelm Kunath GmbH Bischofswerdaer Str. 118 01900 Großröhrsdorf	Grundmann, Carola <i>personalny wotriad</i> tel. 035952 40229 e-mail: carola.grundmann@kunath.biz	- tekstilny a modowy šijer - tekstilny a modowy krawc/šwalča		✓
10	Hicka twar Nawjes 2 01920 Wěteńca	Hicka, Marko <i>šef</i> tel. 0174 2435004 e-mail: hitzke.bau@gmx.de	- hišče žane wukubłanske městna, ale w přichodže budže so wukubłanje na mulerja poskičeć (planowane za 2020)		✓
11	hosćenc Wjelbik Žitna 7 02625 Budyšin tel. 03591 42060 www.wjelbik.de	Lukašowa, Monika <i>wobsedźerka</i> e-mail: info@wjelbik.de	- kuchar - pinčnik		✓
12	INNIUS-IBJ Wojerowska dróha 26 02627 Radwor tel. 035935 20052 e-mail: info@innius-ibj.de	Jatzwauk, Hagen <i>mějicel/běrowowy nawoda</i> tel. 035935 20052 e-mail: h.jatzwauk@innius.ibj.de	- techniski planowar systemow		✓
13	Kachle-Kaminy-Dłóżki-Čornak Wjesna dróha 22 01920 Konjecy tel. 035792 51351 e-mail: info@zschornak24.de	Čornak, Šćepan <i>mišter</i> tel. 0171 6156377	- twarc za kachle a powětrowe tepjenje - kachlicar/dłóżičkar		✓
14	Klóšter Marijina hwězda – zarjadniščo za zbrašenych <i>spěchowanska šula – Marija-Marćiny dom – džěłarnja swj. Michała</i> Dróha Čišinskeho 35 01920 Pančicy-Kukow	Miklawšk, Chrystof <i>zarjadniški a překupski nawoda</i> tel. 035796 99463 e-mail: christoph.mikwauschk@marienstern.de	- žane wukubłanske městna, ale praktikum je móžny: spěchowanska šula tel: 035796 99452 e-mail: foerderschule@marienstern.de Marija-Marćiny dom tel. 035796 99424 e-mail: wohnen@marienstern.de džěłarnja swj. Michała tel. 035796 80450 e-mail: wfb@marienstern.de	- na zakladźe „PRAXISBAUSTEINE“ poskića so wukubłanske móžnosće za zbrašenych na polu: - wobdžělanje drjewa - keramika - sklad, logistika a zapakowanje	✓
15	krawcowska mišterka Petra Kupcyna Hlučny puć 7 01920 Worklecý www.trachtenpuppen-kupke.de	Kupcyna, Petra <i>krawcowska mišterka</i> tel. 035796 95604 e-mail: trachtenschneiderei@t-online.de	- tučasnie žane wukubłanske městna, naprašowanja su móžne		✓
16	Lehmann GmbH Präzisionswerkzeuge Kleinförstchen Nr. 4 02633 Göda	Richert, Roberto <i>wukublar</i> tel. 035930 5820 e-mail: info@l-pw.de	- mechanikar za truženje ¹ z fachowymi směrami truženske mašinowe systemy/frezowanske mašinowe systemy/točenske mašinowe systemy		✓
17	Ludowe nakładnistwo Domowina Sukelska 27 02625 Budyšin tel. 03591 577242 e-mail: geschaftsuehrung@domowina-verlag.de	Młodžinkowa, S. <i>wěcywobdžěłarka za personal</i>	- medijowy překupc	- anonsy tež pod www.domowina-verlag.de	✓

¹ Zerspanungmechaniker

	zawod	kontaktna wosoba	poskićene wukubłanja	wosebitosće	móžnosć praktykuma
18	mafa Malerei+Fachhandel GmbH Hórnikowa dróha 10 01920 Chróscicy e-mail: info@maler-gruttke.de	Gruttka, Siegbert <i>molerski mišter</i> tel. 035796 889615	- moler a lakérar		✓
19	Malerfirma Frenzel Nawjes 12 01920 Ralbicy-Róžant tel. 035796 94964 e-mail: info@malermeister-frenzel.de	Frencel, Steffen <i>mějíčel</i> tel. 0175 2726912	- moler a lakérar		✓
20	Malteser Krankenhaus St. Johannes Njebjelčanska dróha 40 01917 Kamjenc tel. 03578 786105	Mögel, Beate <i>hladanska direktorka</i> tel. 03578 786104 e-mail: beate.moegel@malteser.org	- hladar strowoty a chorych - baba/hladar při porodze		✓
21	Malteserstift St. Monika Christian-Weiβmantel-Str. 27 01917 Kamjenc/Kamenz tel. 03578 3750	Špitankowa, Andrea <i>nawodnica domu</i> tel. 03578 3750 e-mail: andrea.spittank@malteser.org	- hladar starych - fachowc za hladanie (nowe wukubłanje wot 2020)	- poskićeja prawidłownje městna za dobrowólne socialne lěto (FSI)	✓
22	MDR Serbski rozhłós Póstowe naměsto 2 02625 Budyšin e-mail: sekretariat-studio-bautzen@mdr.de	Korjeńkowa, Bogna <i>wjednica studija</i> tel. 03591 37403810 e-mail: sekretariat-studio-bautzen@mdr.de	- dotal žane	- poskići so dohlad do zakładow žurnalistiskeho džěla w Satkuli	✓
23	Missale Transport & Wertstoff GmbH & Co KG Lindach 1 01920 Njebjelčicy www.missale-logistik.de	Große, Justus <i>jednačel</i> tel. 035796 88930	- překupc za spedicisku a logistisku poslužbu - powołanski šofer		✓
24 ²	Mjeňšinowy sekretariat štyrjoch awtochtonych narodnych mjeňšinow a ludowych skupin Němskeje Bundesallee 216-218 10719 Berlin	Šoćina, Judit <i>wjednica</i> tel. 030 18681 14265 e-mail: info@minderheitensekreteriat.de	- žane wukubłanske městna, ale wjesela so přez praktikantow z Łužicy		✓
25	MkH Agrar-Produkte-GmbH Kočina 2 02997 Kulow tel. 035725 929000 e-mail: post@mkh-wittichenau.de	knjeni Čornakowa <i>personal</i> tel. 035725 929017 e-mail: verwaltung@mkh-wittichenau.de	- ratar - skótny hospodar	- powabjenja su móžne hač do 31.03.	✓
26	Němsko-serbske ludowe džiwadło Budyšin Seminarna dróha 12 02625 Budyšin tel. 03591 584216 e-mail: kontakt@theater-bautzen.de	Kohrs, Ronald <i>zarjadniški direktor/2. zawodny wjednik</i> tel. 03591 584220 e-mail: R.kohrs@theater-bautzen.de	- fachowc za zarjadowansku techniku		✓
27	Paul Bauder GmbH Dresdner Str. 80 02994 Bernsdorf www.bauder.de	Liebe, Silvio <i>nutřkowna služba, wukubłar překupski wobłuk</i> tel. 035723 245-18 e-mail: silvio.liebe@bauder.de	- industriowy překupc - procedurowy mechanikar za džěłane mačizny a kawčukowu techniku ³ - wodźer mašinow a připrawow		✓

² je zwonka Łužicy, ale dobra móžnosć so wuspytać, kak či džěto a žiwjenje we wulkoměsće słoži

³ Verfahrensmechaniker für Kunststoff- und Kautschuktechnik

	zawod	kontaktna wosoba	poskićene wukubłanja	wosebitosće	móžnosć praktikuma
28	Pjekar Šlapa Hłowna dróha 51 01920 Worklecy	Schlappa, Michael <i>pjekarski mišter</i> tel. 035796 96323 e-mail: baeckerei.schlappa@yahoo.de	- pjekar		✓
29	Porst Landtechnik GmbH Am Sandberg 7 01920 Rauschwitz	Müller, Torsten <i>nawoda džěłarnje</i> tel. 035793 3060 e-mail: t.mueller@porstlandtechnik.de	- mechatronikar za ratarske a twarske mašiny	- pytaja za wukubłanske lěto 2020	✓
30	Praksa za logopediju Dróha Čišinskeho 9 01920 Pančicy-Kukow	Maccyna, Marija <i>wobsedžerka</i> tel. 035796 88471	- žane wukubłanske móžnosće, ale praktikanća su lubje witani		✓
31	ratarSKI zawod Roman Wjesela Hórnikowa 46 01920 Chrósćicy tel. 035796 96454	Wjesela, Roman <i>jednaćel</i> e-mail: romanwessela@gmail.com	- ratar	- dotal su so wučomnicy sami naprašowali	✓
32	Retschke-Zschornak Heizungstechnik und Gasdruckanlagen GmbH Kamjenej čo./Camina Nr. 13 02627 Radwor/Radibor tel. 035934 6220	Rječka, Tomaš <i>jednaćel</i> tel. 01773593462 e-mail: mail@rz-camina.de	- monter za tepjenje/přewětrjenje/sanitarny klima		✓
33	Rěčny centrum WITAJ Póstowe naměsto 2 02625 Budyšin tel. 03591 550400 e-mail: sekretariat@witaj.domowina.de	dr. Brězanowa, Beata <i>nawodnica</i>	- žane wukubłanske městna, ale praktikum je móžny		✓
34 ⁴	Sachsenmilch Leppersdorf GmbH An den Breiten 01454 Leppersdorf	Suchfort, Susan <i>HR-referentka hladanje/wukubłanje</i> tel. 03528 4341707 e-mail: susan.suchfort@muellergroup.de	- powołanski šofer - procedurowy mechanikar za džěłane maćizny a kawčukowu techniku - fachowc za składowansku logistiku - medijowy technologa (čišć) - fachowy informatikar - industriowy překupc - industriowy mechanikar - elektronikar za zawodnu techniku - mechatronikar - mlokowy technologa - mlokowy laborant - kfz-mechatronikar	- naprašowanje tež móžne pola mlokarnje w Kočinje	✓
35	Schierack-Bau GmbH Wjesna dróha 1e 01920 Konjecy	Šěrak, Rafael <i>jednaćel</i> tel. 035792 50654 e-mail: schierackbau.gmbh@t-online.de	- muler		✓

⁴ njeje w serbskim sydleniskim rumje, ale wobsteji móžnosć so tam wukublać dać

	zawod	kontaktna wosoba	poskićene wukubłanja	wosebitosće	móžnosć praktikuma
36	Serbske šulske towarzstwo z.t. Póstowe naměsto 2 02625 Budyšin tel. 03591 550216 e-mail: info@sorbischer-schulverein.de	Mlynkowa, Marlis <i>koordinatorka</i>	- kublar	- wukubłanje je powołanie přewodźace	✓
37	Serbski ludowy ansambl ptzwr Wonkowna Lawska 2 02625 Budyšin tel. 03591 3580 e-mail: info@sne-bautzen.com	Wagnerowa, Petra <i>mzda/personal</i> e-mail: p.wagner@sne-bautzen.com	- žane wukubłanske městna, ale praktikum je móžny		✓
38	Serbski muzej Hród 3 02625 Budyšin tel. 03591 2708700 e-mail: sekretariat@sorbisches-museum.de	Boguszowa, Christina <i>direktorka</i> e-mail: c.bogusz@sorbisches-museum.de	- žane wukubłanske městna, ale praktikum je móžny		✓
39	Spittank Physio Paulistr. 39 02625 Budyšin tel. 03591 5944808 e-mail: info@spittank-physio.de	Špitank, Měrćin <i>mějicel praksy</i> Hagemann, Dörte <i>běrow</i>	- žane wukubłanske městna, ale praktikum je móžny		✓
40	Třechikryjerski zawod Měrćin Hrjehor Šulski puć 3 01920 Konjecy	Hrjehor, Měrćin a Birgit tel. 035792 59952 e-mail: info@dachdecker.rehor.de	- třechikryjer		✓
41	Wohnungsbaugenossenschaft „Aufbau“ Bautzen eG Bertolt-Brecht-Str. 8a 02625 Budyšin tel. 03591 20190 e-mail: info@wg-aufbau-bautzen.de	Maasch, Andrea <i>imobilijowe zarjadnistwo/wukubłarka</i> tel. 03591 201911 e-mail: maasch@wg-aufbau-bautzen.de	- imobilijowy překupc		✓
42	Założba za serbski lud Póstowe naměsto 2 02625 Budyšin tel. 03591 550307 e-mail: stiftung-bautzen@sorben.com	Zyndžina, Jana <i>wjednica wotrjada financne zarjadnistwo</i> tel. 03591 550303 e-mail: sende-stiftung@sorben.com	- zarjadniški fachowy přistajeny - překupc za běrowowy management		✓
43	Zubna lěkarska praksa Dr. Wałda a Dr. Hozyna Hłowna dróha 6a 01920 Worklecy e-mail: kontakt@zahnarzt-raeckelwitz.de	Dr. Hozyna, Christina <i>zubna lěkarka</i> e-mail: kontakt@zahnarzt-raeckelwitz.de	- zubnlěkarski fachowy přistajeny		✓

lerne sorbisch - wukń serbsce
www.sorbischlernen.de

Foto: Shutterstock.com - wavebreakmedia